Vadásznapló.

Vadászat afrikai nagyvadra! Mennyit olvastam erről és mennyire vágyódtam utána!

Elmerengek a lobogó tábortűz mellett és igyekezem önmagamat meggyőzni arról, hogy mindez nem álom, hanem valóság. Körülöttem a tábor sürgés-forgása, a holdfényben felvillanó sátrak, különös, idegennyelvű beszéd, karcsú fekete emberek. Távolabb tevék bégetnek s a dzsungel mélyéből az örökké nyugtalan, sejtelmes trópikus éjszaka ezer kisebb-nagyobb hangrezzenése kél.

Alattunk csillog az Ereif el Diek-medence víztükre, odébb a Dinder-folyó szárazon fekvő, számtalan vadnyomtól feldúlt homokmedre, a partokon embermagasságú zizegő sás és a tűz fénykörén kívül sötét, járhatatlan bozót.

Eltávolodom kissé a nyugvóra térő tábortól és belefigyelek az éjtszakába. A víz felől néha egy-egy halk loccsanás: felvetődő hal, avagy zsákmányát üldöző krokodilus.

Az erdőben a legkülönbözőbb elfojtott hangok. Valami éjjeli madár füttye, álmában megzavart majomsereg néhány pillanatig felhangzó zsibongó makogása, — tán párduc suhant el mellettük — közvetlen közelemben egy hiéna kísérteties kacagása, távolabbról két-három másik válaszol rája. Most újból csend, néhány pillanatnyi, de ez a csend is telítve a titokzatos éjjeli élet újabb és újabb megnyilatkozásának sejtésével.

Messze, a túlsó parton, az a parányi fénypont, amely a másik vadásztábor helyét jelezte, hirtelen kialszik. Ott is nyugovóra tértek.

Lassan visszamegyek a sátorhoz és előkészítek mindent a hajnali első cserkészútra. A fegyvereket Abdul még lefekvés előtt megtisztogatta és gondosan megolajozta. Kikészítem a töltényeket, a látcsövet, a holnap reggelre szánt öltözetet, aztán lassan én is lepihenek.

Még egyszer elvonul előttem tarka össze-visszaságban egy csomó kép, amelyeket láttam, könyvek, amelyeket olvastam, Selous, Schillings, Stigand kalandos vadásztörténetei,

Kittenberger hazámfia leírásai és minden afrikai vadászkönyv legszebbike, Patterson megrendítően realisztikus jelentése «a csávói emberevő oroszlánokról». Mindezekről önkéntelenül is átsiklik gondolatom naplófüzetemre és elalvás közben úgy érzem, mintha azt a sok üres lapot kellene még teleírnom olyasvalamivel, amiről még nem tudom, megtörtént-e már vagy csak ezentúl fogom átélni.

És ezzel átadom a szót vadásznaplómnak.

1926. Március 26.

Még telejesen sötét volt, amikor Tom, első inasunk, felébresztett. Az éjszaka meglehetős meleg volt s tán ezért is nem éreztem magam teljesen kipihentnek. Gyors lemosás és a reggeli tea csakhamar felfrissített.

Az elhamvadt tábortűz körül is mozgolódnak. Ott állnak felnyergelve lovagló-szamaraink, mellettük két-két vezetőnk. Antal emberei: Mohammed Abdulla mint első és Ebed Fadl' Allah mint második kabir. Mindkettő szudáni arab, előbbi fiatalember, míg társának ritkás kis szakálla már őszülőfélben van. Mivel egy szót sem beszélnek európai nyelven, Antalt állandóan kísérni fogja Abdul is, egyrészt mint tolmács, másrészt mint a tartalékfegyver hordozója.

Úgy határoztunk, hogy Antal fogja használni a két Holland-Holland fegyvert, kisebb vadra a hat és feles ismétlőt, nagyvadra a négyszázötvenes Cordit-puskát.

Az én kabirom Fadl' Allah Ádám, félvér néger, második kabirom tulajdonképpen nincs. Egyelőre egy fiatal szudáni tart velünk, úgy látszik, Ádámnak valamelyik rokona: Tacha Ahmed, aki több társával El Beida óta kíséri a karaván̈t, hogy az elejtett vadak húsáért felajánlja szolgálatait. Az eddig rámragadt néhány arab szó kivételével természetesen nem tudok velük érintkezni és majd valahogyan taglejtésekkel igyekezünk egymást megérteni. Fegyverem a Szingában kölcsönkapott kilenc és feles Schönauer. Megbízhatok benne nagyobb vaddal szemben is.

Antalék megindultak a balparton a folyón lefelé, mi pedig átbotorkáltunk a homokos folyóágyon a túlsó oldalra és ott cserkészünk a Dinderen felfelé.

Derengeni kezd. Az átmenet az éjszaka és nappal között rendkívül gyors. Még csillagos volt az ég, amikor leereszkedtünk a meredek parton és mire a másik oldalon embereim felrángatják hátas-szamaramat, már úgyszólván lövéshez is eléggé világos van.

A kabirok gyalog mennek, elől Ádám, mögötte én a szamáron, utánam Ahmed. Puskámat az utóbbi hordja, szükség esetén azonnal átnyujtja nekem, mihelyt leugrottam a nyeregből.

A tegnapi tapasztalaton okulva, most már tudom, hogy legjobb az egyik lábat átvetni a szamár nyakán és így siklani le róla, mert ha az ember a kengyelre nehezedve száll le, a nyereg többnyire elfordul és a lovas leül a földre.

A part mentén magas papirus-sás áll, beljebb keskeny tisztások sűrű bozóttal szegélyezve. Mindjárt az első rét szélén Ádám hirtelen megáll s a nyelvével csettint. A legelő túlsó sarkán két nagy állat legelészik. A látcsővel alaposan szemügyre veszem őket. Magas, vörösszőrű antilopék. Valamivel nagyobbak az európai szarvasnál. Marjuk jóval magasabban áll, mint a faruk, e miatt testtartásuk — különösen ha legelés közben felütik fejüket, hogy figyeljenek — rendkívül büszke. Hosszú, keskeny pofájukon, közvetlen a szem alatt, fekete szőrpamat. Szarvuk hátrafelé hajló, erősen gyűrűzött, fekete kecskeszarv.

«Tétel», suttogta mellettem Ádám. Persze nem tudtam, hogy mi a «Tétel» és eszembe jutott tegnapi szerencsétlen tévedésem, amelyik szintén onnan eredt, hogy a soha nem látott vadnak szudáni nevét nem ismertem.

Elhatároztam, hogy a magunkkal hozott Rowland Ward könyv (Big Game Records) segítségével ezentúl lehetőleg előre tanulmányozom az összes itt előforduló vad formáját és nevét.

Ezek az állatok, mint később megállapíthattam, Tiang-antilopék voltak. (Damaliscus corriguum tiang).

Egyelőre azonban Ádámban kellett megbíznom. Taglejtésekkel kérdeztem tehát, hogy lelőjjem-e egyiküket, mire Ádám élénken gesztikulált, hogy csak lehetőleg mind a kettőt. Itt volt a második baj. Most meg azt nem tudtam,

hogy a vadászengedélyen hány darab van ezekből engedélyezve.

Nem is adhatok fontosabb tanácsot azoknak, akik afrikai vadászatra indulnak, minthogy alaposan tanulmányozzák át az összes tekintetbe vehető vadak leírását, lehetőleg színes ábrákról és hordjanak eleinte állandóan jegyzéket magukkal, amelyből azonnal kikereshetik a csoportokban összeállított különböző fajták angol és az illető helybeli — többnyire több — bennszülött elnevezését, valamint a számot, hogy mennyit szabad belőlük lőni. Jó még odajegyezni az egyes fajtákhoz, hogy van-e szarva a tehénnek is, hogy hány centiméteres a lövésre érdemes erős állat szarva és hogy külön lődíj fizetendő-e az elejtett darabért. Így aztán nem eshetik meg olyan tévedés, mint amilyennek első lóantilope-tehenem bizonyult.

Most azonban cselekedni kellett. Ahmed a szamárral behúzódott a bokrok közé, mi pedig óvatosan előrecserkésztünk az erdő szélén. Amikor egy vonalba értünk a rét végével, nesztelenül előrekúsztunk a szélső bokrokig és most már kényelmes lőtávolban állt előttünk a két mitsem sejtő antilope. Még egyszer alaposan szemügyre vettem őket, aztán célbavettem a távolabb állót.

A lövés eldördültével hatalmasat szökkent, aztán összerogyott. Társa villámgyorsan száguldott a túlsó bozótos felé, de még mielőtt elérhette volna, rézsút hátulról oldalába lőttem. Ez is tűzben összeesett. Néhány percig lövésre kész puskával figyeltem a két leterített vadat, aztán mivel nem mozdultak többé, óvatosan megközelítettük őket. Az elsőt ötven lépésre lőttem pontosan lapockán, a másodikat kilencven lépésre hátulról baloldali vékonyába. Mindkettő azonnal kiszenvedett.

Pillanatnyi örömem azonban hamar elmúlt, mert kiderült, hogy mindkét példány tehén. Szemrehányóan mutattam Ádámnak, de ő látszólag cseppet sem törődött ezzel. Sokkal is fontosabb volt neki és az elősietö Ahmednek, hogy az állatok nyakát késükkel felvágják.

Most jutott eszembe Abdul tegnap esti magyarázata, hogy a Roan-antilope húsából azért nem ehettek, mert

félreértve a kabirok szándékát, nem engedtem nyakát felvágni. A mohamedánus vallású szudániak pedig csak olyan állat húsát élvezhetik, melynek nyakütőerét közvetlenül a beállott kimúlás után átvágták.

A feketék ezt a procedurát többnyire úgy végzik, hogy szinte levágják az állat fél nyakát, én azonban nem akartam elrontani a trófeumokat, hanem a nyakkal együtt szándékoztam preparáltatni, most sem engedtem Ádámnak, hogy nekiessen késével a zsákmánynak, hanem megmutattam neki, hogy a jövőben hogyan kívánom ennek a szertartásos műveletnek elvégzését. Vadászkésemet a nyak legmélyebb pontján, közvetlen a szügy felett úgy illesztettem az állat nyakára, hogy a penge a nyakvonal hosszában azzal egyirányban álljon, aztán jobbkezemmel beleütöttem a kést markolatig. Így aztán keresztbe fordítva a pengét, könnyűszerrel átvágtam a nyelőcsövet és az ütőeret és visszahúzhattam a kést, alig háromcentiméteres nyílás hátrahagyásával.

Ádám megelégedetten szemlélte eljárásomat és heves bólintással adta tudtomra, hogy a szokásos nyakelmetszés helyett a jövőben ő is így fog cselekedni.

Mivel nem voltunk messze a tábortól, Ahmed felkúszott a fára és turbánjával integetett visszafelé a Dinder túlsó partjára, mert ott embereink a lövések hallatára már figyeltek. Hamarosan nálunk is termett az egyik önkéntes kísérő, aztán visszament a táborba, hogy tevét hozzon a zsákmány beszállításához. Mi pedig folytattuk utunkat a folyó mentén.

Annyi hasznom azonban volt ebből az esetből, hogy megtanultam a rámnézve legfontosabb két szót: bika = «dakar» és tehén = «bakara» vagy «szet». Azt is megérttettem Ádámmal, hogy ezentúl lehetőleg csak bikákat akarok lőni. Valami olyasfélét magyarázott, hogy a most elejtett «tétel»-ről ezt nehéz megmondani, mert a teheneknek a szarva gyakran erősebb, mint a bikáé.

Jó két kilométerre az Ereif el Diek felett egy másik nagy medencét találtunk. Itt is víz töltötte ki a folyómedret teljes széltében. Lassankint megértettem, hogy a

Dinder-folyón ezek a medencék a száraz időszak alatt a legnagyobbak. Maga az Ereif el Diek név az összes, ezen a helyen egymáshoz közelfekvő, nagy és mély medencékre vonatkozik. Feljebb aztán már jóval ritkábbak és kisebbek lesznek a tócsák.

A folyó balpartja itt jó hat méter magas és teljesen meredek. A túlsó oldal, a nagy kanyarulat belső íve is szép símán lankás. Már messziről látni, hogy hol vannak az állandó vízmedencék, mert ott a partokon óriási szikomorafák állanak. Ahol állandóan van víz, ott bujább a növényzet is. A szinte járhatatlan, sűrű, akácos bozótból ezeken a helyeken tamarindák és deleb-pálmák (borassus) csoportjai magaslanak ki. Az alacsony partoldalt papirus-sás és a majdnem áthatolhatatlan ambatshbokrok (Hermineria claphroxylon) zárják el a mögötte fekvő száraz őserdőtől. Ezek a bokrok az esős időszak alatt magasra nőnek, azután a szárazságban elhalnak és mélyen a földbe eresztett gyökereiket hajtják ki a föld színe fölé, valóságos védőgátat fonva a folyópart mentén. A vízhez járó állatok kénytelenek megkerülni őket s ezért a vízmedence két végén széles, vadaktól kitaposott utakat látni a száraz mederben.

Ádámmal óvatosan cserkészve, megközelítettük a magas part szélét. Lent, közvetlen a víz mellett, a homokban mindenféle nagyságú krokodilus feküdt. A sekély vízben néhány gyönyörű szép orrmánycsőrű gólya vagy «póling», «*szélkiáltó gojzér*» magyarul, de ezeket lelőni tiltja az angol vadásztörvény; mellettük rikítószínű, tarka vadludak, odébb egész csapat különös kacsa és köröskörül a sásban a gémek és kócsagok serege. Felejthetetlenül szép az ilyen első impresszió. Csendesen leültem az egyik szikomora árnyékába és a látcsővel sorra megbámultam mindezeket az előttem még ismeretlen állatokat.

Tán egy órahosszat is elbámultam volna őket, ha hirtelen meg nem zavarja a fenséges csendéletet egy hatalmas fúvás és nagy loccsanás a medence közepéből. Ádám izgatottan kapta el a látcsövet szemem elől és a vízre mutatott: «Gerenti! Effendi!»

Ehhez ugyan nem kellett szótár. A felbukkanó ormót-

lan víziló-fej még számomra sem volt meglepetés. A furcsa, óriási disznóhoz hasonló állat néhány pillanatig körülnézett, nagyokat fújt, aztán lassan visszaereszkedett a tó fenekére.

Ádám kétségbe volt esve, hogy miért nem lőttem. Nekem azonban eszem ágába se jutott, hogy lelőjjem a vízilovat.

A kartumi vadászfelügyelő előre mondotta, hogy az idei nagy szárazság miatt a felső Dinderen alig találunk majd vízilovat, mert valószínűleg levonultak a Kék-Nílusba. Útközben Abdul is azt beszélte, hogy legfeljebb az Ereif el Diek környékén találunk majd hippot. Ezért kész volt elhatározásom, hogy mindenekelőtt Antalt juttatom lövéshez erre a véletlenül ittmaradt állatra.

Most már feszült figyelemmel vártam, hogy újra felbukkanjon. Jó húsz perc mulva a medence túlsó végén csendesen kitolta magát a sekélyebb vízbe. Most jól láthattam kövér, majdnem rózsaszínű hátát nagy szürke foltjaival és rövid, oszlopszerű első lábait. Úgy látszik azonban, gyanított valamit, mert bár felőlünk nem kaphatott szelet, hirtelen a lomha testét meghazudtoló elevenséggel megfordult és ismét eltűnt a víz fenekén.

Most már nem is akartam tovább zavarni. Csendesen felkeltem és intettem Ádámnak, hogy menjünk odébb. Végre nagynehezen megértette azt is, hogy ezt a vízilovat «El Prince» számára tartogatjuk s ebbe vigyorogva bele is egyezett.

Befelé kerültünk az erdő felé. A fák a folyótól távolabbra már sokkal alacsonyabbak. Többnyire ernyő-akácák (Acacia fistula), helyenkint kúsza liánokkal borítva. Közben mindenfelé kisebb-nagyobb szabad, füves területek.

Az egyiknek a szélén két kis gazellát pillantottam meg. Nem volt nehéz eltalálni, hogy melyik a bak, mert csak egyiküknek volt szarvacskája. Mivel eltökélt szándékom volt, hogy lehetőleg minden vadfajtából szerzek egy-két példányt, leterítettem a kecses kis bakot. Ádám «Dikdik»-nek nevezte s én ezt az állatot már ismertem is, mert már láttam többet az autóról.

A «Salt»-féle Dikdik (Madoqua saltiana) picike, vörös-

szőrű állat, tán akkora, mint az egészen fiatal őzgida. Két hegyes, kis fekete szarva gyengéden előrehajolva, egymástól messze áll. Kerekded füle jóval magasabb a szarvánál és nagy fekete szeme feltűnően kiáll a fejéből.

A test közepére lőttem, hogy az erős puskagolyó túlságosan szét ne roncsolja az állat elejét és ez az elővigyázat jónak is bizonyult, mert az alig ötven lépésre leadott lövés majdnem hogy derékban kettészelte a kis állatkát. Feltettük ezt az újabb zsákmányt a szamár nyakára és tovább bujkáltunk a rétek szélén.

Nemsokára újabb vaddal álltunk szemben. Szép, piros antilope volt, annyira hasonló az európai őz-sutához, hogy a kettőt első pillantásra alig lehetne megkülönböztetni. Nyugodtan vonult a liánok alatt, mögötte feltűnt a bak is. «Bashmat», suttogta Ádám s mivel ennek is szarva volt, nem kellett bővebb magyarázat. Mintegy nyolcvan lépésre jó lapockalövéssel ezt is leterítettem. A «Bashmat» vagy «Reedbuck» (Pervicapra arundinum) szarva tűhegyes, előrehajlott és olyan, mint a fordított zergeszarv.

Vadászszerencsém azonban ezzel a negyedik zsákmánynyal sem ért véget.

Félek, hogy elbeszélésemmel közeljárok ahhoz a vadászhistóriához, amelyben a dicsekedő vadászt végre figyelmeztetik, hogy lőnie még szabad, de ha még egy állatot bele mer tenni a hátizsákjába, akkor megverik. Én azonban azért ragaszkodom az eseményekhez ilyen kronológikus sorrendben, hogy képet alkossak a szíves olvasónak arról, hogy az afrikai hihetetlen vadbőség mennyi alkalmat nyujt már egyetlen cserkészút alatt is.

Visszafordultunk a tábor felé és éppen a sűrű, bozótos részen vergődtünk keresztül, amikor nem messze az ágak között valami nagy állatot pillantottam meg. Mikor tisztán kivehettem formáját, láttam, hogy nagyon hasonlít az európai szarvastehénhez. Színe majdnem ugyanolyan. Hosszú szőre a nyakán valóságos sörény. Teste magasabb és hosszabb, mint a szarvasé, füle rövidebb és kerekded.

Ádám az első pillanatban nem vette észre — és erre büszke voltam — aztán «Katambur»-nak (Waterbuck =

vízibak, Cobus ellipsiprymnus) jelezte. Ennek sem volt szarva, nem akartam rálőni, de önkéntelenül is visszaemlékezve szarvasaink vonulás-módjára, arra gondoltam, hogy hátha mögötte áll a bika.

Sokáig állt mozdulatlanul, felénk figyelve. De mivel jó szélben álltunk, úgy látszik, nem vett észre. Ezalatt lassan féltérdre ereszkedtem, hogy a lombok alatt jobb kilátásom legyen. A nagy tehén végre néhány lépést tett előre. Közvetlen mögötte jött a borja. Szinte zajtalanul elvonultak a cserjék között, aztán néhány pillanat mulva egy másik tehén lépett ugyanarra a helyre. Ez már nem is figyelt felénk, hanem nyugodtan követte az előbbieket.

Ismét szünet. Végre nesztelenül ugyanazon a helyen kilépett a bika. Mondhatom, megdobbant a szívem a hatalmas, sűrűn gyűrűzött, előrehajló szarv láttára.

Halkan füttyentettem. A bika mintha szoborrá merevedett volna, megállott. A lövés eldördült s az állat élettelenül rogyott össze.

Igaz, hogy alig volt ötven lépésnyire, de a sűrű ágak között kényelmetlen helyzetemből nem volt könnyű a lövés s örömöm annál nagyobb volt. Ádám és a szamárral elősiető Ahmed szinte ujjongtak örömükben. Ebből sejtettem, hogy nem mindennapi trófeumot zsákmányoltam.

Most azonban már nem akartam többet gyilkolni. Reggeli cserkészútra már ez is több volt a soknál.

Ahmed hátramaradt az elejtett bikánál, biztonságból azonban átvette Ádám vadászbaltáját és felmászott egy közeli magasabb fára. Úgy látszik, attól tartott, hogy míg a tevés-emberek ideérnek, valami ragadozó vetődik a közelbe.

Visszamenet a tábor felé, vettem csak észre, hogy közben mily nagy lett a hőség és bizony már közel dél volt, amikor elértem sátrainkat.

Antal már régen otthon volt és örömmel újságolta, hogy ő is lőtt egy vízibakot.

Mire az ebéddel végeztünk, meg is érkeztek a tevehajcsárok az elejtett állatokkal. A tegnap este lőtt ló-antilopémmal egész impozáns zsákmányt fektethettünk egy sorba : egy Roan-antilopét, két vízibakot, két tiangot, egy

fűbakot és egy Dikdiket. Weber mosolyogva biztosított, hogyha így folytatjuk, a végén annyi önkéntes kísérőnk lesz, hogy majd meg sem tudunk mozdulni tőlük.

Tényleg szükségessé vált, hogy szabályozzuk a «hiénák» kérdését. Hiénáknak nevezik ugyanis azokat a bennszülötteket, akik csatlakoznak a vadászexpedícióhoz, hogy kisebb-nagyobb szolgálataik fejében részesedjenek az elejtett vadak húsában.

Sejtelmem sincsen, hogy milyen a feketék hírszolgálata itt az őserdőben, de tény az, hogy az ebéd után megtartott sorakozón kitűnt, hogy máris tizenkét hiéna csatlakozott karavánunkhoz. Volt közöttük olyan ágról szakadt kinézésű, dárdával és lándzsával felfegyverkezett, félmeztelen fekete, hogy az ember tán nem is szívesen találkozott volna vele fegyver nélkül a vadonban.

Weber kijelentette nekik, hogy feltételesen, ameddig jól viselkednek, velünk maradhatnak. Nem engedi meg azonban semmiesetre sem, hogy még többen csatlakozzanak hozzánk. Ez utóvégre az ő érdekük is. Kötelességük segédkezni a rakodásban és a sátorállításkor, továbbá a faszedést és vízhordást fogják elvégezni. Ezzel szemben az elejtett vadak húsából egyharmadrész az övék.

Rendkívül érdekes volt ez a húselosztás, amit most láttam először s igazságosságát a későbbi hetek folyamán is mindig szívesen figyeltem meg:

A lenyúzott vadakról mindenekelőtt szép tisztán lefejtették a hasznavehető húst a legkisebb darabkáig. Ekkor elsőnek a szakács és Tom suffragink kiválasztották azokat a darabokat, amelyeket konyhánknak szántak. A többit a lehető legpontosabban felosztották három egyenlő részre. Az első részt négyfelé osztották a négy kabir számára. A másodikat kilencfelé a kilenc tevehajcsárnak, a harmadikat tizenkét részre a hiénáknak. Aztán előlépett a négy kabir és mindegyik egy kis fadarabot, amelyet egyébként «hásáb»-nak neveztek,* késével megjelölt saját egyéni jelzésével. Hasonlóképpen cselekedtek a tevehajcsárok és az

* Ennek a szónak persze semmi köze sincs a magyar hasáb szóhoz. *Ch.*

önkéntesek is. Ekkor előhívták a tevehajcsárok között levő, alig tizenöt éves fiút és ő nagy ünnepiesen az első négyrész mindegyikére rádobálta a kabirok megjelölt pálcáit. Aztán a tevehajcsárokét és végül a hiénákét. Most mindenki megkereste saját pálcikáját és minden további veszekedés nélkül az így igazságosan kisorsolt részt átvette.

A húst késükkel meanderszalagszerűen egészen vékony szeletekbe vagdalták s ezeket felakasztották pálmarostból font hosszú zsinórokra. Egy-két óra alatt kőkeményre száradt minden és ki-ki a maga részét eltette a magával hordott zsákokba.

A szárítás alatt mindig többen őrt állottak a különös díszítésű zsinórok mellett, hogy a tábort seregestől körülröpködő ragadozómadarak el ne kapkodják a húscafatokat.

Abdul is alapos munkát végzett a bőrökkel. Valamennyit szép tisztán lekotorta és timsóval jól bedörzsölve, pálcákkal szétfeszítette. A koponyákat száz lépésnyire kihelyezte a tábor mellé, ott csakhamar élénk dulakodás támadt körülöttük a ragadozómadarak seregében. Hihetetlenül rövid idő alatt szépen megtisztítottak mindent.

Sokat néztük ezeket a dögtakarítókat. Az elsők és legszemtelenebbek mindig a fecskefarkú milánok. Utánuk jönnek a csupasznyakú szürke keselyűk, majd a jóval nagyobb, vörösnyakú dögkeselyűk. Körülöttük a gólyanagyságú, hosszúcsőrű, szürke marabuk. Filozófikus nyugalommal várják, amíg a keselyűk levagdosták a húscafatokat, aztán közéjük ugorva, néhány csőrütéssel szétkergetik a lármázó, verekedő társaságot és felkapkodják a számukra eképpen előkészített darabokat. Minden vadászkaraván táborhelyét már messziről jelzik a tisztasági őrök ilyen csapatai.

Antal a déli pihenő után elindult a víziló medencéjéhez, én pedig az Ereif el Diek felé mentem, mert az volt a szándékom, hogy meglesem az esti itatásra jövő vadakat.

Amint a folyó medrével párhuzamosan lefelé haladtam, a part mentén húzódó magas sás között hirtelen valami sötét alakot pillantottam meg. A látcsővel szemügyre véve, láttam, hogy a földön kuporgó bennszülött. Látszott, hogy

észrevett bennünket és mindenáron igyekezett elrejtőzni. Ezért egyenesen feléje tartottam. Amikor odaértünk, felállott s mély meghajlással üdvözölt, de rendkívül ijedt benyomást tett rám. Ádám néhány szót váltott vele, aztán intett, hogy menjünk tovább.

Volt valami gyanús a feketék viselkedésében, ami felcsigázta kíváncsiságomat. Ádám minden igyekezete ellenére leszálltam tehát a szamárról és odaléptem a teljesen megzavarodott szudánihoz. Ekkor a sűrű sásból mellette egy másik meztelen dárdás alak állott föl. Észrevettem, hogy ez lopva minduntalan a folyó medrébe tekintett s ezért előreléptem, hogy meglássam, hogy tulajdonképpen mit keresnek itt.

Megdöbbentő látványban volt részem. Közvetlenül a magas part alatt, a kiszáradt folyómederben, egy fiatal vad bivalytehén feküdt. Mindkét oldalából egy-egy bennszülött-dárda nyele állott ki, mint valami fantasztikus szárny. A súlyosan sebesült állat, amint meglátott, dühösen bőgött és ezalatt orrán-száján csakúgy patakzott a vér. Most láttam csak, hogy a folyóban itt egy kis sással borított sziget áll és hogy azon velünk szemben ugyancsak két dárdás fekete kuporog. Ádám most nagy magyarázatba kezdett. Taglejtéseiből annyit megértettem, hogy azt akarta nekem megmagyarázni, hogy a bivaly beteg volt és hogy azért dárdázták meg a szudániak. Mindenáron azon volt, hogy engem ne érdekeljen az ügy és hogy csak gyerünk tovább.

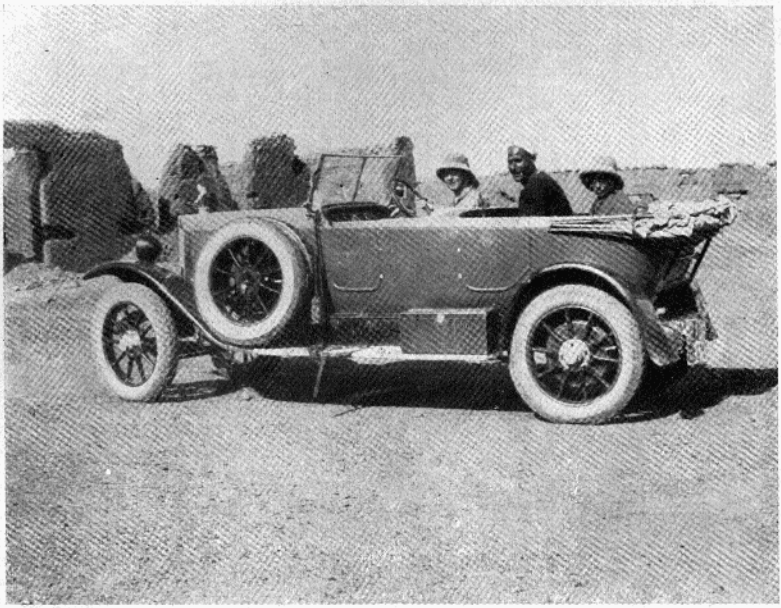
Én még nem tudtam, hogy a feketéknek szigorúan tilos a vadászat és hogy különös találkozásom nem volt más, mint bennszülött vadorzóknak a tettenérése. Ők persze minden fehér emberben angolt látnak és ezért azt hitték, hogy számukra most közeledik a világ vége.

Nem bírtam nézni a szegény állat kínlódását, felemeltem a puskát, hogy megadjam neki a kegyelemlövést. Jellemző, hogy erre a mozdulatomra az előttem álló két vadorzó hangos rimánkodásba kezdett, míg a túlsó parton álló társai eszeveszetten elmenekültek.

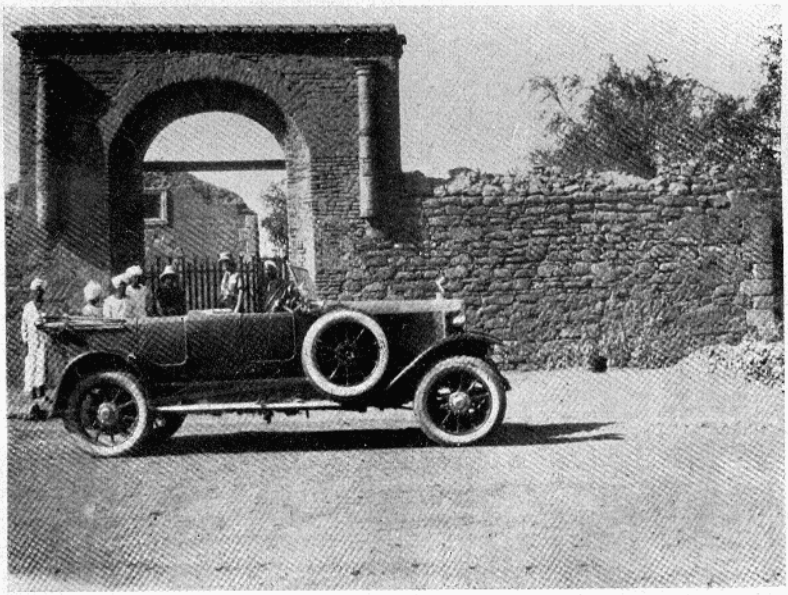
Fültövön lőttem a bivalytehenet, aztán amennyire tudtam, taglejtésekkel megmagyaráztam az embereknek,



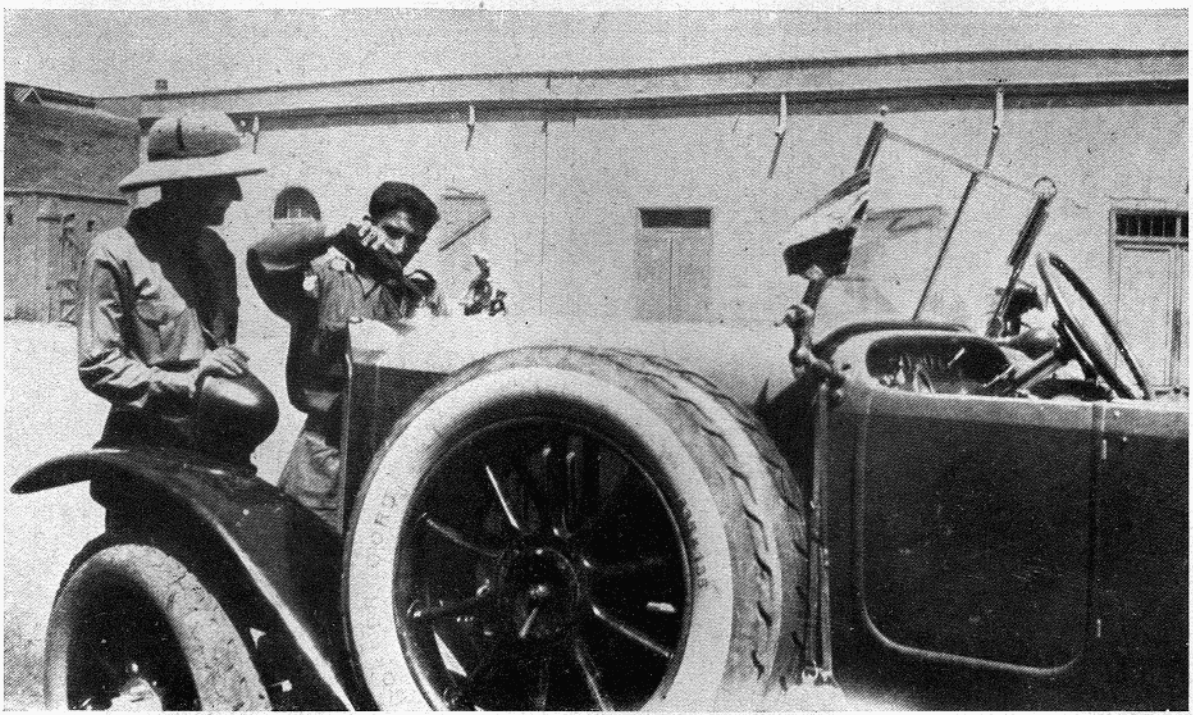
Gordon pasa szobra Kartumban.



Omdurman romjai közt.



A máhdi sírja.



A derék gép ünnepélyes megjutalmazása.



A Gezira karaván útján.

hogy semmi közöm az ő zsákmányukhoz. Sehogy sem akarták megérteni viselkedésemet és végre is Ádámnak és Ahmednek intve, sarkon fordultam és otthagytam őket.

Este azután Abdul tolmácsolásával kiderült az egész ügy. Ádám, aki tudta, hogy mi nem vagyunk angolok, sajnálta a szegény fickókat és ezért akart mindenáron onnan elvezetni úgy, hogy ne lássam meg a megsebzett bivalyt. Ők azonban annyira meg voltak rémülve, hogy csak dárdáikat húzták ki a kimúlt állatból és azután otthagyva a zsákmányt, társaik után menekültek.

Tisztelettel meghajlok az angol vadásztörvény szigorúsága előtt, mert az egyaránt sujt bennszülöttet és fehér embert minden kihágásért. De mint utazó magánember, egyáltalán nem tartottam magamat arra hivatva, hogy ezeket a szegény ördögöket megfosszam oly nehezen szerzett zsákmányuktól.

Abdul elmondotta a tábortűz mellett, hogy milyen hihetetlen szívóssággal és fáradtsággal követik ezek a vademberek a kiszemelt áldozatot. Néha napokig bujkálnak a bivalycsorda nyomában, amíg végre alkalmuk nyílik egy-egy elmaradt állat megtámadására.

Többnyire négyesével vagy hatosával vadásznak. A vadat kétoldalról közelítik meg, mitegy 25—30 lépés távolságra, de úgy, hogy egymást láthassák, aztán adott jelre egyikük hajítódárdáját írtózatos erővel beledobja az állat oldalába. A megsebzett vad, ha ilyenkor támadni készül, azonnal megkapja a túlsó csoport dárdáját a másik oldalról. Ha aztán menekülésbe fog, a feketék türelmesen követik a vérnyomot. Bizony eléggé fáradságos, nagy kitartást és bátorságot igénylő vadászat s a maga vad egyszerűségével teljes elismerésre késztet.

A bivalyincidens után átmentünk az Ereif el Diekmedence partjára és ott kényelmes leshelyet választottam. Közel napnyugtáig üldögéltünk a nélkül, hogy nagyobb vadat láttunk volna, de azért felejthetetlenül szép volt ez az esti les.

Egyébként ennek is meg volt a szenzációja, mert Ádám hirtelen komoly magyarázatba fogott, amelyet hama-

rosan meg is értettem: azzal kezdte, hogy ismételgette a «Gerenti» szót és nagyokat fújt. Megértettem, hogy vízilóról beszél. Aztán abba az irányba mutatott a Dinderen felfelé, ahol ma reggel láttuk a hippot. Majd furcsa mozdulatokkal négykézláb utánozva a vízilovat, mutogatta, hogy az meglátott bennünket. Aztán lemutatott a homokba és a látcsővel csakugyan megláttam az egész friss nyomokat az Ereif el Diek medence partján. Így hamarosan megértettem én is, hogy Antalnak aligha lesz szerencséje a hippóval, mert az közben átváltott ehhez a medencéhez.

Visszaindulásunk előtt a part mentén még lementünk a medence alsó széléhez és csakugyan, ott is megvoltak a hippo teljesen friss nyomai, amint a száraz folyómederben továbbment a következő medencéig.

Egyébként a vízhez érkező madarak seregei kötötték le figyelmemet. Délután hat óra tájt — egy órával napnyugta előtt — hirtelen megelevenedett a levegő. A folyó medre felett a sármányok milliói gyülekeztek.

Nem tudok más képet alkotni ezekről a sármányrajokról, mint hogy hozzávetőleges méretekkel szolgáljak. Az összegyülekezett sármányrajban a madarak oly sűrű tömegben röpködtek, hogy szárnyukkal szinte egymást érték, bár csodálatos biztossággal még csak nem is súrolnák egymást. A kígyóalakú raj átmérője lehetett vagy tíz méter, hossza közel egy kilométer. Ebből képzelhető el legjobban a madarak száma.

Vagy tízszer is fel-alá húztak a folyó medre felett, pontosan követve a kanyarulatokat. Elvonulásuk mindannyiszor öt-hat percig tartott és ennek a madárfelhőnek szárnysuhogása oly erős volt, hogy behúnyt szemmel figyelve, viharzúgásnak hangzott.

Aztán hirtelen, minden átmenet nélkül az egész raj letelepedett a medence túlsó partján a homokra. Úgy festett, mintha óriási szőnyeg borítaná a széles homokpartot. Aránylag rövid idő alatt végeztek az ivással és most már kisebb csoportokba szakadozva, fel-felzúgó szárnysuhogással szempillantás alatt eltűntek különböző irányokban az erdők felé.

Utánuk jöttek a vadgerlék. Bár nem ilyen nagy számban, de annál erősebb szárnycsattogással. Majd vadkacsák és vadlibák érkeztek, ezek ott is maradtak a víz partján.

A lenyugvó Nap bíborpalástba öltöztette tájat és a tiszta kék égbolton kelet felől már felcsillantak a csillagok. Ideje volt, hogy hazamenjünk.

Antal sokáig ült a felső medence mellett, de a hippo nem mutatkozott. Ádám feltevése tehát helyesnek bizonyult.

Antal egyébként nagyon sajnálta, hogy nem látta a megdárdázott bivalyt és vacsora után a holdfényben elsétáltunk oda. Ekkor derült ki, hogy a fekete vadorzók ott hagyták zsákmányukat saját embereink nagy örömére, mert azonnal felosztották maguk között.

Antal panaszkodott, hogy nincs megelégedve kabirjaival, ezért elhatároztuk, hogy holnap próbaképpen én megyek ki velük.

Sajnos, rossz hírt is hallottam lefekvés előtt. Naplójegyzeteimmel voltam még elfoglalva, amikor Weber újságolta, hogy éppen az imént vonult át a német vadászexpedíció egyik kabirja táborunkon azzal a hírrel, hogy Szingába siet orvosért, mert a társaság hölgytagja tropikus lázban súlyosan megbetegedett. Így egy kis lehangoltsággal végződött ez az első, eseménydús vadásznap.

Huszonhetedikén hajnalban fél öt óra tájt hagytam el a tábort és a Dinder-folyónál lefelé cserkésztem Antal két vezetőjével. Nem messze a tábortól átkeltünk a folyó medrén és a jobbparton haladtunk, gyéren bokros területen. Közvetlenül a folyó mellett keskeny, de rendkívül sűrű cserjés húzódott, úgyhogy a túlsó partot nem lehetett látni. Félórai menetelés alatt csak néhány Ariel-gazellát láttunk, a folyónak tartottak, közeledtünkre riadtan fordultak vissza s az erdő felé menekültek.

Hirtelen a folyó túlsó partjáról különös nyávogás és ordítás hallatszott. Kísérőim izgatottan erősítgették, hogy «Assat, Effendi» (oroszlán, uram), ámde míg én villámgyorsan leugrottam a szamárról s izgatottan igyekeztem a sűrű cserjésen áthatolni, hogy áttekinthessek a tulsó partra,

csalódásomra máris hangos kacagássá változott az előbbi ordítás. Tudtam, hogy a kabirok tévedtek s nem oroszlánok, hanem hiénák vannak a túlsó oldalon. Mire végre kikecmeregtem az ágak közül, épp csak egy pillanatig láthattam a túlsó part magas füvében üzekedő két szürke hiénát; azonban oly gyorsan mozogtak, hogy egyébként is kényelmetlen helyzetemben nem lőhettem. Néhány pillanat mulva eltűntek. Késemmel elvagdostam az ágakat úgy, hogy kedvezőbb helyzetben figyelhettem a túlsó partot, azután kísérőimmel együtt lekuporodtunk abban a reményben, hogy a két hiéna még egyszer megjelenik.

Türelmesen vártam jó húsz percig; egyszer-kétszer újra áthallatszott a ragadózók nyávogó kacagása, de a part közelébe többé nem jöttek. Végre is megúntam a dolgot és a bokrokból kimászva folytattuk utunkat.

Alig értem azonban a szamárral várakozó másik kabirhoz, amikor ismét erős nyávogás hallatszott, de most már az innenső part bokrai közül. Sietve visszaszaladtunk és ugyanabban a pillanatban, amikor elértem a cserjés szélét alig harminc lépésre hatalmas szürke hiéna bujt ki az ágak közül majdnem ugyanazon a helyen, amelyen az előbb várakoztunk. Féltérdre ereszkedve a Mannlichert villámgyorsan felkaptam s amikor az irányzékkal már-már fedeztem az állatot, szokásom szerint középső újjammal meghúztam a *Stechert*, nem gondolva arra, hogy ezen a puskán csak egyetlen egy ravasz van. A lövés nem kis csodálkozásomra eldördült és a gyönyörűen hibázott hiéna gyors iramban száguldott a ritkás, bokros talajon át az erdő felé. A bosszankodásomban utána küldött három lövés természetesen célt tévesztett és az állat mögött felporzó golyóbeütések csak mind gyorsabb vágtatásra ösztönözték.

Bevallom, néhány percig rettenetesen bántott e balsikerem, nemcsak azért, mert úgy éreztem, hogy a két vigyorgó kabir előtt halálosan blamáltam magamat, hanem azért is, mert sajnáltam a szép példány bundáját, tudva, hogy ritka szerencse hiénával világos nappal összetalálkozni. Mindenféle bosszús gondolattal ültem a szamárra és ismét csak a szegény fegyverre hárítottam meggondolatlanságomat.

A folyó itt nagy ívben hajlik nyugat felé, addig követtük, amíg áttekinthettünk a következő kanyarulatig. Vadnak sehol még nyoma sem volt. A Nap is már elég magasan állott s már-már úgy határoztam, hogy visszafordulok, amikor a túlsó part bozótjából két szép ariel-bak lépett ki a folyó medrébe. Felénk tartva az innenső partra igyekeztek, majd mintegy száz lépésnyire megálltak figyelni.

Ülő helyzetben nyugodtan célbavettem a távolabb állót s ez lövésem eldördültével azonnal összeesett.

Társa néhány ugrást tett a part felé, majd tétovázva megállott és ekkor ő is megkapta a golyót.

Ez a második lövésem nem volt jó lapockalövés, az ariel-bak azonnal felugorva, az innenső part széléig vágtatott. De a magas oldalon már nem tudott felkapaszkodni és visszaesve, közvetlenül a part szélén összerogyott.

A hiénával történt balsikerem bosszúsága egy szempillantás alatt eltűnt. Örültem a két kifogástalan lövésnek és a két gyönyörű trófeumnak.

Sajnos, korai volt az öröm. Mintha csak a mai napot megbabonázták volna, még az előbbinél is bosszantóbb dolog történt. Lövésre kész puskával a part mentén távolabb fekvő bak felé közeledtünk, de az hirtelen, villámgyorsan felugrott és ugyanazon a helyen, amelyen imént visszaesett, felkapaszkodott a partra. Még mielőtt eltűnt a bokrok között, rálőttem, de bár hatalmas rúgással jelezte ezt a második lövést is, berohant a bokrok közé.

Amennyire lehetett, megmagyaráztam a kabirnak, hogy én majd megkerülöm a partmenti cserjést, ő pedig néhány perc mulva induljon el a vér nyomán, hogy a sebzett bakot felém hajtsa a ritkásba. Így is történt. Alig vártam két percet, amikor a ritkás szélén az erősen vérző ariel az őt hajtó kabir felé figyelve, kilépett a bokrok közül. Ülő helyzetben alig harminc lépésre lőttem és az állat átlőtt nyakkal most már kimúlva rogyott össze.

Első lövésem a bordák közé, második a bal hátsó combjába, a harmadik nyakon találta. Még mielőtt ideérkezett volna vezetőm, hamar megnyitottam a nyakütőeret, hogy a Mohamedánus ritusnak eleget tegyek.

Az elősietö kabirral aztán visszamentünk a folyó medrébe, hogy a másik bakot is felvegyük, de itt is ugyanaz a meglepetés ért. Midőn alig tíz lépésnyire voltunk a látszólag kimúlt állattól, hirtelen felugrott, sebesen vágtatva felszaladt a folyópartra s ott eltűnt a bokrok között. Kapásból utánaküldött két lövésem célt tévesztett. Kénytelenek voltunk megismételni a hajtást.

Az előbbinél is pontosabban, a kikeresett helyen lépett ki előttem a megsebzett ariel-bak. Alig húsz lépésre lőttem rá. Tűzben összeesett, de azonnal összeszedte magát és felemelt fővel fekve maradt. Nem tehettem mást, minthogy elkeseredetten közvetlen közelről még egy kegyelemlövést kellett neki adnom. Ez végre megváltotta szenvedéseitől. Érthető, hogy vadászkedvem alaposan megcsappant, bár ezt az állatot is jól találtam el. Első lövésem pontosan lapockán, a második kissé mélyen a lapocka alatt találta és mégis meg kellett adni a harmadik lövést is a nyakba. A kabirok elmentek, hogy a másik bakot is idehozzák, én pedig azalatt cigarettára gyujtva tünődtem a ma délelőtt leadott tizenkét lövésem balszerencséje felett.

Amíg ott üldögéltem, hirtelen valami mozgást vettem észre a ritka cserjék között és nem messze tőlem egy sárga, kutyaszerű állatot pillantottam meg. Minden tagjában reszketve engem figyelt. Nem tudtam sakál-e vagy bennszülött kutya. Már-már lövésre emeltem a puskámat, amikor mögötte a bokrok közül kilépett két teljesen meztelen szudáni néger. Csak lándzsa és hajítódárda volt náluk. Bevallom, hogy egy kissé megijedtem. Feltűnően világos, bronzvörös testük és turbánnélküli, bolyhoshajzatú fejük után ítélve azt hittem, hogy abisszíniai vadorzók. Ülő helyzetemből nem mozdultam, de önkénytelenül is kinyitottam a fegyver biztosítékát.

Néhány pillanatig mint gyönyörű bronzszobrok mozdulatlanul álltak velem szemben, majd lándzsáikat a földbe döfték és karjaikat a mellükre keresztbetéve, mély meghajlással üdvözöltek:

— Sálem aléikum! (Béke veled!)

Kissé szégyenkezve felálltam és a vallás előírása

A M. M. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

ellenére, mert csak az igazhitű mohamedánusnak szabad használni ezeket a szavakat, viszonoztam a köszönést :

— Aléikum es Salám!

Az előírásos mellérintés után barátságosan kezet fogtunk s nem tudván egymással beszélni, mosolyogva néztük egymást. Majd eszembe jutott, hogy ezeknek segítségével az elejtett két arielt elhozhatnám a táborba úgy, hogy ne kelljen tevét kiküldeni. Néhány tört szóval és sok taglejtéssel megmagyaráztam nekik, hogy két állatot lőttem és hogy az egyiknek hátsó combjait nekik adom, ha elhozzák a táborba. Vigyorogva jelezték és újjaikon orrom alá számlálták, hogy hallották mind a tizenkét lövést és készségesen vállalkoztak a szállításra.

Közben előkerültek a kabirok a másik ariellel és a szokásos ünnepies köszönések után a feketék most már élénken tárgyalták meg maguk között reggeli vadászatunk történetét.

Azután felkészülődtünk, hogy a zsákmánnyal visszatérjünk a táborba.

Most láttam, hogy ezek a bennszülött vadászok milyen különösen cipelik az elejtett vadat. Eltörik az állat első lábának térdét, az alsó lábszárcsontról hosszú sávban lefejtik a bőrt s azt kötözik a hátsó lábakhoz, hogy aztán rudat tolhassanak az így gúzsbakötött lábak közé. Amikor nagysokára elkészültek az egyik ariellel, megmutattam nekik az otthoni vadászok módszerét. Egy-egy nyisszantás az első lábak felső lábszárán, ezen keresztül előhúzva az ínt és ebbe beledugva a hátsó lábat térden felülig.

Tátott szájjal bámulták ezt a sokkal egyszerűbb és gyorsabb procedurát, aztán mint a gyerekek, örültek neki és az egész úton visszafelé vigyorogva és tapsolva igyekezték nekem magyarázni, hogy ezentúl ők is így fogják vinni a zsákmányt.

A táborban megdöbbentő hír fogadott. Az előttünk járó vadásztársaság hölgytagja a tegnapi nap folyamán meghalt. A karaván ma hajnalban elindult visszafelé s előrelátható volt, hogy találkozni fogunk velük.

A hírt egy előresietett kabirjuk hozta, aki korán reggel

haladt el táborunk mellett. Mindnyájunkat deprimált ez a szerencsétlenség és különösen Weber volt annyira lehangolt, hogy aggódva kért bennünket, hogy ezentúl pontosan minden második este tartsuk be a kinin-adag bevételét.

— Előfordult már, — mondotta — hogy valaki csak néhány pillanatra emelte le trópusi sisakját, hogy megtörölje homlokát és már ez elegendő volt arra, hogy halálos napszúrást kapjon.

Ebéd után felszedtük sátorfánkat és az egész karaván-nal átkeltünk a folyó medrén az Ereif el Diek-medence felett. A jobbpart sűrű dzsungeljében haladva, egy óra mulva találkoztunk is a szerencsétlen kimenetelű vadász-expedíció karavánjával. Átadtam nekik a Szingában rám-bízott táviratot. Az európaiak lóháton rövidebb úton már előresiettek.

Egész délután pihenő nélkül vándoroltunk. Útközben jó messzire eltértünk a Dindertől, egyenesen átvágva nagy kanyarulatai között. A folyótól távol rendkívül szomorú képet mutat az erdő. Füves helyek vagy bokrok egyáltalában nincsenek. Mindenütt csak a koromfekete, összevissza repedezett kőkemény talaj. A lombtalan alacsony akácfák aránylag ritkásan állnak. Számtalan az elefántoktól kettétört fa.

Ezekben a száraz erdőszakaszokban sok áriel-gazellát láttunk. Minduntalan feltűnt egy-egy kisebb csapat, amint a folyó felé vonult.

Antal szeretett volna egyet lőni, de a teve hátáról leadott lövését hátasállatja nagyon rossz néven vette. Később is vigyáznunk kellett ezzel a lovagló tevével, mert mihelyt valaki puskával a kezében közelébe jött, dühösen bőgött és köpködött.

Ajánlom mindenkinek, aki vadászexpedícióra indul, hogy menetelés közben ne töltse az időt apróvadra való lövöldözéssel. A vad úgy sem kerül helyes lőtávolba, a karaván pedig erősen feltartóztatja az ilyen kísérlet.

Estefelé, hogy kipróbáljam Antal kis «Holland»-puskáját, én is rálőttem a szürkületben egy jó messzire húzó arielre. Átlőtt nyakkal azonnal összeesett. Sajnos, gyenge szarvú, fiatal suta volt.

Teljesen besötétedett, mire elértük a kitűzött Vád el Hag táborhelyet. A folyó partjára érve, nem messze megláttuk az előttünk haladó, angol vadász tábortüzét. Alaposan el voltam fáradva, de azért lerakodásunk után átlovagoltam hozzá. Jellemző, hogy a kabirok erre a rövid, alig egy kilométeres útra sem engedtek el egyedül és fegyver nélkül, hanem felkapva puskámat és dárdáikat magukhoz véve, ketten felszólítás nélkül követtek.

Közvetlen a folyó magas partján a Vád el Hag vízmedence felett tanyázott az angol vadász. Sátrát nem ütötte fel, hanem csak szúnyog-hálóval körülvett tábori ágyát. Éppen végzett vacsorájával. Első pillanatra meglepődött, amikor a sötétből felbukkantam, aztán nagy örömmel fogadott. Fiatal, rendkívül rokonszenves angol tiszt volt, az indiai hadseregben szolgált és féléves szabadságát felhasználta háromhónapos afrikai vadászutazáshoz.

Az itteni vadászok között, ha találkoznak, mindenekelőtt annak a kérdésnek a tisztázása fontos, hogy kinek mi a terve, hogy egymást meg ne zavarják. Siettem tehát a fiatal Lardent arról biztosítani, hogy miután az övé az elsőség, utána fogunk igazodni.

— Önök milyen sokáig szándékoznak a Dinderen vadászni? — kérdezte.

— Április tizenegyedikén ismét Abu Hasimban kell lennünk.

— Csak ilyen rövid ideig? Akkor természetesen én engedem át maguknak a helyet, mert én még legalább egy hónapig itt maradhatok. Innen a következő táborhely Khór Galegu, vagyis a Galegu mellékfolyócska torkolata, odáig együtt mehetünk és én majd a Galegu mentén felmegyek a Raz Amer mocsárhoz. Úgy hallottam, hogy ott tán találhatok elefántokat.

Ezt a rendkívüli szívességet természetesen nagy örömmel fogadtam és hálásan megköszöntem a fiatalember sportszerűségét.

Eddigi vadászeredménye még nem volt valami jó, ellenben érdekes kalandot mesélt el, amely egy órával jövetelünk előtt érte.

— Látja ott a folyó partján azt az egyedül álló nagy szikomora-fát? — kérdezte. — Odamentem egyedül, hogy gyöngytyúkot lőjjek vacsorára. Sajnos, csak a sörétes puskám volt velem. Közvetlenül a fa alatt egy bozóton ültek a gyöngytyúkok és kettőt lelőttem közülük. Az egyik megvolt szárnyazva és elvergődött a fa másik oldalára. Amikor odamentem, hogy felvegyem, mit gondol, mivel találtam magamat szemben alig tíz lépésnyire? Egy hatalmas hím-oroszlánnal. Úgy látszik itt tanyázik a maguk tábora mellett, a sűrű cserjésben, mert ezen kívül itt az egész környéken nem lehet búvóhelye.

Elmondotta még azt is, hogy a ma visszatért vadásztársaság tagjai csapdát állítottak fel az éjjel, hogy párducot fogjanak. Helyette azonban ez az oroszlán ment bele, de hamarosan kiszabadította magát a vasból és felfalta a csalétket.

Amíg beszélgettünk, alig pár száz lépésnyire tőlünk hirtelen mély, haragos ordítás verte fel a tropikus éjszaka csendjét. Valamivel odébb a folyó túlsó partján a nőstény hangja válaszolt. Azonnal elhatároztuk, hogy másnap reggel, elindulásunk előtt meghajtjuk a cserjést. Később az éjszaka folyamán oly közel ordított a két oroszlán táborunkhoz, hogy tevéink és szamaraink maguktól is a hajcsárok által rakott magas tűz köré sereglettek.

Huszonnyolcadikán reggel, mihelyt megvirradt, Larden barátunk megmutatta azt a kis cserjést, amelyben szerinte az oroszlánok tanyázhatnak. Alig száz lépés széles és mintegy háromszáz lépés hosszú, teljesen járhatatlan sűrűség volt közvetlen a folyó partján. Haditervünk megvalósítása tehát nem volt nehéz. Az angol állott a folyó felé néző hosszoldal közepén, Antal a túlsó végén, én pedig szemközt az angollal a sűrűség másik oldalán. Hat dárdával felfegyverzett kabir nesztelenül bebujt az európai ember számára járhatatlan bozótba.

Alig telhetett el két perc s én még azon fáradoztam, hogy olyan helyet keressek magamnak, amelyről minél nagyobb kilövést nyerhetek, amikor a túlsó oldalon eldördült Larden fegyvere. Nemsokára a bennszülöttek egetverő

ujjongása csapott fel a dzsungelből. Átsiettem oda, miközben Larden egy második lövést tett s mire hozzá értem, már ott feküdt a szerencsés vadász előtt a gyönyörű szép, hatalmas hímoroszlán.

Óriási volt a feketék lelkesedése, hogy gyűlölt ellenségük, az «assad», ily könnyű szerrel hurokra került. Mint később kiderült, Larden a nőstény oroszlánt is meglőhette volna, ha az első lövése azonnal végzett volna a hímmel, de mivel csak meg volt sebezve és visszabujt a bozótba, a fiatal tiszt nem törődhetett a folyó medrén átvágtató nősténnyel, hanem mindenekelőtt azon igyekezett, hogy a sűrű cserjék közé bujt hímnek még egy kegyelemlövést adhasson.

A győzelmi reggeli után elbúcsúztunk a szerencsés vadásztól s még karavánunk elindulása előtt Antallal együtt, Abdul és a kabirok kíséretében folytattuk utunkat Kór Galegu felé.

Larden tegnapi megbeszélésünk ellenére hátramaradt, hogy kikészíthesse szép trófeumát s ezért úgy számítottunk, hogy majd másnap viszontlátjuk egymást Galegunál.

Antal ma már nem törődött a minduntalan felbukkanó ariel-csapatokkal, ezért gyors menetben haladtunk előre a rekkenő hőségben. Ilyenkor bizony elég gyakran nyúltam hátra a nyeregre akasztott zemimir után.

Ezek az erős, vászonból készült vízzacskók azzal, hogy lehetővé teszik az állandó párolgást, aránylag hűvösen tartják a vizet.

Egy helyütt a magas fűben erős basmat bakot pillantottam meg. Mivel Antallal úgy állapodtunk meg, hogy nagyobb vadra ő, kisebbre én lövök, rajtam volt a sor. Első lövésemmel elhibáztam, de a másodikkal menekülés közben leterítettem.

Délben rövid pihenőt tartottunk a folyó partján a bennszülöttektől Ein el Sheims «a nap szemének» nevezett helyen. Itt a bokrok között ezer meg ezer gyöngytyúk szaladgált, úgyhogy bármilyen nagyobb vadnak a megközelítése a szétrebbenő madarak figyelmeztető rikácsolása miatt lehetetlen lett volna.

Mialatt még pihentünk, utolért bennünket Weber a karavánnal. Letelepedtek, hogy a tevéket pihentessék, mi azonban ismét megindultunk.

Félórai menetelés után az elől haladó kabir hirtelen izgatottan jelzett valamit s nem messze a fák között a folyó felől jövet zsiráfokat pillantottunk meg, épp a mi utunkat keresztezték.

Antal leugrott a szamárról és két kabirjával előresietett, mi pedig csendben meghúzódtunk néhány nagyobb fa takarásában. Látcsövemmel figyeltem Antalt. Fa törzséhez támaszkodva nézte a közvetlen előtte elvonuló tizennégy zsiráfot, puskáját azonban nem emelte fel.

Amikor a mit sem sejtő furcsa állatok hosszú, imbolygó lépteikkel eltűntek az erdő szélén, előresiettem:

— Mi az, miért nem lőttél?

— Nem volt közöttük hím és tehenet nem akarok lőni — felelte.

Ismét a szamarakra ültünk és a rekkenő hőségben továbbkocogtunk.

Kis idő mulva az erdő szélén elterülő nagy réten egy csoport nagyobb állatot láttunk. Távcsővel jól szemügyre véve őket, megállapíthattuk, hogy körülbelül harminc darabból álló roan-antilope-falka. Most jobban megfigyelhettem ezeket a gyönyörű szép állatokat. Testük hasonlít a lóéhoz, ezért is nevezik őket lóantilopéknak. Válluk feltűnően magasabban áll, mint a faruk, sötétszürke színűek, nyakukon fekete sörény, farkuk olyan mint a szamáré. Fülük szokatlanul hosszú és erős, a bikáknak és a teheneknek egyaránt hátrafelé görbített szarvuk van. Utóbbiaké azonban szemmelláthatólag vékonyabb.

Velünk párhuzamosan vonultak az erdő szélén, mindenekelőtt tehát arra kellett törekednünk, hogy eléjük kerüljünk. Gyors menetelésre ösztökéltük szegény kifáradt szamarainkat, de így is jó ideig tartott, amíg végre az egyenletes kitartó mozgással haladó falkával szemben nyertünk vagy háromszáz méter előnyt. Itt aztán leugráltunk szamarainkról és derékszögben jobbra fordulva, óvatosan az erdő széle felé siettünk.

Már nem voltunk messze az utolsó fáktól, amikor hirtelen lábam majdnem gyökeret vert a földbe. Alig húsz lépésnyire előttünk az egyik magas fa törzsének látszó valami megmozdult és hatalmas zsiráf állt előttünk. Annyira közel volt hozzánk és oly mozdulatlanul állott a szálas fák között, hogy Antal eleinte jó ideig nem is tudta meglátni. Úgy kellett mutogatnom az egyik fától a másikig, míg végre észrevette, hogy a tőlünk számított tán tizedik fa a valóságban zsiráf.

Jól szemügyre véve csakhamar megállapíthattuk, hogy különösen erős hím. A vadászláztól égő kabiroktól csendesen átvettem a nagy Cordit-puskát és azt nyomtam az ugyancsak erősen izgatott Antal kezébe. Végre lassan felemelte a fegyvert és a lövés eldördült. Az óriás állat nagyot szökkent és eltört elsőlábbal támolyogva még jobban felénk közeledett. Alig bírtam Antalt visszatartani, hogy várja meg a kedvezőbb helyzetet; végre izgalmas másodpercek után a zsiráf kilépett a testét takaró fák közül és a Cordit-fegyver másodszor is eldördült.

Megdöbbentő, majdnem szomorú látvány volt az óriási állat összeesése. Amikor melléje léptünk, a kabirok harsány kiáltozással figyelmeztettek, hogy vigyázzunk! hosszú lábával rúghat, mert még vonaglott. Antal a kis fegyverrel még egy kegyelemlövést adott szívébe.

Mondanom sem kell, hogy a roan-antilopék falkája ezalatt vad vágtatással eltűnt a rét túlsó szélén. Mialatt gyönyörködtünk a vadászzsákmányban, feltettem magamban, hogy én nem lövök zsiráfot. Ennél erősebb példányt úgyis aligha találok s gyüjteményünkben elég egy is ebből a csodaszép, ártatlan állatból.

Közben megérkezett Weber a karaván nal; a zsiráf megnyúzása hosszú időt vesz igénybe, ezért úgy kellett határoznunk, hogy a mai napon már nem folytatjuk utunkat.

A legközelebbi vízmedence ide két kilométerre a Vád el Erik volt. Hátrahagytuk tehát Abdult a lovaglótevékkel és néhány segítő emberrel, hogy megnyúzzák a zsiráfot, mi pedig a karaván nal letértünk utunkról a kiszemelt táborhelyhez.

Előresiettem, hogy árnyékos helyet keressek sátraink számára. A folyó partjától egész sereg krokodilust láttam a medence szélén; közülük az egyik oly nagy volt, hogy álmélkodásomban elmulasztottam a lövésre alkalmas pillanatot. A mögöttem érkező karaván lármájára a hüllősereg villámgyorsan eltűnt a vízben. Itt tehát megint nem lehetett fürödni.

Mivel szerettem volna másnap ezt a nagy krokodilust meglőni, a parttól valamivel távolabbra dirigáltam a karaván̈t, hogy a tábor zaja ne zavarja meg őket.

Alighogy a kiszemelt helyre érkeztünk, néhány szép vízibak tűnt fel a magas fűben. Antal rá is lőtt az egyik erős bikára és az jelezte is a golyót, de vágtatva elrohant.

Amíg karavánunk lerakodott — elég időnk volt még napnyugtáig — Antal elindult két kabirjával a sebzett vízibak után, én pedig Ádámmal átmentem a folyó medrén, hogy körülnézzek a tulsó parton. Az egésznapi lovaglástól eléggé fáradt voltam, nem akartam messze menni s ezért a közelben egy kisebb rét szélén lesbe ültem. Eleinte csak néhány ariel és kecses kis dikdik mászkált körülöttem, aztán arra jött egy szép, erős bashmat bak. Mivel már sötétedett, örömmel fogadtam ezt az egyébként is szép zsákmányt és jó lapockalövéssel leterítettem.

Mire beértem a táborba, megérkezett Abdul is az óriási zsiráfbőrrel és nem kis csodálkozásomra a zsiráf húsával is rogyásig megrakott két tevével. A bennszülöttek ugyanis a zsiráf húsát tartják a legízletesebb húsnak és erről csakhamar meg is győződhettünk a vacsorára feltálalt kitűnő zsiráfsteak élvezete közben.

Huszonkilencedike.

Kora hajnalban Ádámmal és Ahmeddel együtt szamáron elindultam át a folyó medrén, a sűrű bozótos balpartra. Nem messze a tábortól már láttam néhány basmatot, de nem volt közöttük olyan jó fej, hogy lövésre csábított volna.

Rendkívül változatos, sűrű növényzetű területen haladtunk át. Végre nagy réthez értünk, számtalan árielgazella legelészett rajta. A hosszan elnyúló legelő túlsó végén

egy magányos tiáng-bika állott. Elhatároztuk, hogy ezt cserkésszük be. Ahmed hátramaradt a szamárral, én pedig Ádám mögött, a rét mentén emelkedő magas bozótos fűben megindultam a tiang felé. Nagyon óvatosan kellett cserkésznünk, mert az arielek már is gyanakodva figyeltek bennünket s nem akartuk az egész csorda megindításával a tiangot is elriasztani. Végre elég közel értünk a bikához, de sajnos, az közben a rét túlsó széle felé legelészett s így bizony kétszáz lépésnyi távolságból kellett lőnöm. A bika gyönyörűen jelzett, néhány ugrást tett s aztán látszólag súlyos sebesülten bevonult a túlsó erdő-szélbe. Ádám váltig biztatott, hogy azonnal kövessük és sok mindenfélét motyogott, amiből persze egy szót sem értettem, én azonban az európai vadászszokás szerint meg voltam róla győződve, hogy jobb lesz, ha engedek a tiangnak egyórai időt s ezért határozottan tiltakoztam az ellen, hogy azonnal utána menjünk. Visszaküldöttem Ádámot Ahmedért, lekuporodtam egy magas termita-domb árnyékos tövébe s távcsővel figyeltem a távolabb legelésző áriel-gazellákat. Jó messzire a végtelenül hosszú keskeny rét sarkán néhány zsiráf vonult keresztül, különös imbolygó léptekkel. A távcsővel minduntalan megkerestem azt a helyet, ahol a tiang-bikát utoljára láttam s egészen biztos voltam benne, hogy a súlyosan sebesült állatot fekvőhelyén fogjuk megtalálni.

Épp egy óra múlt el, mire Ádám Ahmeddel és a szamárral visszatért. Mindenekelőtt jót húztam a zemzimir hűvös vizéből, aztán megindultunk a tiang keresésére. A túlsó erdőszélen hamarosan megtaláltuk a vérnyomot, de várakozásomban alaposan csalódtam, mert a fekete talajon annyira fel voltak már száradva az amúgy is sötét vérfoltok, hogy csak nagy nehezen tudtuk a szálasban követni a tiang nyomát. Körülbelül 100 lépést tehettünk meg így. Én, sajnos, a nyomot kutató kabirok mögött haladtam, amidőn nem messze tőlünk a sűrű cserje alól hirtelen felugrott a sebzett állat s mielőtt lőhettem volna, gyors ügetésben eltűnt a törzsek között. Fekvőhelyén sok vér volt, csupa sötétpiros húsvér, nyilvánvaló, hogy az állat nem kapott tüdőlövést. Újra megindultunk nyomában, de cso-

dálkozásomra most már semmi vért sem találtunk. Megértettem, hogy Ádám miért akarta az állatot azonnal követni. A tikkasztó hőségben ugyanis a seb rögtön beszárad és így európai vadásztaktikám teljesen csütörtököt mondott.

Nem akartam azonban feladni a reményt s Ahmedet a szamárral hátrahagyva, továbbmentem a menekülő vad irányában.

Nem tudom, milyen sokáig tartott ez fárasztó bolyongás a kiégett ritka erdőben!

Néha egy-egy keskeny, száraz füves sávon haladtunk keresztül, aztán ismét nagy darabon alacsony, vékony fatörzsek között ballagtunk.

Folyton előre figyeltem, hogy hátha ismét meglátom a tiangot, míg végre egyenesen előttünk a törzsek között egy pillanatra előtűnt vörösszőrű teste.

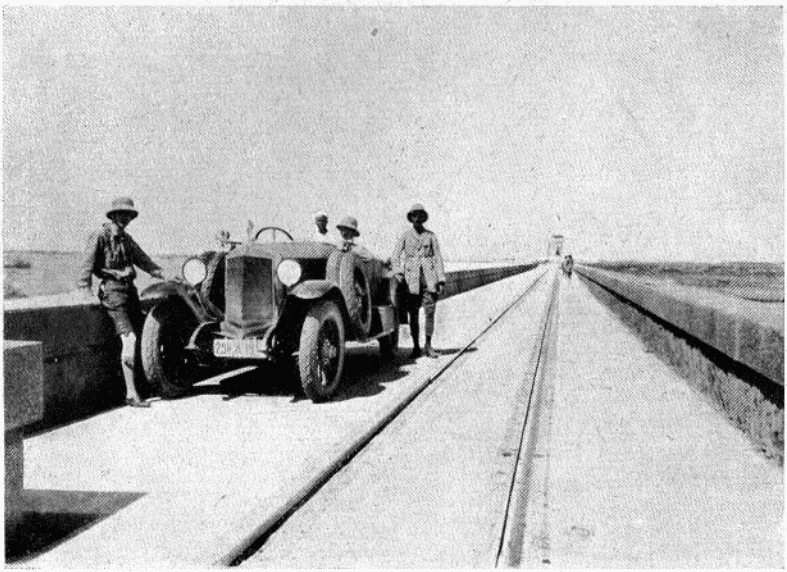
Ádámmal haditanácsot tartottam. Amennyire lehetett, a földön felrajzoltam s megmagyaráztam neki, hogy én háromszáz lépést megyek derékszögben balra, aztán ezer lépést előre s ismét háromszáz lépést vissza jobbra. Ezalatt ő várjon itt a nyomon és jó félóra mulva induljon meg eddigi irányunkban.

Biztosra vettem, hogy a tiangot, mivel az üldözői felé figyel, akkor egyenesen felém hajtja.

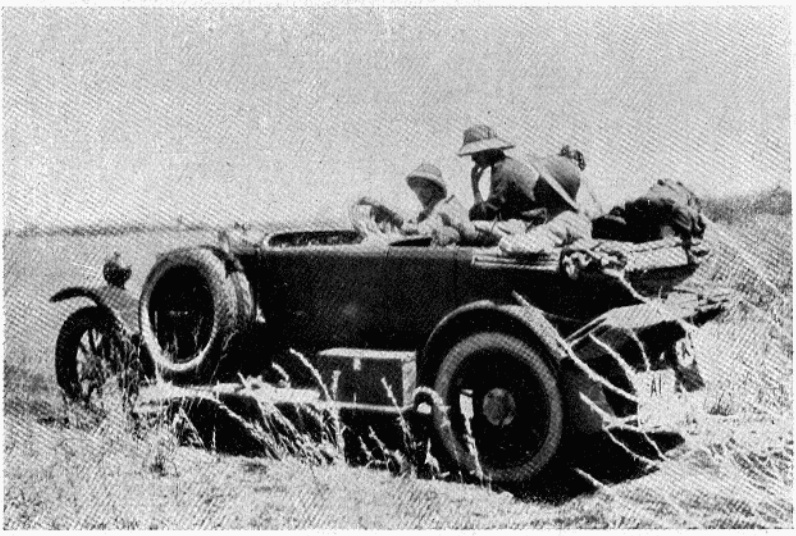
Ádám élénken tiltakozott ez ellen a terv ellen, magyarázgatta, hogy a tiang nem fog megállani s nem lesz időm eléje kerülni, végül azonban kibujt a szög a zsákból s nagy bocsánatkérésekkel értésemre adta, hogy azért nem egyezhetik bele ebbe a tervbe, mert szigorú parancsa van, hogy a rábízott európai vadászt soha egy pillanatra el ne hagyja. Semmi szín alatt sem akart abba belemenni, hogy félóra járásnyira eltávolodjak tőle és folyton azzal érvelt, hátha utamba kerül egy «gyamusz, aszad vagy nemer!» (bivaly, oroszlán vagy párduc). Azonkívül sehogyan sem akarta megérteni, hogy ő milyen sokáig várjon rám s mivel még nem tudtam kifejezni a félóra fogalmát, végre úgy érttettem meg vele kívánságomat, hogy egy görönggyel megjelöltem egyik közelálló fa koronájának árnyékát és ettől körülbelül egy lábnyira másik göröngyöt tettem, így



Gyapot-munkások.



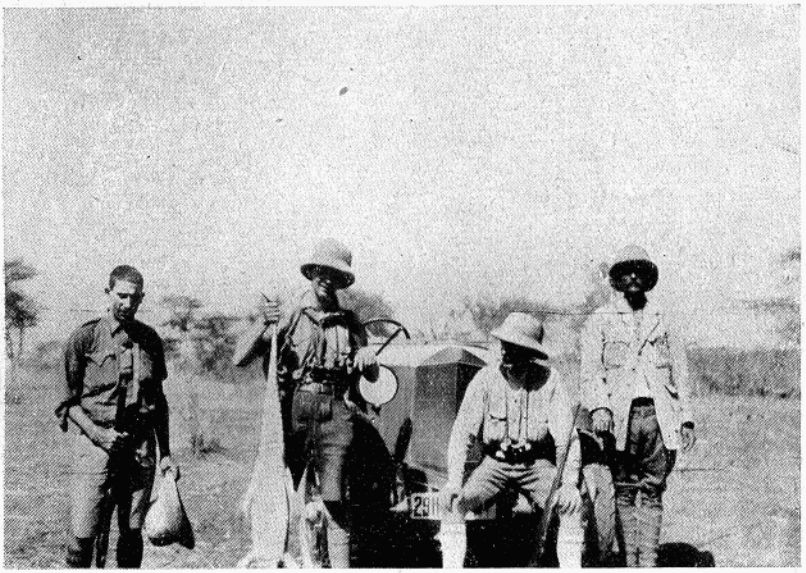
A makvari gáton.



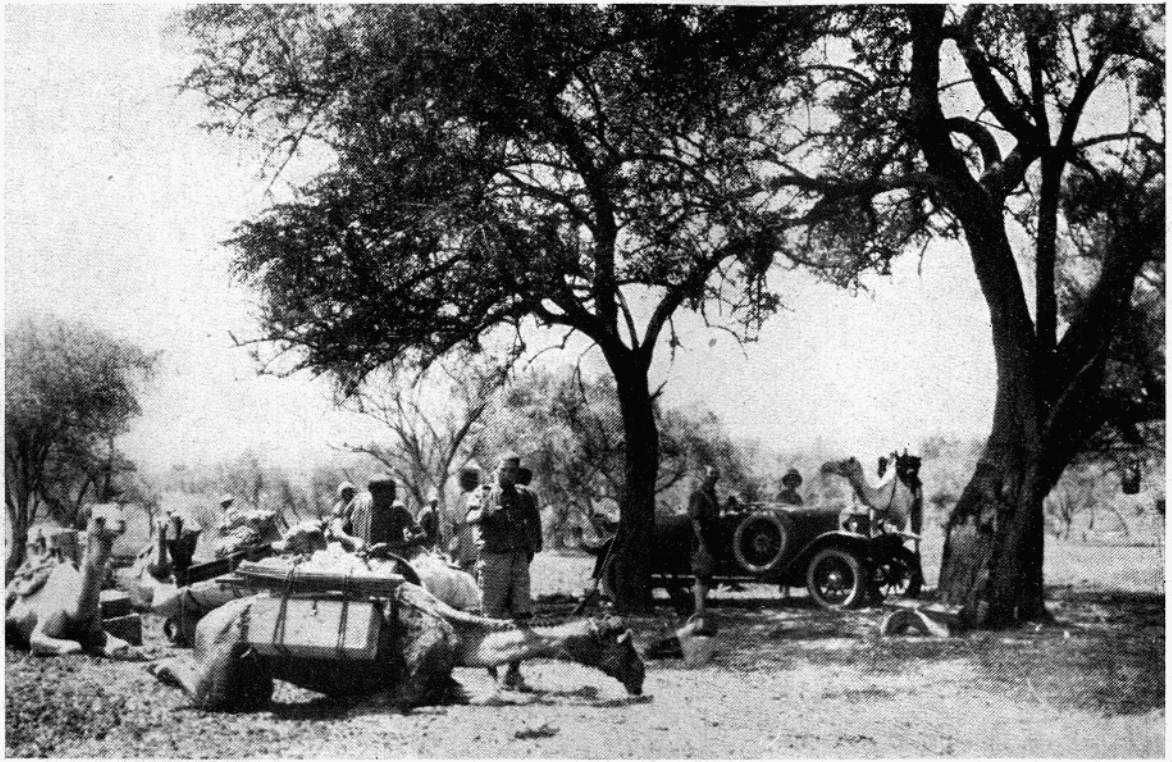
Sűrű bozótosban.



Abu-hasimi táborunk.



Az első krokodilus.



Búcsú a Steyrtől.

mutatva neki, hogy mire az árnyék eléri ezt, akkor induljon a tiang üldözésére. Hosszas rábeszélés után végre ráállt a dologra, de előbb karját háromszor is melle előtt keresztbe fonva, Allah segítségét kérte rám.

Sokáig haladtam a tikkasztó hőségben az erdőben. Pontosan leszámoltam először háromszáz lépést, azután az ezer lépést, de oly nehezen jutottam előre a hihetetlenül repedezett, göröngyös talajon, hogy végül is elhatároztam: még ötszáz lépéssel megtoldom a távolságot.

Nagynehezen meg volt a másfél kilométer. Egy pillanatig megálltam pihenni, a puska szíjja nagyon erősen vágta vállamat a vékony vadászingen keresztül; csak úgy csurgott rólam a verejték, a cigaretta már nem ízlett, torkom teljesen ki volt száradva; mindkét cipőm talpa cafatokban lógott. Derékszögben fordulva megindultam a tiang vonulásának iránya felé. Alig tettem száz lépést, midőn pontosan ott, ahol számításom szerint a tiangnak elő kellett volna jönnie, egy nagyobb fa árnyékában megláttam az állatot. Sajnos, máris észrevett. Újból menekülni kezdett és én a kétségbeesetten utánaküldött lövésemmel természetesen elhibáztam. Szomorúan ballagtam még odáig, ahol utoljára láttam, vérnek nyoma sem volt sehol. Leültem egy fa alá. Kis idő mulva felbukkant a fák között Ádám, amint futólépésben közeledett a lövés hallatára. Erősen kért, hogy hagyjam abba a reménytelen üldözést s bevallom, hogy most már nem került nagy rábeszélésébe, hogy visszaforduljak.

Alig tudok rá visszaemlékezni, hogy ezután mi történt. Órák hosszat ballagtam Ádám mögött a végtelennek látszó erdőben visszafelé. Dél már régen elmúlt, sehogy sem akartunk a szamárral és a zemzimirrel várakozó Ahmed közelébe kerülni. Éreztem, hogy nem bírom már tovább. Alig tudtam beszélni. Torkom teljesenk iszáradt, nyelvem, mint egy darab száraz bőr, odaragadt a szájpadlásomhoz. Még annyi erőm volt, hogy egy nagyobb koronájú fa árnyékában megálljak és szóljak az előttem ballagó Ádámnak. Amint visszafordult, azonnal átlátta a helyzetet. Néhány taglejtéssel értésére adtam, hogy menjen el egyedül Ahmed-

ért s térjen vissza a szamárral. Azután nekidőltem a fa törzsének és bizony nem törődve gyamusszal, aszaddal, olyan kimerültségnek adtam át magam, hogy az már közel járt a kétségbeeséshez.

Az erdő teljesen kihalt volt, sehol egy mozdulat, sehol egy hang. A kérlelhetetlen Nap perzselve tűzött a kietlen vidékre. Nagysokára felbukkant a két kabir a szamárral. Ádám már jó messzire leakasztotta a nyeregből a zemzimirt s a világért sem adta volna ki a kezéből még akkor sem, amikor végre ajkamhoz emelhettem. Alig engedett egy kortyot innom, aztán már elvette tőlem. Élénken magyarázva, hogy ilyenkor csak nagyon kevés vizet szabad a szájba venni s még sokkal jobb volna valamit enni, miként a bennszülöttek is. Az erős szomjúságot kiállt vándort mindenekelőtt valami főzelékkel etetik s csak lassankint adnak neki vizet.

Most értettem meg hirtelen, hogy a vadászatról hazatérő Ézsaunak Jákob miért adta el elsőszülöttségi jogát egy tál lencséért.

A visszamenetelés a táborhoz végtelennek látszott és útközben jöttem csak rá, hogy legalább hat kilométert tettünk meg a megsebzett tiang nyomában. Délután két óra volt, mire a táborba értünk, Antal elmesélte, hogy a tegnap este megsebzett vízibakot nem tudta megtalálni, de lőtt helyette egy másik erős példányt. Abdul már elkészült a zsiráf bőrével s most a napon száradt, nem messze sátrainktól.

Délutáni cserkészéshez nem volt semmi kedvem s így Weberrel együtt kiültem a Vád el Erik tócsa mellé, hogy a tegnap látott hatalmas krokodilussal próbáljak szerencsét. A folyó magas partján a bokrok között jól elrejtőzve feküdtünk úgy, hogy jó kilövésem volt a medence tulsó homokos szélére. Egész sereg kisebb-nagyobb krokodilus feküdt alattunk a parton s bár volt közöttük több szép nagy példány, nem akartam lövéssel megzavarni harmonikus horkolásukat addig, míg óriási társuk nem csatlakozik hozzájuk. Vagy két óra hosszat feküdtünk lesben. A víz tükrén néha meg-megjelent a kiszemelt áldozat hatal-

mas feje. Sőt megállapíthattam, hogy három ilyen nagyságú krokodilus tartózkodik a pocsolyában.

Szép volt ez a késő délutáni les. A basmatok egyenkint tipegtek nagyfélénken a folyó medrén át a vízhez. Csak egészen sekély helyeken mertek inni, vigyázva, hogy a közvetlenül a víz tükre alá, az iszapba befúródva fekvő krokodilusok egy farkcsapással be ne rántsák a vízbe. Később három tiang jött a túlsó partról, mind a három bika, de egyik sem elég erős ahhoz, hogy lövésre csábított volna.

A három nagy krokodilus közül végre kettő a part felé közeledett. Izgatottan lestük Weberrel, melyik fog előbb kimászni a homokra. Végre a távolabb levő lomhán felemelkedett és tacskókutyáéhoz hasonló járással kisétált a partra, ott megfordult és orral a víz felé, messze hallható zuhanással lustán a homokba vetette magát. Hatalmas, legalább öt méter hosszú állat volt. Most is elfogott az a furcsa gyűlölködő érzés, ami első látás óta támadt bennem ezek ellen a félelmetesen csúnya hüllők ellen. Talán az ősember ösztönszerű gyűlölete a sauriusok korából atavisztikusan újraébredt bennem.

Sokáig céloztam a lomha állat nyakára közvetlenül a koponya mögé. Végre lassan elhúztam a ravaszt és a lövés eldördülésével irtózatos loccsanással vetették magukat a vízbe a halálra sebzett óriás társai. A krokodilus néhány pillanatig teljesen megmerevedett, aztán görcsös rángatózás ment át testén, félelmetes száját kitátotta és erős hörgést hallatott. Hasonlított a tevék bőgéséhez. Fejéből patakzott a vér, jobbra-balra csapkodta, mindenáron igyekezett az előtte fekvő kis homokos buckán át a vízbe csúszni, de végre is rángatózása elernyedt s mozdulatlanul feküdt a homokban.

Milyen kevéssé ismertem én az afrikai vadat! A helyett, hogy még több lövést adtam volna rá, rejtekhelyünkből felkeltünk és megkerültük a medencét, hogy a kimúltnak vélt óriást közelről megtekintsük. Néhány lépésre a krokodilustól megálltunk s éppen azt állapítottuk meg, hogy tán még öt méternél is hosszabb, amidőn hirtelen összeszedve minden erejét, erős lendülettel előre vetette magát s nagy

loccsanással becsapódott a vízbe. Annyira meg voltam lepetve, hogy lövésre nem is gondoltam. A most már későn támadt bánat semmivel sem tehette jóvá elővigyázatlanságomat.

Weber megvígasztalt, hogy holnap reggelre már alighanem fenn úszik a hulla a víz színén s majd zsinórra kötött dárdával ki tudjuk halászni.

A hosszú les alatt jól kipihentem magamat. Mindenféle tervet szőttünk holnapi utunkra és gyönyörködve néztük az oly rövid ideig tartó pazar színpompát, amit a tropikus napnyugta varázsolt a láthatárra.

Vacsoránál ültünk, mindnyájan jókedvűen, élénken vitatkoztunk a nap eseményeiről, amikor a sötétségben hirtelen mintha szamárkocogóst hallottunk volna s tábori lámpáink fényében felbukkant egy szamáron ülő európai alakja. «Water for goodnes sake!» (Vizet az ég szerelmére») krákogta egy rekedt hang és a következő pillanatban karjaink között tántorgott a mi kedves Larden barátunk, teljesen kimerült állapotban.

Nagy lett a sürgés-forgás a táborban. Mindenekelőtt leültettük, egy kis wishky-vizet adtunk neki, majd amikor visszanyerte hangját, megostromoltuk kérdéseinkkel. Ugyanúgy járt, mint én ma reggel. Karavánját előreküldve, a délelőtt folyamán megsebzett egy roan-antilopot, sehogysem akarta elveszteni az értékes trófeumot és késő délutánig követte kabirjával a vadat. Üldözés közben messze eltávolodtak a Dindertól, egyetlen zemzimirjük hamarosan kiürült és most már egész délután igyekeztek táborukat elérni. Bevallotta a szegény fiú, hogy már a kedve is elfogyott, amikor végre megpillantotta lámpásainkat. Azt hitte, saját karavánját érte utól. Igaz ugyan, hogy az ő emberei még jó másfél órányira lehettek tőlünk a Dinderen fölfelé, de mintha csak a jó Isten intézte volna így, hogy mi ezt az előre nem látott kényszertábort üssük fel s ezzel a teljesen kimerült fiatalembernek önkéntelenül is segítői lehessünk.

Természetesen nem engedtük tovább. Alaposan megvacsoráztattuk s amikor Antal előintette a viszontlátás ünneplésére szánt pezsgős-palackokat, Abdul a sötétségben

megindította az elmaradhatatlan grammofont, a fiatal angol oly meghatóan örült ennek a váratlan szép estének, hogy igazán jól esett látnunk szimpatikus vendégünk boldogságát.

Kedves az ilyen találkozás a vadonban. Szinte ösztönszerűleg érzik a fehér emberek összetartozásukat és a legjobbik, rég nem látott barátunkkal való találkozás sem okoz oly nagy örömet odahaza a civilizált világban, mint egy idegen vadásszal való véletlen összejövetel a csillagos, tropikus ég alatt.

Jóval éjfél után járt már az idő, amikor Larden barátunk minden marasztalásunk ellenére is búcsút mondott s kipihent emberével és hátasszamaraival elindult a fényes holdvilágban saját karaván jának táborhelye felé.

Lefekvés közben megállapítottuk Antallal, hogy ezt a vacsorát és társasestélyt jobban élveztük bármilyen európai díszvacsoránál.

Harmincadika.

Másnap elég korán sikerült hajnalban a karaván t elindítani.

Még egyszer megnéztem a medencét, de a tegnap lőtt nagy krokodilus hullája nem úszott a víz színén.

Mai célunk Khór Galegu csak négy órányira van. Utunk a Dinder jobbpartján a kihalt szálas erdőn vezet keresztül. Itt is sok árielgazellát láttunk, amint a Dinder felől jövet az erdőbe nyomulnak.

Kétórai menetelés után ismét közelebb értünk a Dinderhez.

A sűrű cserjésben erős vizibakot látok. Antal biztat, hogy lőjjek helyette én, Ádámmal jó széllel becserkélem a bikát. Észrevehetett bennünket, mert sietve odébb húzott, de mégis egy kis tisztáson, körülbelül nyolcvan lépésnyire meg tudom közelíteni.

Jellemző az állat szívósságára, hogy a Schönauerrel ötször kellett lőnöm, mielőtt összesett. A lövések közül négy talált, még pedig az első pontosan lapockán, a második oldalt a bordák közé, a harmadik a nyakon keresztül s a

negyedik hátulról a tükörbe. E miatt az utolsó lövésem miatt Weber és Anti ismét alaposan megbosszantottak, de én örültem, hogy a már messze menekülő bikát ezzel a lövéssel sikerült elejtenem. Erős hetvenkét centiméter magas szarvú, gyönyörű példány volt.

Tizenegy óra felé elértük «Khór Galegut», itt torkollik a Dinder jobbpartjába. Alig húsz lépés széles, magaspartú mellékfolyócska. Rengeteg kanyarulattal, hihetetlen sűrű bozóton keresztül, észak felől a Ras-Amer mocsárból jön, ezért állandóan van vize, de a Dinderbe érve ott csak kis tócsát táplál és hamarosan felszárad.

Valamivel a karaván után érkeztem meg, mert az elejtett vizibak megnyúzását és feldarabolását végeztettem s mire a táborba kerültem, Antal és Weber azzal a szenzációval fogadtak, hogy megérkeztükkor nem messze a táborhelyül választott hatalmas szikomora fáktól, két fiatal elefántot láttak a Dinder medrén átvonulni.

Táborunk gyönyörű helyen állott. Sátraink szikomorák között, úgyhogy reggeltől-estig árnyékban vannak embereink és a tevék mintegy száz lépésnyire, hasonló nagy facsoport alatt. Látszik, hogy itt már sok expedíció táborozott: tele van minden üres palackokkal, konzervdobozokkal.

Bevallom, kissé megilletődve foglaltuk el ezt a tragikussá vált táborhelyet.

Ebéd után az egyik kabir jelentette, hogy nem messze sátrainktól egy magas pálma alatt megtalálta a sírt. Odamentem, hogy megadjam a keresztény ember tiszteletét a vadonban elhúnyt embertársának. A kőkemény talajban úgy látszik alig tudtak mély sírt ásni, mert a halom sűrűn be volt fedve tüskebokor ágakkal, hogy a vadállatok hozzá ne férhessenek. A sír felett magas kereszt emelkedik, fiatal pálmatörzsekből durván összetákolva, rajta kis táblácska az elhúnyt nevével és életkorával.

Mélyen megrendítő volt ez az egyszerű, keresztény szimbolum sok-sok mérföldnyire minden emberjárta helytől.

Délután a Dinderen lefelé cserkésztem abban az irányban, melyben jöttünk. Csak Ádám és Ahmed voltak velem. Egy tisztáson egyedül járó tiang-bikát láttam, rálőttem,

hatalmas szökkenéssel jelezte a golyót s erős vérnyom hátrahagyásával néhány szempillantás alatt eltűnt a járhatatlan sűrűben. Mivel a Nap már nyugovóban volt és elég messze jártunk a tábortól, az amúgy is reménytelen keresésre gondolni sem lehetett. Visszafelé menet teljesen besötétedett, a később kelő Hold sem világított még, úgyhogy az utolsó kilométert a tábor felé a Dinder partján tettük meg, mert ott a bennszülöttek leperzselték a talajt s ezen aránylag könnyen mozogtunk.

Már alig lehettünk kétszáz lépésnyire a tábortól, láttam a sátrak előtt lámpásainkat, sőt hallottam Weber és Antal beszélgetését, amikor Ádám, szamara előtt haladva, hirtelen megtorpant és villámgyorsan leguggolt. Már szokásból is azonnal lecsúsztam a nyeregről és Ádám mellé guggoltam. De ő egész hosszában végigfeküdt a földön és engemet is izgatottan lenyomott a földre.

Ahmed ugyanígy cselekedett, «Gyamusz, Effendi, Insalla ma adrup!» (Bivaly, uram, az Istenért ne lőjjön). Tényleg: előttünk alig tizenöt lépésre, most fekvő helyzetünkből a sötétkék ég ellen jól láthatóan ott állt egy hatalmas bivalybika.

Lövésre gondolni sem lehetett. A sötétségben nem tudtam volna az irányzékot összehozni, egyébként is kellemetlen volt a helyzet, mert hiszen semmi takarásunk nem volt és az óriás állat oly közel volt hozzánk, hogy egy szempillantás alatt összetaposhatott volna. Néhány pillanatig farkasszemet néztünk, közben igyekeztem távolabb csúszni a szamártól, azzal a gondolattal, hogy baj esetén inkább ő legyen ennek a váratlan találkozásnak az áldozata, aztán hirtelen mentőgondolatom támadt. Elővettem gyufaskatulyámat és fellobbantottam egy szál gyufát. A bivaly a fény láttára nagyot fújt és gyönyörű szökkenéssel leugrott a magas partról a folyómederbe.

Ádám és Ahmed lelkendezve örültek ötletemnek s úgy veregették a vállamat, hogy majd leszakadt.

Néhány perc mulva nevetve beszéltük el kalandunkat Antalnak, aki csak azt sajnálta, hogy az «ilyesmi sohasem akar ővele megtörténni.»

Harmincegyedike.

Az éjjel tikasztó volt a hőség. Hozzá még reggel felé erős szél kerekedett, sátrunk belsejét teljesen belepte a leégetett, füves területekről felkapott hamuval.

Nem messze táborunktól a Dinder túlsó partján hajnalban több oroszlán ordított. Amikor Tom jött bennünket felkelteni, még mindig békétlenkedtek egymás között a sűrűségben.

A puskákat jó lesz ezentúl védettebb helyen tartani, mert így a sátrak falához támasztva annyira megteltek porral és korommal, hogy indulás előtt szét kellett szedni a zárakat, megtisztítani és megolajozni őket.

Antal arra felé indult, ahol tegnap az elefántokat látta, én pedig az esti találkozás helyéről indultam el abban a reményben, hogy a bivaly nyomán járva, tán most rám nézve kedvezőbb találkozáshoz lesz szerencsém.

Sokáig barangoltunk a folyómenti sűrű erdőben. Nem tudom mi okból, Ahmed helyett ma az öreg karaványvezető jött velünk. Állandóan szamaram mögött kullogott és önmagával beszélgetett, úgyhogy kénytelen voltam többször is hátraszólni: «Iszkut!» (Hallgass!)

Nagy rét szélére értünk. Sok árielt, néhány tiangot és egy szép vizibak-bikát láttam. Elhatároztam, hogy ez utóbbit fogom becserkészni. Ádámmal a kedvezőtlen szél miatt elég nagy kerülővel átkeveredtünk a rét túlsó szélére.

Sajnos, most is úgy történt, hogy a kiszemelt áldozat ezalatt arrafelé legelészett, ahonnan mi jöttünk. Érdekes, hogy a vad többnyire a széllel együtt legel és vonul.

Miközben a távcsővel kémleltem egy kedvezőbb megközelítő utat, hirtelen a legelő túlsó szélén, egész közel ahhoz a helyhez, ahol az öreget a szamárral hártahagytuk, két különös és előttem eddig még ismeretlen állatot láttunk. Kisebbek voltak, mint az áriel-gazellák, vörösbarna testszínűek és különösen csavart szarvuk volt. Ádám, miután átadtam neki a távcsövet, izgatottan magyarázta nekem, hogy: «abu nebah» (erdei antilope; Busbuck Tragelophus). Ezzel persze semmivel sem tudtam többet s csak Ádám visel-

kedéséből következtethettem, hogy valami ritkább vadról lehet szó. Megfogadtam, hogy soha többé nem megyek cserkészni a nélkül, hogy magammal ne vinném a karthumi vadászfelügyelőségnél kapott kis füzetet, mert abban az állatok angol és szudáni neve fel van sorolva!

Nagy kedvem kerekedett ezeket a különös kecskéket megközelíteni, de úgy látszik, észrevették a szamárral várakozó kabirt, mert hirtelen vágtatva, eltűntek az erdőben. Így ismét a vizibak felé fordult figyelmem s mivel sehogyan sem tudtam közelébe kerülni, jó kétszáz lépésről lőttem.

Bár ne tettem volna! A következő pillanatban már sajnáltam és resteltem az esetet. A «katambur» meglőtt hátsólábbal mint a szélvész menekült az erdőbe és eddigi kevés tapasztalatomból is tudtam, hogy teljesen hiábavaló volna keresni.

Rövid pihenő után hát lassan hazafelé indultunk s elég korán délelőtt elértük a tábort. Sok szemrehányással fogadtak itt és különösen Weber nem akart lecsillapodni, mert hajnalban, alighogy elindultunk és feketéink lehajtották a tevéket a vízhez, a tócsa melletti magas fűben öt oroszlánt láttak, közülük az egyik, egy nagy nőstény, csak a folyó túlsó partjáig szaladt s onnan hosszú ideig kíváncsian figyelte embereinket.

Weber elmondta, hogy se Antal, se én nem lehettünk messze s hogy annyit kiabáltak utánunk, hogy jöjjünk vissza, hogy szinte belerekedtek. Mi egy árva hangot sem hallottunk mindebből!

Antallal megnéztük az oroszlánok nyomait, de a Dinder és Galegu között a sűrűség oly óriási terjedelmű, hogy egy esetleges hajtás nem kecsegtetett semmi reménnyel.

Ebéd után épp a tábort készültem lefényképezni, amikor a Dinder medrében hatalmas forgószél kerekedett. Száguldva hajtott el egy magas homokoszlopot sátraink mellett. Antallal beállítottuk a fényképezőgépet, szépen megvártuk, amíg a homokfelhő egyvonalba ért a sátorral s ebben a pillanatban örökítettük meg gyönyörű Khór Galegui táborhelyünket.

Délután a Galegu mentén gyalog elindultam Ádámmal és Ahmeddel. Nem jártunk messze a folyócska torkolatától, amikor az előttünk haladó Ádám szokása szerint nyelvével csettintett és valamit mutatott a Galegu medrében. Mellette termettem. Nagy varacskos disznó ugrott ki a Galegu piszkos, iszapos vizéből s a meredek part oldalán szaladt. Féltérdre ereszkedtem s amint tőlünk alig 30 lépésre felért az erdőszélre, pontosan lapockán lőttem.

A vadkan nagyot visított, a golyó szinte magával rántotta néhány lépésnyire s aztán, még mielőtt ismételhettem volna, bebujt a járhatatlan sűrű bozótba. Sehogyan sem akartam elhinni, hogy ezt a zsákmányt is elvesztettem. Mindhárman pontosan láttuk az állat oldalából a golyó nyomán kiszökkenő vért. A fű is tele volt vérrel, mintha dézsából öntötték volna oda és mégis hasztalan volt minden keresésünk: a gyönyörű trófeum elveszett!

Majdnem sírtam elkeseredésemben. Nem tudtam megérteni, hogy az oly kitűnő $9^1/_2$-es Schönauer néhány nap óta miért hagy ilyen csúfosan cserben. Hiszen többet én sem tehetek, minthogy magamat összeszedve, minden vadászláz nélkül nyugodtan és pontosan lőjjek. Mind hiába! Egyik sebzett állatot vesztem el a másik után. Hihetetlen az afrikai vad szívós élniakarása, amely arra készteti, hogy utolsó erejével is csak minél tovább kerüljön támadójától.

Szomorúan ballagtunk haza s magamban elkeseredetten gondolkoztam azon, hogy vajjon mivel idézhettem elő Szent Hubertus ilyen különös neheztelését.

A jó vacsora és az Abdul által buzgón működésbe hozott grammofon azonban ismét felvidított. Kellemes, hűvös este volt és Antallal meg Weberrel még sokáig beszélgettünk lefekvés előtt.

Elseje.

Borús reggelre ébredtünk. A bennszülöttek magyarázgatták, hogy az összevonuló felhők megjelenése az esős időszak közeledtét jelenti.

A szokottnál kissé később indultam útnak; Antal is elég lassan készült el.

Teljesen világos volt már, mikor a Dinderen áthaladva, ismét a Galegu mentén kezdtem cserkészni. Feltett szándékom volt, hogy megpróbálom egyszer a déli órákat az egyik nagyobb medence mellett eltölteni, hogy meglessem a vízhez vonuló állatokat. Most is sok vadat láttam. Mint rendesen, nagyszámú arielt, tiangot és néhány katamburt.

Sokáig bolyongtunk a sűrű cserjésben, a tekervényes Galegu mentén. Egyik-másik nagyobb pocsolyában egész csomó krokodilust láttam, de nem akartam a lövés zajával elrontani az esetleges jobb vadászszerencsét. Egy vadlegelőn jó pár 100 lépésnyire néhány nagy, vöröses antilopét vettem észre ; eleinte azt hittem, hogy tiangok. Amikor Ádám figyelmét felhívtam rájuk, a nagy távolság dacára azonnal erélyesen a fejét rázta és azt erősítgette, hogy ezek az állatok nem tiangok. «Tétel», ismételgette, miközben ő maga vette elő a távcsőtokban most már állandóan magunkkal hordott kis füzetet, amelyik az állatok közelebbi megjelölését tartalmazta. «Tétel, a szudániak így nevezik tévedésből a Tiangot is, a valóságban ez a Hartebeest szudáni neve». Mégis csak jó dolog volt ezt a füzetkét magammal hordani. Így legalább megállapíthattam, hogy először látom az Afrika más vidékein oly nagyszámú, de a Dinderen inkább ritkán előforduló Tora Hartebeest-antilopét. Természetesen szerettem volna egy példányt megszerezni, de oly messze vonultak, hogy semmi reményem sem volt arra, hogy útjukat állhassuk. Amennyire lehetett, a távcsővel jól megjegyeztem magamnak alakjukat és különös szívalakú szarvukat.

Kísérőimmel most már könnyebben értjük meg egymást. Megtanultam a legszükségesebb szavakat, meg tudom tőlük kérdezni, hogy az előttünk levő állat bika vagy tehén ; közösen állapítjuk meg a szél irányát, vitatkozunk azon, hogy a lövés jól vagy rosszul talált, sőt a távolság és időmérés legelemibb kifejezéseit is kezdem ismerni.

Ahmed mindig nagy áhítattal hallgatja Ádám magyarázatát. Látszik, hogy minden ambíciója, hogy ő belőle is oly tapasztalt shikar váljék, mint amilyen az én derék, örökké nyugodt, koromfekete Fadl' Alla Ádámom.

Feltettem magamban, hogy ma 50 lépésnél nagyobb távolságra nem lövök s hűen kitartottam e mellett, bár néhány nagyon szépfejű tiang és katambur került a közelünkbe. 11 óra felé kikerestünk a Galegun egy nagyobb medencét, amelyikhez mindkét partról számtalan vadnyom vezetett, jelezve, hogy ez a környék egyik legkedvezőbb itató-helye. Csekély távolságra a pocsolyától az árnyas bokrok között jól fedett helyet kapartunk ki magunknak, hogy türelmesen bevárjuk a déli órákban ivó állatokat.

Odahaza, Európában, erdészeink és vadásztársaim sokszor csodálták türelmes mozdulatlanságomat, mert akár órákhosszat is elüldögéltem egy tisztás szélén vagy a magaslesen. De ez a mozdulatlanság valóságos Szent Vitus-tánc a bennszülöttekhez képest. Mint a kidőlt fatörzsek, úgy hevertek az ágak alatt az európai ember számára elképzelhető legkényelmetlenebb helyzetben s néhány perc mulva olyan különös álomba merültek, amelyről szinte látszott, hogy a legcsekélyebb zörrenésre is azonnal teljes éberséggé változik. Így alhatnak a vadon állatai is.

Kedvező szélben ültünk. Nyugodtan cigarettázhattam s e mellett igyekeztem emlékezetemben rendezni az elmult napok oly változatos benyomásait. Végre a ritka, szálas erdő felől nagy óvatosan előtipegett néhány ariel-gazella. Órámra néztem, pontosan 12 óra volt. Amikor a látszólag mélyen alvó Ádám figyelmét fel akartam hívni a közelgő vadakra s egész lassú mozdulattal feléje fordultam, tekintetem máris tágranyílt szemével találkozott s alig hallhatóan jelezte, hogy ő is észrevette a gazellákat.

Az előőrsöket egész csorda követte. Egy ideig próbáltam megszámlálni a sűrű sorokban elvonuló arieleket. Amikor közel tartottam a kétszázhoz, megúntam a dolgot s látva, hogy még mindig többen jönnek az erdő felől, távcsövemmel kezdtem kikeresnni a legjobb fejeket. Az egyenletesen mozgó állatok áradata az üveg nagyító hatásán át valami furcsa, hullámzó vonal benyomását keltette. Egyikmásik gazella oly közel vonult el mellettünk, hogy akár bottal is megüthettem volna. Egy kíváncsi fiatal suta majdhogy belénk nem botlott s midőn észrevett, percekig mozdu-

latlanul állott tőlünk alig két lépésre, de még így sem tudta megállapítani, hogy ezek a különös tuskók a legfélelmetesebb ellenségeit, a vadászt rejtik magukban. A szó szoros értelmében nem mertem az állat szemébe nézni, félve, hogy egy szemrebbenéssel elárulom magunkat. Végre is a suta, mintha mi sem történt volna, nyugodtan követte társait. A folyóparton megállottak. Kisebb csoportokban lementek a vízhez, néhány rövid hörpintéssel oltották szomjukat, aztán vágtatva szaladtak mintegy 100 lépésnyire az erdőbe, ott ismét falkába verődve, tovább folytatták útjukat ugyanabban az irányba, ahogyan jöttek. Ennyi erős bak közül lehetetlen volt megállapítani, hogy melyik a legerősebb. Minden egyes újabb csoport megérkezésekor reméltem, hogy tán ezek között lesz egy, a többitől elütő különösen feltűnő fej s nem tudom, hány igazán erős bakot hagytam elvonulni, részint sajnálkozva, hogy az előtte levőt nem lőttem meg, másrészt remélve, hogy az utána jövő tán még erősebb lesz. A mozdulatlan guggolástól már minden tagom elzsibbadt. Az áriel-falkák is mind ritkábban vonultak fel, így végre elhatároztam, hogy a következő falka sereghajtói közül a legerősebbet meglövöm. Még jó egynéhánynak megkegyelmeztem, míg végre ismét felbukkant egy olyan erős fej, amely határozottan kimagaslott a szinte végtelennek látszó áradat tömegéből. Megvártam, míg a folyó mentén a többiektől elválva, egy pillanatra megállott s mintegy 50 lépés távolságra pontosan lapockán lőttem. A Schönauer ismét hűen teljesítette kötelességét. A bak tüstént összerogyott. Ezt a töltényt nem tartogattam méltatlanra, mert erős áriel-gazelláim közül ez a 37 cm-es szarv a legerősebb.

A kabirokkal gyorsan megnyúztuk a bakot, combját és hátát néhány perc alatt ügyesen lefejtették, aztán megterhelve Ahmed szamarát a zsákmánnyal, elindultunk a tábor felé. Pontosan tudom, hogy amikor a lövést leadtam, egyetlen egy ragadozó madár sem volt a láthatáron. Azonban alig 10 perc mulva, hogy eltávoztunk a friss csontváztól, a keselyűk és milánok egész tömege lepte el a véres maradványokat. Az őserdő ragadozóinak hírszolgálata vetekedik az emberiség modern rádió-összeköttetésével.

Antal egy feltűnően erős katambur-bikával fogadott a táborban.

Mivel az ég egész nap borús maradt, a déli órákban sem volt oly tűrhetetlen a hőség, így nem tartottam meg a szokásos ebéd utáni pihenőt, hanem már három óra tájt ismét elindultam a Dinder balpartján lefelé, Ein el Seimsz irányában. Kitűnő vadászterepre bukkantam. A folyóval egyirányban egész sor kisebb legelő terül el a jó födözéket nyujtó sűrű erdőben. A szamarakat hamarosan hátrahagytam Ahmeddel s egyik rétet a másik után kerestem át a távcsővel. Néhány fürge dikdik és egy különösen világossárga-színű nyúl, majd egy sereg majom és számtalan, előttem ismeretlen, ragyogó tollazatú madár népesitette be ezt az erdőrészletet. Az egyik rét szélére érve, hogy jobb kilátást nyerjek, felmásztam a fára s a magas fűben a túlsó oldalon két legelésző nagy sárga antilopét pillantottam meg. Persze, most is azt hittem, hogy tiangok, amikor jobban szemügyre véve őket, örömmel állapíthattam meg, hogy Hartebeest-bika és tehén van előttem. Lövéshez túlmesszе voltak. Ezért hamarosan leereszkedtem az ágak közül és Ádámnak elmagyaráztam, hogy «etnen tétel, úachad chebir dakar» (két hartebeest, az egyik erős bika) legelészik a túlsó erdő szélén. Hamarosan megkerültük a rétet, de sajnos, a magas fűben nem láthattunk semmit. Óvatosan ismét felmásztam egy fára s már-már csalódottan azt gondoltam, hogy az állatok mégis csak észrevehettek és elmenekültek, amikor a fűből egy szempillantásig kilátszott a bika szarva, amint legelés közben a fejét felvetette. Kényelmetlen helyzetemben amennyire lehetett, lövésre készültem s néhány percnyi várakozás után végre megláthattam a vörös tarkó egy foltját a fűszálak között. Körülbelül kivehettem az állat helyzetét, tehát nem sokat gondolkozva, imbolygó magaslesemből odalőttem. Valami történtett a fűben, majd az erdő szélén egy pillanatra megláttam a száguldó tehenet, így tehát biztosra vehettem, hogy a bika fekszik. Ádám azonnal erősítgette, hogy jól találtam, mert hallotta a golyó beütődését. Jókedvűen nekivágtunk a fűnek, de kedvem hamarosan megcsappant, mert hosszas keresés után sem

tudtuk megtalálni a nagy állatot. Keresztül-kasul, ide-oda mászkáltunk, miközben újra és újra tájékozódtunk annak a fának koronája után, amelyről lőttem, de hasztalan. Nem értünk el semmi eredményt.

Míg Ádám szorgalmasan keresgélt az embermagasságú sásban, kimentem az erdő szélére, hogy jobban tájékozódhassak. Hirtelen, alig 30 lépésre, a fűben valami mozgást látok és egy gyönyörű szép kis dikdik-bak sétál ki közvetlen előttem a ritkásba. Hogy gyüjteményemet teljesebbé tegyem, nem tudtam ellentállni a kínálkozó alkalomnak és jó lövéssel leterítettem.

— E di? (Mi az?) — hangzott Ádám harsány szava, a következő pillanatban pedig már mellettem termett.

Megnyitotta a kecses kis állat nyakát, aztán újra hozzáfogtunk a hartebeest kereséséhez. Ádámot otthagytam a rét szélén én pedig visszamentem ahhoz a fához, amelyről lőttem és felmásztam ugyanarra az ágra, amelyen az előbb kapaszkodtam. Így már könnyű volt megállapítanom, hogy pontosan mely irányba lőttem s Ádámot hangos kiáltásokkal beintettem abba a vonalba. Végre a kabir egyenesen felém tartva, megindult a nagy fűben s most már néhány pillanat múlva hangos örömkiáltása jelezte, hogy megtalálta a hartebeest-bikát. Gyönyörű, erős példány volt, szerencsés nyaklövéssel, amelyik azonnal megölte. Igazán különös volt, hogy ezt a hatalmas állatot oly nehezen találtuk meg, pedig akárhányszor alig néhány lépésre haladhattunk el mellette.

A lövések zajára Ahmed is hozzám csatlakozott s cserkésznyakkendőmet egy magasabb bokor ágára kötve, megjelöltük a helyet, ahol a zsákmány feküdt, odacipeltük melléje a kis dikdiket, Ahmedet pedig visszaküldtem a táborba tevékért, Ádámmal meg táborunk felé tovább cserkésztünk szamárháton.

A mai három szerencsés lövés örömét, sajnos, azonban ismét csak csökkentette egy újabb találkozás. Nem messze táborunktól, az egyik kis tisztáson gyönyörű nagy roanantilopét pillantottunk meg. Azonnal észrevett bennünket, mert alig volt időm a szamárról leugrani s máris lassan el-

fordulva, menekülésbe kezdett. Nem volt messzebb 100 lépésnél, jó féloldalát mutatta, így tehát tekintettel a ritka zsákmányra és arra az elvre, hogy néha a nemlövés is hibázás, futtában rálőttem. A nagy bika összeesett, de sajnos, rögtön felugrott s vágtatva tűnt el a fák törzsei között. A meglövés helyén sok tüdővér maradt, ezért most már okulva eddigi tapasztalataimon, azonnal ismét a szamár hátára kaptunk és elkezdtük az üldözést. Egyszer-kétszer jó messze tőlünk meg is pillantottuk a nagybetegen haladó roant, de sohasem tudtuk annyira megközelíteni, hogy alkalmam lett volna második lövésre.

Délután 5 óra lehetett, amikor megkezdtük az üldözést, azonban $^1/_4$7 óra tájban Ádám jelezte, hogy tekintettel a közelgő napnyugtára, vissza kell fordulnunk a táborhoz.

— Itt sok oroszlán és párduc van, nem szabad sötétségben kint maradnunk — jelentette ki erélyesen. — Holnap reggel úgyis ebben az irányban vonulunk következő táborhelyünk felé, ismét felvesszük a nyomot s tán megtaláljuk a roan-bikát.

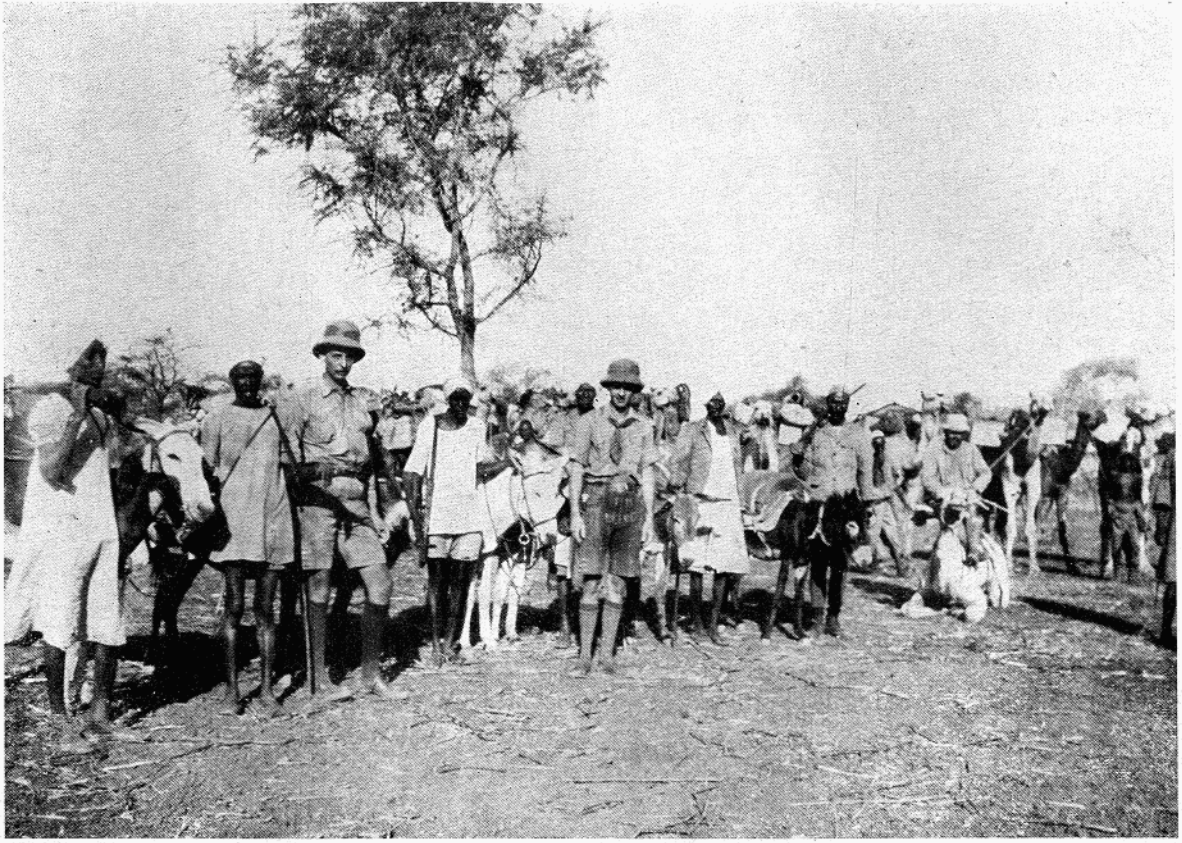
Őszintén szólva, elég fáradt voltam s már nem is igen bíztam vadászszerencsémben ; így megjelölve azt a helyet, ahol utoljára láttuk a sebzett vadat, visszafordultunk a Khór Galegu felé.

Bizony teljesen besötétedett, még mielőtt elértük a tábort és csak most vettem észre, hogy minimális becslés szerint legalább is 6 kilométer távolságra követtük a roant.

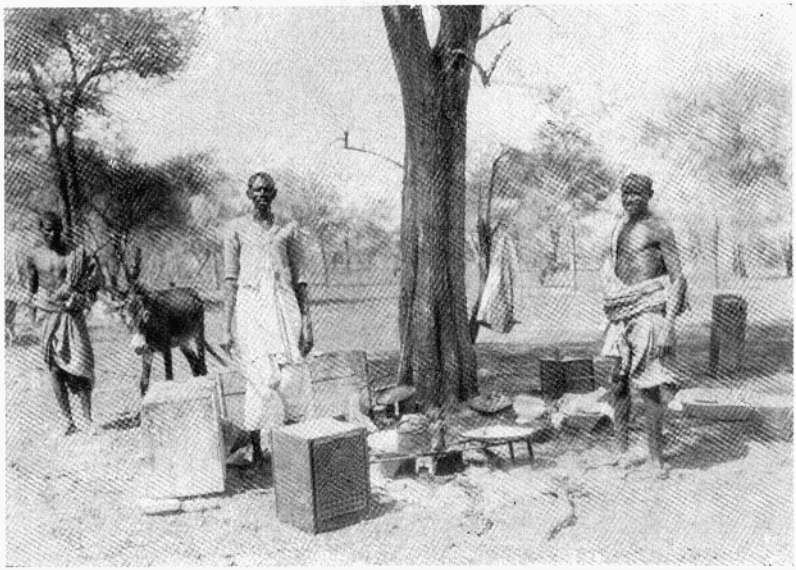
Antal nem lőtt semmit délutáni cserkészútján s így annál is inkább szívesen ráállt arra, hogy holnap hajnalban felszedjük sátorfánkat és folytassuk utunkat dél felé, a kabirok ajánlotta Khór-Szemszir táborhelyig.

Másodika.

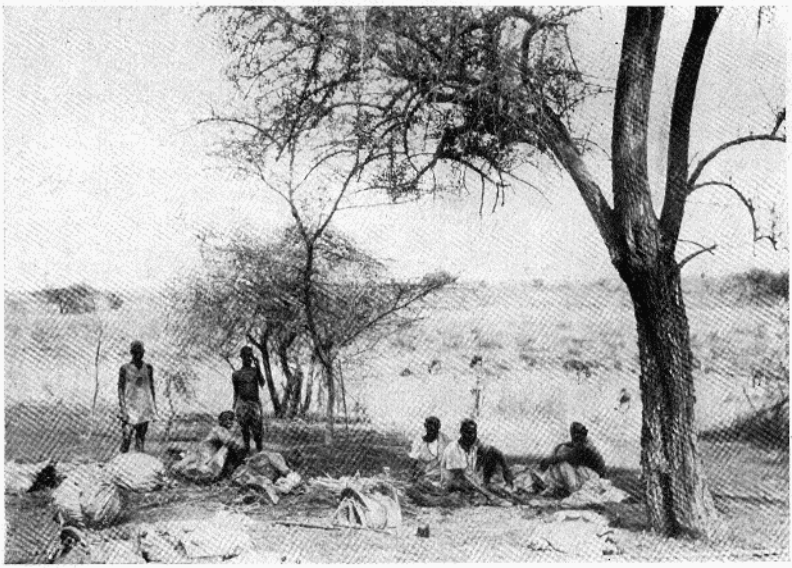
Még az este úgy határoztunk, hogy másnap legalább egy órával a karaván előtt indulunk, hogy útközben, vadászat alatt, a karaván ismét utól ne érjen. Hajnalban a szokott időben felkeltünk s Antallal együtt mindegyikünk két kabirjával és Abdullal útnak indultunk a Dinderen felfelé. A szokásos menetelés következett. Elől Ádám gyalog, köz-



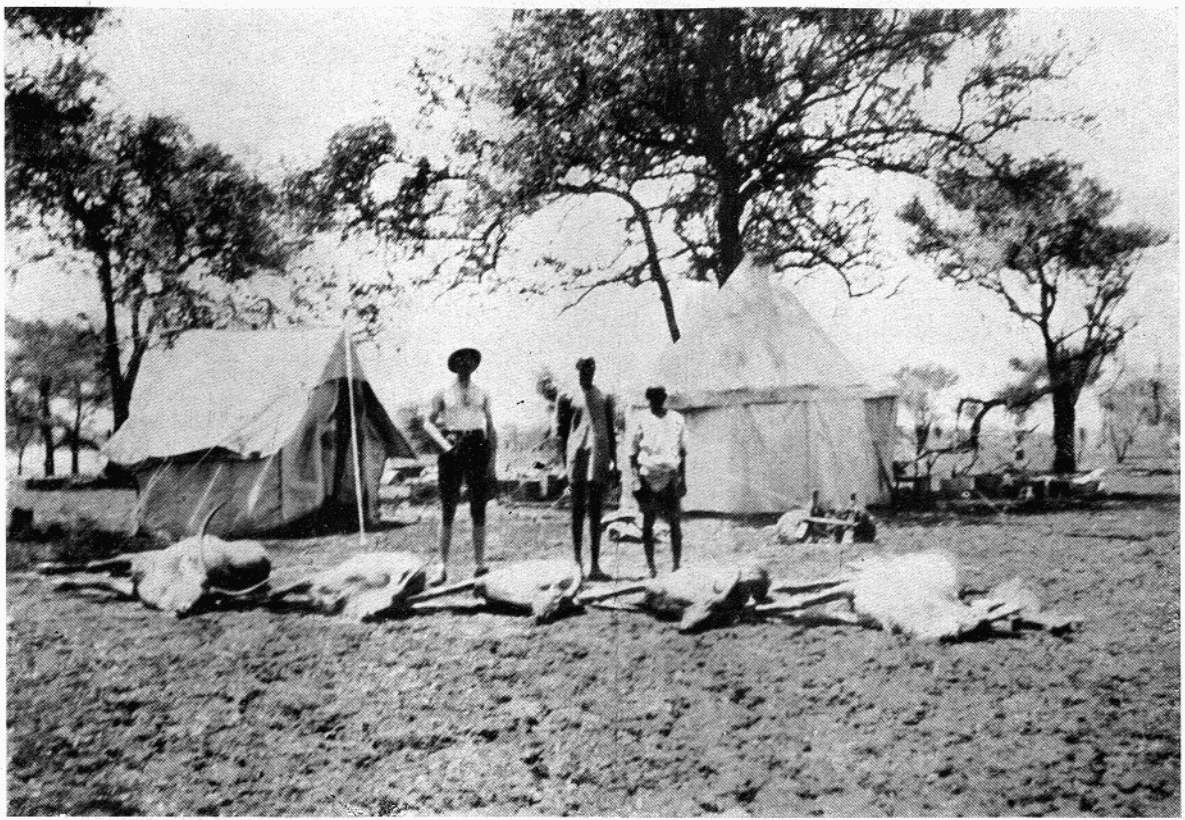
Balról: Abdulla, Ádám, Antal, Achmed, szerző, Tom, Abdul, Weber.



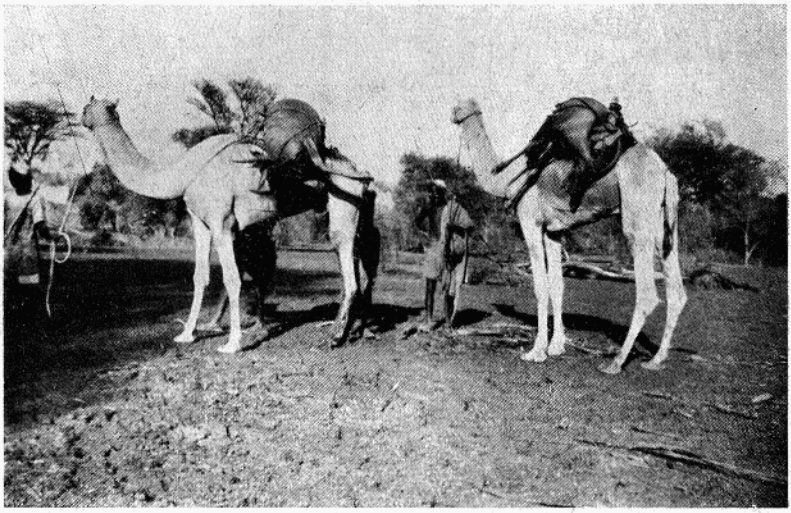
Tábori konyhánk.



Kabirjaink pihenője.



Az első nap zsákmánya.



Elejtett tiangok beszállítása.



Vizi bak.

vetlenül mögötte Antal és én, utánunk a kabirok, míg Abdul szerepelt sereghajtóként. A jól kipihent szamarak elég gyorsan haladtak az egyébként is könnyen járható, szálas erdőben.

Elvétve néhány áriel-gazella vagy egy-egy dikdik keresztezte utunkat. Még induláskor elhatároztuk, hogy nem törődünk kisebb vaddal. Jó kétórai menetelés után a kabirok jelezték, hogy a «Bet el Vahas», a «Vad-Háza» nevű medencéhez értünk.

A Dinder itt erősen kiszélesedik és nagy szigetek vannak benne. Mindkét partján óriási rétek terülnek el, ezeket csak a messze látóhatáron övezik erdők. A folyó mentén egyes pálma- és szikomora-csoportok állanak. Bet el Vahas mellett több víztócsa van. Itt tehát igen sok vad tartózkodik.

Az első kisebb medencéhez érve, jóelőre leszálltunk a szamarakról s óvatosan megközelítettük a partot, hogy az esetleg kintfekvő krokodilusokat megfigyelhessük. Éppen ott, ahol nagy vigyázva letekintettünk a medencébe, hatalmas, legalább is négyméteres hüllő feküdt. Antal a nagy Cordit-puskával jól célba vette s közvetlen a feje fölött a nyakába lőtt. Most is ugyanaz történt, mint az én Vad el Erik-i krokodilusommal. Néhány pillanatig rángatózott, azután látszólag élettelenül terült el a földön, majd hirtelen összeszedte magát és eltűnt a vízben. Abdul remélte, hogy amint már sokszor látta, a halak hamarosan ki fogják zavarni a partra az erősen vérző állatot. Az apró halak ugyanis megérzik a vér ízét a vízben s igyekeznek a sebet kiszívni. Tényleg néhány perc mulva erős mozgás volt észlelhető a víz színe alatt, de a krokodilus nem jött a felszínre.

Ezalatt a kabirok nagy örömükre felfedeztek egy vadméh-fészket s a bennszülöttek szokása szerint azonnal tüzet gyujtottak a fák alatt. A felszálló füst s a forró levegő arra kényszerítik a méheket, hogy a magasba szálljanak. Ezalatt az egyik szudáni felmászik az égő fára és megtüzesített ágakkal lepiszkálja a lépeket. Ennél nagyobb kedvtelést és örömet tán nem is ismernek. Rövid idő mulva már úgy falatoztak a nagy sötétbarna lépekből, hogy egész

testüket elöntötte a méz. Természetesen minket is megkínáltak a szudán-négernek ezzel a legnagyobb élvezeti cikkével s mondhatom, ritkán élveztem zamatosabb mézet. Kis idő mulva azonban sürgettek, hogy távozzunk el onnan, mert a visszatérő vadméhek a legbosszúállóbb állatok, néha kilométerekre követik a fészekrablókat s bizony néhány tucat szúrás halált okoz. Ezért is kénytelenek a kabirok a felgyujtott fát sorsára bízni s ez az oka annak a rengeteg erdőégésnek, amit az angol hatóságok még a legnagyobb eréllyel sem tudnak megakadályozni.

Alig haladtunk néhány percet s a távolban hat darab gyönyörű roan-antilopét láttam a folyó medrén átvonulni. Ha irányukat meg nem változtatják, egész könnyű szerrel elvághattuk volna útjukat, mert a Dinder itt is hatalmas ívben kanyarodik. Siettünk is előre, de sajnos, az antilopék csak inni jöttek az egyik pocsolyához s onnan visszavonultak arra, ahonnét jöttek.

Amikor ismét visszafelé tartottunk, a ránk várakozó kabirok csoportjához, a partmenti magas fűben hirtelen európai ember alakját pillantottuk meg! Úgy látszik, ugyanezeknek a roan-antilopéknek tiszteletére sietett a folyó felé. Már messziről megismertem. Az az angol kapitány volt, akivel a kartumi Grand Hotelben beszélgettünk s aki jelezte, hogy egy-két héttel utánunk, ő is el fog jönni a Dinderre, hogy az abissziniai határon levő határőrség parancsnokát felváltsa. Szívélyes üdvözlés után az itteni vadászszokások szerint mindenekelőtt azt igyekeztünk tisztázni, hogy mi a terve az egyiknek is, a másiknak is, hogy a vadászatban meg ne zavarjuk egymást. A Bimbasi tudomásul vette, hogy mi még a mai napon Khór-Szemszirig menetelünk, azért úgy határozott, hogy ő itt tölti az éjtszakát Bet el Vahasnál.

Az ő karaványa épp akkor ért Khór Galeguhoz, amikor a mieink onnan indultak. Szép látvány volt a megérkező két nagy karaván felvonulása.

Az angol kíséretében féltucat katona és ugyanannyi tevehajcsár volt. Vezetőül két nagyon híres kabir szolgált, a mieink látható tisztelettel és örömmel üdvözölték őket.

Rövid és élénk tárgyalás után az angol idősebbik kabirja jelentette gazdájának, hogy nem üthetnek tábort ezen a helyen, mert mi nem messze innen mézet szedtünk s a vadméhek egy félóra mulva már itt is lehetnek. Ezért hamarosan tovább is indultunk s csak a folyó kanyarulatán túl, félóra mulva búcsúztunk el a katonai karavántól.

Rövid együttes menetelésünk alatt a Bimbasi öszvérén mellettünk lovagolt s ekkor láttam, hogy a jóval erősebb és jobban kilépő öszvér mennyivel kellemesebb hátasállat a szamárnál. Alig hagytuk el az angol letelepedő karaván-ját, a part mentén húzódó óriási rét túlsó szélén nagy csorda fekete pontot láttunk. Felmászva a legközelebbi termita-dombokra, a távcsövekkel hamarosan megállapíthattuk, hogy ezek csakugyan és minden kétségen kívül valóságos bivalyok. Természetesen azonnal elfogott a vadászláz és nem volt más gondolatom, minthogy ezt a hatalmas csordát megközelíthessem. A kabirok állítása szerint Khór-Szemszir még három óra járásnyira volt. Még alig volt délelőtt 11 óra, így bőven lett volna időnk arra, hogy szerencsét próbáljunk a bivalyokkal és a délután folyamán utólérjük karaván-unkat Szemszirben. Antal nem mutatott nagy kedvet arra, hogy megcserkéssze a csordát. Azt gondolta, hogy túlságosan messze vannak és hogy most, a déli órákban nagyon is meleg van egy ilyen kétséges kimenetelű, nagy kerülő út megtételéhez. Őszintén mondva, nem is bántam, hogy a karaván-nal továbbment, mert magam sem tudtam, hogy tulajdonképpen hogyan kezdjek ki egy ilyen óriási csordá-val. Ádám, Ahmed és az állandóan gyöngélkedő második szolgánk velem maradtak. Utóbbi alighanem csak azért, hogy egy kis pihenőt tarthasson. Szamarainkat a suffragi őrizete alatt, jó árnyékos helyen hátrahagytuk a Dinder part-ján, mi pedig a nagy rét szélén elindultunk a bivalyok felé.

Ez az óriási kiterjedésű Bet el Vahas-i préri teljesen téglalapalakú, észak-déli irányban terül el, hossza 4 km, szé-lessége 2 km. Keleti oldalán hosszant a Dinder folyik, a folyó partján csak keskeny erdős sáv húzódik, középütt egy cso-port magas pálmával, a másik három oldalán pedig tipikus szálas erdő határolja, itt-ott egyes szikomora-csoportokkal.

A bivalyok a rét nyugati oldalán, az erdőből jöttek elő és rézsút a délkeleti sarok felé tartottak, vagyis egyenesen felénk. Embereimmel a déli oldalon lefelé siettem, hogy lehetőleg eléjük kerüljek. Egyideig jól ment minden. A csorda elérte a rét közepét, aztán egyenesen délnek fordult és széles frontba fejlődve, legelészni kezdett s így közeledett mihozzánk. Hihetetlenül lassan mozogtak. A fák takarásában bizakodva, izgatottan figyeltem őket abban a hitben, ahogy lassanként majd oly közel jutnak hozzánk, hogy védett helyről alkalmam lesz lőni. Elmúlt félóra, dél lett és csak nem akartak közelembe jutni. Szemem már szinte káprázott a hőségtől rezgő levegőn át való kukucsálástól s végre is csalódottan meg kellett állapítanom, hogy az egész csorda tőlünk jó 500 lépésre megállott s az állatok egyenkint kezdenek lefeküdni hogy megtartsák déli pihenőjüket.

E közben, amennyire lehetett, megszámláltam őket. A borjúkkal együtt 142-öt tudtam összeolvasni. Az erdő szélétől valamivel beljebb a réten egyedül álló kisebb fa volt. Azon túl egy magas termitadomb. Megpróbáltam ennek a csekély fedezéknek felhasználásával közelebb jutni a csordához. Amikor elértem a hangyabolyt, felmásztam a tetejére, de még innen is oly messzire voltak a bivalyok, hogy lövésre gondolni sem lehetett. Ettől a ponttól kezdve már semmi takarás sem volt, hacsak nem próbáltam volna az embermagasságú fűben becserkészni a csordát. Ezt azonban így, teljesen nyílt terepen mégsem mertem. Sokáig figyeltem a távcsővel a lomha, hatalmas állatokat. Jól láthattam a kis sirályalakú, fehér tehéngémeket, amint az egyik bivaly hátáról a másikára repdestek. Lassankint az egész csorda lefeküdt és csak egyetlen nagy bika maradt állva. Nem tudtam szememet levenni az impozáns látványról. Jó félóra mulva hirtelen az egyik bika feltápászkodott s ugyanabban a pillanatban az eddigi őrt álló kényelmesen lefeküdt. Ez a látvány többször megismétlődött és sohasem történt meg, hogy legalább egy nagyobb bika nem lett volna talpon.

A rettenetes hőség elől visszavonultunk az erdő széléhez. Itt felmásztam egy nagyobb fa tetejére s onnét figyel-

tem tovább a mozdulatlan csordát, abban a reményben, hogy előbb-utóbb mégis csak megindulnak a víz felé. Ádám és Ahmed nyugodtan aludtak a fa árnyékában.

Délután két óra lehetett. Felkeltettem Ádámot és megkérdeztem tőle, vajjon mikorra számíthatom a csorda továbbvonulását. Lemondóan intett, hogy közvetlen napnyugta előtt semmiesetre sem fognak megmozdulni.

Ekkor elkeseredett tervem támadt. Visszamegyek a Bimbasi táborába, megkérem, adjon kölcsön egy tevét Ádámnak, én visszajövök ide az erdőszélre s Ádám előre kiszámított időben a teve hátán nekiindul a rét közepének. Valószínűnek tartottam, hogy a bivalyok a tevés ember láttára abbahagyják pihenőjüket és elvonulnak abban az irányban, amelyet eddig betartottak, vagyis egyenesen az erdő szélén elfoglalt leshelyem felé. Ádám helyeselte tervemet. Hamarosan felkerekedtünk tehát és szamarainkhoz siettünk, hogy visszatérjünk az angol táborhelyéhez.

Néhány sűrű cserjén kellett keresztültörnünk s itt hirtelen a szó szoros értelmében belé botlottam egy hatalmas roan-antilope hullájába. Az állat legkorábban tegnap este hullhatott el, mert csak hasa és hátsó combjai voltak megrágva. A ragadozó madarak még egyáltalában nem tettek kárt benne. Az éjszaka folyamán csak hiéna vagy párduc lakmározhatott rajta.

Átfordítottuk az elejét, hogy jobboldalát láthassuk és örömünkre a jobb bordák között $9^1/_2$ mm-es golyó lövését találtuk. Majdnem kétségtelen, hogy a tegnap este megsebzett roan bikámat találtam meg ily véletlenül, még jó négy kilométerre onnan, ahol akkor utoljára láttuk. Hamar lefejetettük az állat fejét és most már ezzel a váratlan zsákmánnyal megrakva kocogtunk vissza a Bimbasi táborához.

Itt is meglepetés ért. A kapitány rövid idővel azután, hogy elbúcsuztunk tőle, a táborhelyével szemközt fekvő part egyik szikomora csoportjához ment át körülnézni. Mivel a magas fűben nem láthatott semmit, felmászott az egyik fára s meglepetésére közvetlen a fa alatt két bivalybikát látott. Nehéz 570-es Cordit-puskájával mindkettőt

két-két lövéssel leterítette. Most éppen nagy munka folyt a táborában és emberei mind odakint voltak, hogy beszállítsák a húst és a trófeumokat.

Szívesen rendelkezésemre állott, de előbb még meg kellett várnunk, amíg tevéi beérkeznek. Ezalatt a rám nézve kínos félórai várakozás alatt megittam egy csésze teát s mivel elfogyott a cigarettám, a kapitány vadonatúj pipával ajándékozott meg egy doboz dohánnyal egyetemben. Úgy látszik, a reggel megzavart vadméhek egyike bosszúvágyó útjában még idáig is eltévedt, mert közben térdemet megszúrta s ez néhány percig hihetetlen kábító fájdalmat okozott, de szerencsére csakhamar elmult.

Végre megérkeztek a tevék. Ádám a Bimbasi kabirjával megbeszélte a tervet, mi pedig együtt visszaindultunk előbbi leshelyemre. A kapitány ugyan már kilőtte a vadászengedélyén álló két bivalyt, de mégis elkísért, magával hozva nagy Cordit-puskáját, hogy baj esetén segítségünkre lehessen. Három óra lehetett, amikor ismét elfoglaltam leshelyemet. A bivalycsorda még mindig mozdulatlanul feküdt a rét közepén.

Végre feltűnt a legelő túlsó végén egy teve hátán a két kabir. Amint elhagyták a magas füvet, az egész csorda egyszerre talpra ugrott. Egy ideig nagy fekete csoportba verődve figyelték a tevét, aztán lassan megindultak, de sajnos, nem felénk, hanem vissza, ahonnan jöttek. Ekkor valami hihetetlen dolog történt. A kabirok úgy látszik észrevették, hogy az oly szépen kifőzött tervünk meghiusul s nem akarva engedni, a tevét sebes ügetésbe ösztökélték, hogy a csorda elé vágjanak s azt visszafordulásra bírják. A bivalyok szintén futásnak eredtek. Hirtelen azonban a vezérbika megtorpant, az egész csorda megállott, aztán derékszögben oldalt fordulva megindultak a kabirok felé.

Sohasem fogom elfelejteni ezt a vérfagyasztó látványt. A száznegyven állat patájától csak úgy dübörgött a föld. Hatalmas fejüket magasra emelték, farkuk nyílegyenesen az égnek állott. A rettenetes támadó csoport nyomában óriási porfelhő verődött fel. Néhány pillanatig még láthattuk a teljes vágtában menekülő tevét, hallottuk a két

kabir ordítozását, aztán mindent elfedett az égig szálló homokfelhő. Éreztem, hogy elsápadtam. Az angol kapitány csendesen mormogta fogai közt: «Elvesztek!»

Aztán balra fordult a száguldó porfelhő és tőle messze jobbra újra felbukkant a tábor felé vágtató teve két lovasával. Mintha kő esett volna le szívemről.

«Well it was the finest sight of my life!» (Életem legnagyobb látványa volt!) kiáltotta társam. De mindketten úgy éreztük, hogy nagy ostobaságot cselekedtünk, amikor azt hittük, hogy egy afrikai bivalycsordót meg lehet hajtani. Visszamentünk a szamarakhoz, Ádám társával hamarosan hozzánk csatlakozott, nevetve beszélt az izgalmas kalandról, sajnálta, hogy nem sikerült a dolog és egy pillanatig sem látszott elismerni azt, hogy csak Allah különös kegyéből szabadult az életveszélyből.

«Jó lesz máskor ilyesmit meg nem ismételni! A vadászfelügyelőségnél pedig nem igen mondanám el ezt a kalandot.» Ezzel búcsúzott tőlem a derék angol tiszt.

Félnégy óra volt. Sietnünk kellett, hogy még napnyugta előtt elérhessük táborhelyünket. Jó lépésben kocogtunk a Dinder balpartján dél felé és már erős félórai utat tettünk meg, amikor messze előttünk a folyó medrében valami fekete tömeget vettem észre. Felkapva a távcsövet, hamarosan bebizonyosodott, hogy egy kisebb bivalycsorda fekszik az egyik víztócsa körül. Elhatároztam, hogy megközelítem őket. Ahmedet és a szuffragit hátrahagytam a szamarakkal, magam meg Ádámmal átsiettem a folyó túlsó partjára, mert ott a magas sásban erősen kitaposott bivalyváltón kitűnő fedezetben megközelíthettük a tócsát.

A nádasban rettenetes hőség volt. A part felé keskeny, alig 10 lépés széles nádsáv takart bennünket. Az volt a tervünk, hogy ezen a valóságos bivalyúton óvatosan előre cserkészünk addig, amíg egyvonalba érünk a tócsával, azután gyorsan áttörve a nádon, a magas partról lelövök a folyó medrébe a fekvő bivalyokra. Nesztelen, óvatos előrehaladásunk közben igyekeztem a vadászláznak még a nyomait is elfojtani magamban. Tudtam, hogy a Schönauer nem éppen a legalkalmasabb puska bivalyokra, azért már

jó előre megfontoltam, hogy amilyen gyorsan csak tudok, lehetőleg két-három lövést adok a kiszemelt bikának. Már nem voltunk messze célunktól, amidőn Ádám hirtelen nyelvével csettintett és hátulról megragadta vadászingemet:

«Bivaly, Uram, itt jobbra!» suttogta alig hallhatóan. Majd kővé meredtem, mert csakugyan a part mentén húzódó keskeny nádasban tőlünk alig öt lépésre egy hatalmas fekete tömeg állott. Szerencsétlenségünkre a mélyen álló Nap éppen úgy fénylett mögötte, hogy csak a nagy szarvát láthattuk, a nélkül, hogy kivehettük volna, felénk vagy tőlünk elfordulva áll-e. Bevallom, egyébként sem volt csepp kedvem sem arra, hogy ilyen védtelen helyen közvetlen közelről belekössek egy bivalybikába. Nesztelenül megfordultunk és jó 100 lépést vigyázva visszacserkésztünk. Itt Ádám egy másik vadváltót talált, ezen nagy ívben megkerülhettük a kellemetlen őrt. Végre ismét közeledtünk a parthoz. Ádám erősítgette, hogy a medence még odébb van, én azonban nem akartam túlközel kerülni a bivalyokhoz. Keresztültörtem tehát a partmenti sáson és letekintettem a folyó medrébe. Sajnos, csakugyan túlkorán léptem ki a partra, mert a bivalycsorda a Dinder egy kis szigetének a tövében feküdt úgy, hogy helyemről alig láttam őket, bár nem voltak messzebb 60 lépésnél. Gyors elhatározással leugrottam a part lejtőjén s néhány lépést téve a folyómeder homokjában, most már tisztán magam előtt láttam a medence körül elfekvő óriási fekete állatokat. Lehettek vagy huszonöten. Valamennyien felém fordították fejüket és bámészkodva rám néztek. Hozzám legközelebb egy erős bika feküdt teljes hosszában mutatva jobboldalát. Féltérdre ereszkedtem és amilyen gyorsan csak lehetett, egymásután két golyót küldtem lapockájára. Rettenetes kavarodás támadt. A bivalyok felugrottak és az egész csorda írtó robogással menekült előlem. Én csak kiszemelt áldozatomat néztem és sikerült rá még egy harmadik lövést is leadnom. Néhány szempillantás alatt a felszálló homokfelhőben eltűntek a bivalyok szemem elől.

Megindultunk a nyomok után s hamarosan megtaláltuk a sebzett bikáét, mely bőséges vért jelzett. A csorda meg-

kerülte a kis szigetet, aztán keresztezve a folyó medrét, a magas nádasnak vette útját. Még itt is sok vért találtunk, de a nádasban már lehetetlen volt a nyom gyors követése. Ádám és a szamarakkal közben elősiető Ahmed erélyesen tiltakoztak minden további keresés ellen és aggódva mutattak a Napra, mert épp most nyugodott le, pazar színpompájával a láthatár alá.

«Majd holnap eljövünk ide teveháton és a keselyűk majd megmutatják, hogy hol fekszik a bivaly», mondta Ádám.

Most már csakugyan sietnünk kellett, hogy a tropusokban oly rövid derengést még kihasználhassuk. Meneteltünk, amilyen gyorsan csak lehetett. De csakhamar elvesztettük a járható terepet és hihetetlenül szaggatott talajra keveredtünk, minduntalan beleütődve áthatolhatatlan, sűrű cserjékbe. Szomorú volt ez a vergődés. A beteg szuffragi több ízben is felbukott szamarával s én magam is kénytelen voltam néhányszor villámgyorsan leugrani a nyeregből, hogy összeroskadó szamaram le ne vessen. Végtelennek tetszett ez a barangolás. Cigarettám nem volt, a pipa nem ízlett, reggeli óta egy csésze teán kivül nem ettem semmit és a kiállott vadászizgalmak alaposan elfárasztottak. Már szégyeltem Ádámtól kérdezni, hogy milyen messze lehet még Khór Szemszir. Gyűlölködtem karaványunk ellen, hogy ilyen hihetetlen messzire mentek előre. Közben szememet majd kierőltettem a fejemből, hogy a sötétségben minduntalan neki ne vezessem szegény tapogatódzó szamaramat a fák törzsének.

Sohasem fogom elfelejteni ezt az éjszakai barangolást. És ha valaki, úgy én keserves tapasztalattal tanultam meg az afrikai vadászat egyik sarkalatos törvényét, hogy napnyugta előtt legyen mindenki a táborban ; — mert a tüskéktől össze-vissza karcolt testem alaposan megleckéztetett! Végre-valahára, egy egész örökkévalóság után fénypontokat láttunk a cserjék között. Ádám kitörő örömmel hallatta magas, rikoltó vadászkiáltását s a távolból izgatott hangok válaszoltak. Ismét a Dinder partján voltunk, még átbotorkáltunk a meder mély homokján, aztán a tulsó

oldalon felkapaszkodtunk a fáklyákkal kezükben várakozó társaink közé.

Weber, mint egy párduc rontott Ádámra s mit sem kérdezve, hatalmasan arcul ütötte. A következő pillanatban a kabir kezében felvillant a kés, Abdul közbevetette magát, a tömegből valahonnan egy vadászbalta csapódott le és csak Antal erélyes hangja akadályozta meg a parázs verekedést.

Ilyen fogadtatásra nem voltam előkészülve. Be kellett azonban látnom, hogy éjszakai kimaradásunk érthető izgalomba hozta a karaván̈t. Antal kétségbe volt esve és érkezésünkkor éppen úgy határoztak, hogy fáklyákkal indulnak keresésünkre.

Ők rövid idővel napnyugta előtt néhány lövést hallottak táboruktól dél felé és azt hitték, hogy arra eltévedve a Dinderen felfelé tartunk, ahol sohasem találjuk meg a tábort. Jelző lövéseikre nem kaptak választ. Ezért attól kezdtek tartani, hogy valami baleset ért. Weber Ádámot okolta, mert neki tudnia kellett volna a kabirok kötelességét, hogy nem szabad a rábízott európai vadászt napnyugta után távol hagyni a karaván̈tól. Azzal fenyegetőzött, hogy majd ő megmutatja ennek a feketének, ha feljelenti a kartumi vadászfelügyelőségnél. Rám nézve nagyon kínos volt a helyzet. Hiszen az egész ribilliót könnyelmű jóhiszeműséggel én okoztam. Ádámot semmi szemrehányás sem illetheti, sőt éppen ma tette ki magát érdekemben nagy veszélynek. Igyekeztem Webert lecsillapítani és őszintén bocsánatot kértem Antaltól az érthető aggodalmakért, amelyeket okoztam. Szerencsére annyira éhes voltam, hogy hamarosan jól megvacsoráztattak és a fehér asztal mellett végre tisztázódtak az ügyek. Antalnak amúgy is jó napja volt; elérve a Khór Szemszir táborhelyet, abban a pillanatban, amikor kiléptek a Dinder partjára, két bivalybikával találták szemben magukat, közülük az egyiket Antal a Cordit-puska egyetlen lövésével leterítette.

Most, hogy szerencsésen megint együtt voltunk, igyekeztünk a gyönyörű zsákmány feletti örömünkkel elfelejtetni kimaradásom kínos incidensét.

Sajnos, azonban az ügy evvel még nem volt elintézve. Lefekvés előtt Abdul titokzatosan félrehívott és izgatottan figyelmeztetett, hogy az összes kabirok és tevehajcsárok Weber indulatoskodása miatt felbőszültek s azt tervezik, hogy az éj folyamán — hátrahagyva két lovagló tevénket és szamarainkat, valamint egy vezetőt, aki visszavinne Abu Hasimig — felkerekednek és itthagynak bennünket.

Ennek fele sem volt tréfa!

Abdullal azonnal átmentem a feketék táborába, mert ott tényleg izgatott tanácskozás folyt. Megjelenésemre komoran elhallgattak, de éreztem, hogy rokonszenvvel látnak maguk közt. A legbarátságosabb módon Abdul tolmácsolásával értésükre adtam, hogy a mai incidensnek kizárólag csak én vagyok az oka, ha tehát emiatt elégedetlenkednek, akkor mondják meg nekem, hogy mit kívánnak, mert a történtekért kizárólag csak én vagyok felelős.

Erre a váratlan beállításra természetesen Ádám volt az első, aki felugrott és karját a mellén keresztbe fonva kijelentette, hogy «Halasz» (elég volt). Bár Weber ütése folytán még most is vérzik a feje, — nagy ünnepiesen megmutatta — a Bashmahandisz kedvéért ő mindent elfelejt és kéri társait, hogy a jövőben is tegyenek meg mindent, hogy «El Prince» expedíciója számos vadat elejtve, sikeresen fejeződjék be.

Megdicsértem a hűségüket. Mindenkivel sorban kezet szorítottam, megígértem, hogy Webert figyelmeztetni fogom az egymás iránti kötelességszerű jóindulatra és «El Prince» éltetésével befejeztem a gyűlést.

Antal kérdezte, hogy mi volt ez a zsibongás és harsány «Hip-hip-hurrá» feketéink között, mire azzal békítettem ki őt is, hogy az általa elejtett bivaly tiszteletére demonstráltak.

Harmadika.

A tegnapi kaland nagyon kifárasztott. Embereimre is ráfért a pihenés s így hajnalban nem mentem ki vadászni. Antal a szokott időben felkelt és a Dinderen felfelé próbált szerencsét.

Délelőtt tíz óra tájt már oly nagy volt a hőség, hogy

nem tudtam tovább aludni. Felkeltem és csak úgy úszóruhában járkáltam a táborban. Webernek megmondtam a véleményemet a tegnapi jelenet miatt és értésére adtam hogy bár mi meg vagyunk győződve arról, hogy a bennszülöttekkel való bánásmódhoz ő ért közülünk legjobban, még sem kívánjuk azt, hogy vadászatunkat a tegnapi jelenethez hasonlókkal elrontsa. Erélyesen felkértem tehát, hogy ezentúl a tettlegeségektől tartózkodjék, mert az ilyesmi csak bántólag hat és kellemetlenül befolyásolja az expedíció eddig zavartalan sikerét.

Amíg Weberrel beszéltem, egyik tevehajcsár szaladt a sátrunk felé azzal, hogy a távolabb álló nagy szikomora alatt a tócsánál magányos tiang-bika iszik. Mivel Antal magával vitte a Mannlichert, felkaptam a kis «Holland»-puskát és csak úgy, papucsban és úszónadrágban siettem a megjelölt hely felé. A partmenti bokrok, sajnos, itt is tele voltak gyöngytyúkokkal s ezek éktelen rikácsolással rebbentek szét úgy, hogy lehetetlen volt észrevétlenül közelíteni. Kissé elszámítottam magamat és előbb értem a magas part széléhez, mint kellett volna. Csak ott vettem észre, hogy a víztócsa még körülbelül száz lépéssel odébb van s mivel innen nem láthattam a medencét, most már takarás nélkül siettem előre. Amikor egyvonalba értem a vízmedencével, óvatosan lenéztem a magas partról. Megepetve láttam magam alatt alig húsz lépésnyire a hatalmas tiang-bikát. Az állat akkor már megriadt és közvetlenül a part lejtője alatt vágtatott a folyó medrében. Majd mintegy száz lépésnyire tőlem felkapaszkodott a parton s ebben a pillanatban lőttem. Mivel a tiang teljes mozgásban volt, nem láthattam, hogy jelzett-e, második lövésre pedig nem volt idő, mert néhány ugrással eltűnt a bokrok között. A lövésre odajöttek Weber, az öreg kabir és a mindenkor engem figyelő fiatal «hiéna» Ahmed. A homokos talajban könnyen megtalálta a menekülő tiang nyomait s alig néhány lépés mulva már bőséges vért. Úgy, ahogy voltam, követtem a nyomot az erdőbe. A sebesült tiang áthatolt az erdőszél sűrű bokrain, aztán a ritka szálasban kelet felé vette útját.

Jó fél órája követtük a nyomot, de mindkevesebb vért mutatott s épp holtpontra jutottunk a vérnyom megszünése miatt, amikor a fák között mintegy kétszáz lépésnyire megpillantottam a bikát; fejét hátrafelé fordítva, menekülése irányában állott, közvetlenül egy nagyobb fa törzse mellett. Úszónadrágban voltam, így már messzire világítottam az árnyékfoltok között, azonkívül papucs volt csak rajtam, ebben bizony nagyon kínosan jártam a kemény, szaggatott talajon. Webert és a feketéket leintettem és amennyire lehetett, óvatosan közeledtem a tiang felé. Mintegy száz lépésre egy fatörzs mögé állottam s a puskát feltámasztva nyugodtan lőttem a tiang lapockájára. A bika hatalmas szökéssel jelezte a golyót, de nem rogyott össze, hanem vágtatva menekült tovább. Ahogy eltűnt a fatörzsek között, odasiettem második lövésem színhelyére és bőséges tüdővért találtam a bika nyomán. Ezt az újabb vérnyomot ismét jó félóra hosszat követtük, miközben a sebesült állat megváltoztatta irányát és derékszögben észak felé fordulva az erdőt elhagyta és a táborunk mögött elhúzódó nagy legelőre lépett ki.

A fárasztó nyomozás közben épp az erdő széléig jutottunk, mikor hirtelen egy gyenge katambur-bikát láttam magam előtt, mely már észrevett és gyors lépésben húzott ki a rétre. Mialatt a bokrok közül kikeveredtem a rét szélére, már jó messzire haladt a túlsó erdő szélén. Néhány lépésre közvetlen előtte az én megsebesült tiangom kullogott.

A rettenetes hőségben nem tudtam így minden ruha nélkül a nyílt réten követni az állatot és szomorú szívvel kénytelenek voltunk a keresést abbahagyni.

Fiatal kísérőmet előreküldtem a táborba, hogy hozzon vizet, mi pedig Weberrel és az öreg kabirral lassan megindultunk a tábor felé az erdő szélén.

Sajnos, a fiatalember a helyett, hogy a táborban töltötte volna meg a zemzimirt, lement a Dinderhez friss vízért, úgyhogy mire onnan visszajött, már mi is beérkeztünk a táborba.

Holtfáradt voltam s noha állandóan vigyáztam arra,

hogy lehetőleg árnyékban maradjak, teljesen összeégett a testem. Antal már megjött és két tiang-bikát hozott.

Táborunktól elég messze, a Dinderen felfelé, az Um-Örug-sziget közelében lőtte.

Egyébként ma Antalnak érdekes kalandja volt. Arrafelé cserkészett, ahonnan tegnap este a két lövést hallották, amelyekről azt hitték, hogy én adtam le s e közben egy kisebb, névtelen pocsolya mellett, egy szikomara árnyékában egészen friss táborhelyet találtak. A nyomok után ítélve 5—6 ember lehetett ott vagy 10 öszvérrel. Abdul és Antal kabirjai azonnal megállapították, hogy ezek csakis abissziniai orvvadászok lehettek. Ez a gyanujuk bebizonyosodott, mert nem messze a táborhelytől két teljesen frissen lőtt bivalyra akadtak, a bőrük és húsuk le volt fejtve, szarvuk azonban a koponyával együtt érintetlen maradt. Nyilvánvaló, hogy vadászember nem hagyta volna ott a trófeumokat, így biztosra vehették, hogy a vadorzók meghallván Antal tegnapi jelzőlövéseit, nagy sietséggel végezték munkájukat és már kora hajnalban kereket oldottak.

Antal jókedvűen mesélte, hogy kabirjai rettenetesen megijedtek és könyörögtek neki, hogy menekülésszerűen forduljanak vissza, mert az «Abash«-ok «rossz emberek» és ha netán még a közelben rejtőzködnének, egész biztosan sortüzet fognak adni. Abdul azonban panaszkodott nekem: «A herceg nem akart visszafordulni s azzal érvelt, hogy hiszen ő nem angol, tehát semmi ok sincs ellenségeskedésre közte és az abissziniaiak között!»

«Ezek azonban nem kérdezik meg, hogy ki milyen nemzetiségű, hanem minden európaira, jobban mondva tropusi sisakra előzetes tárgyalás nélkül tüzelnek», mondta zsörtölődve. Tudtam, hogy minden valószínűség szerint a vadorzók inkább menekülni igyekeznek, mintsem támadni, másrészt sejtettem azt is, hogy Antalnak nagyon is ínyére lett volna egy ilyen kis privát háború, de azért jól esett látnom a derék Abdul és a két szudáni féltő ragaszkodását Antalhoz.

Ebéd után előkerestük Weber Mauser-puskájának töltényeit és kipróbáltam ezt a katonafegyvert. A folyó-

mederben ácsorgó gémek közül kiválasztottam egyet s felfektetett puskával mintegy 100 lépésre rálőttem. A golyó a tulsó parton csapódott be valamivel a madár fölött. A lövés nem igen riasztotta el őket, egy ideig ide-oda szaladgáltak, aztán valamivel távolabb ismét féllábon sütkéreztek. Az irányzékot ezalatt az egyik kabir vadászbaltájával a legmélyebb pontra kalapáltam, aztán lehetőleg mélyen tartva, ugyanarra a madárra lőttem. Tűzben összerogyott. Örültünk, hogy szükség esetére van még egy pontosan lövő, használható fegyverünk s már abban bíztam, hogy ezzel véget ér az én eddigi balszerencsém.

Visszatértünk a sátrakhoz. Weber kiküldte Tomot, hogy hozza be az elejtett madarat. Elképzelhető Webernek és Antalnak derültsége, valamint az én elkeseredésem, amikor Tom visszajött azzal, hogy az imént holtan ottfeküdt madár nyomtalanul eltűnt. Hiába volt minden keresés, még egy tollát sem találtuk. Máig sem magyarázhatom másképpen a dolgot, minthogy a tulsó parton elrejtőzött hiéna vagy sakál kaphatta fel azalatt a rövid idő alatt, amíg bementünk a sátorhoz.

Este felé a Khór Szemszir mentén cserkésztem. Sokkal jelentéktelenebb patak, mint a Galegu és teljesen ki van száradva. Nagyon sok vadat láttam. Úgyszólván léptennyomon felbukkant néhány tiang, katambur vagy ariel. Erős bikát azonban seholsem láttam s így aránylag rövid séta után visszafordultam a Dinder felé.

Nem messze táborunk alatt a folyó erős ívben fordul nyugat felé és itt egy nagy mező terül el közvetlenül a folyó partjáig. Szokás szerint most is felmásztam a rét szélén álló fák egyikére, hogy távcsővel átkereshessem a füves területet. Eleinte csak néhány árielt láttam, majd egy nagy anyavaddisznót, három malacával. Ezek semmiben se különböznek az európai vaddisznótól s a kicsinyek is éppen olyan világos sávokat mutatnak.

A Nap lenyugvóban volt, sok időt már nem tölthettünk kint, a Mauser-puskával tehát célba vettem a legközelebb legelésző, erős áriel-bakot. Szép lapockalövéssel tűzben összerogyott.

Kabirjaim gyerekesen örültek annak, hogy a fa tetejéről lőttem s hazafelé menet, minduntalan utánozták nagy kacagások mellett, hogy hogyan guggoltam az ágak között és hogyan esett el a felülről eltalált gazella.

Este korán feküdtünk le, mert úgy terveztük, hogy reggel mindketten hosszú vadászkirándulásra indulunk.

Negyedike.

Még alig derengett, amikor Tom felkeltett bennünket. Antal a Khór Szemszir mentén akart cserkészni, én meg azt határoztam, hogy Ádámmal és Ahmeddel három tevén indulok a Dinderen felfelé.

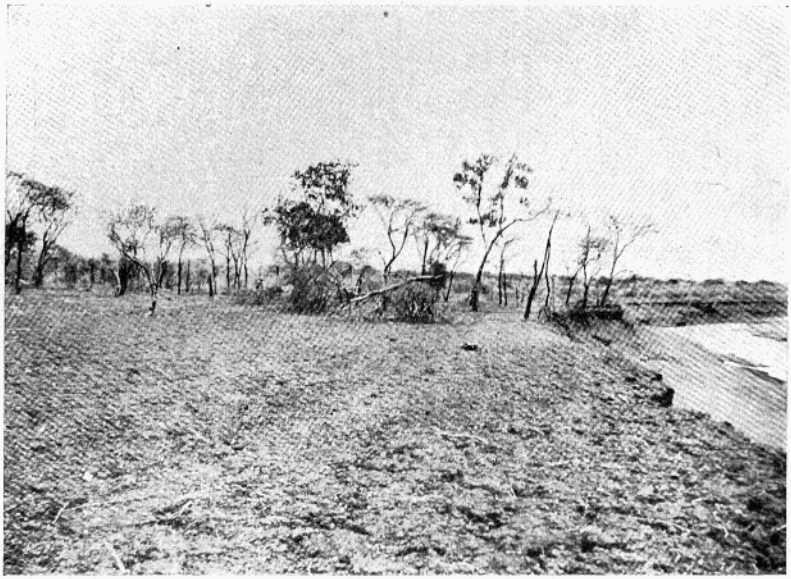
Eleinte a folyó jobbpartján haladtunk s nemsokára elértük a táborhelyünk felett levő víztócsát. Itt egy csorda tiang ivott. Hátrahagytam Ahmedet a tevékkel s mialatt az állatok megkezdték vonulásukat az erdő felé, óvatosan eléjük cserkésztem, hogy útjukat elvágjam. Szerencsésen választottam meg leshelyemet, mert a csorda közvetlen közelemben vonult el mellettem. Kiválasztottam egy szép erős bikát, jó alaposan megcéloztam és a következő pillanatban gyönyörűen elhibáztam. A Mauser-puska katonai irányzékja a nélkül, hogy észrevettem volna, 600 méteres távolságra elállítódott s így magasan az állat fölé lőttem. Gyönyörű látványt nyujtott a megrettent csorda menekülése, amint jellemző lomha vágtatásukkal, nagy porfelhőt verve, száguldtak az erdő sűrűjébe.

Ismét tevékre ültünk, áthaladtunk a folyó medrén s a túlsó parton elterülő nagy legelők felé indultunk. A teve hátáról természetesen nagyobb a kilátás s a távcsővel aránylag sokkal nagyobb területet lehet áttekinteni. Másrészt a vad is előbb veszi észre az embert s ha netán valamelyik közelben álló vadra kellene lőni, a tevék bégetése, amit letérdelés közben mindig hallatnak, többnyire elriasztja. Azonkívül jóval fárasztóbb ez az imbolygó menetelés, mint a szamár hátán való cserkészés.

Az egyik nagy legelő tulsó szélén több szikomora fa állott s a távcsővel a fák árnyékában néhány igen nagy, sötétszínű állatot láttam. Sajnos, oly messze voltak, hogy



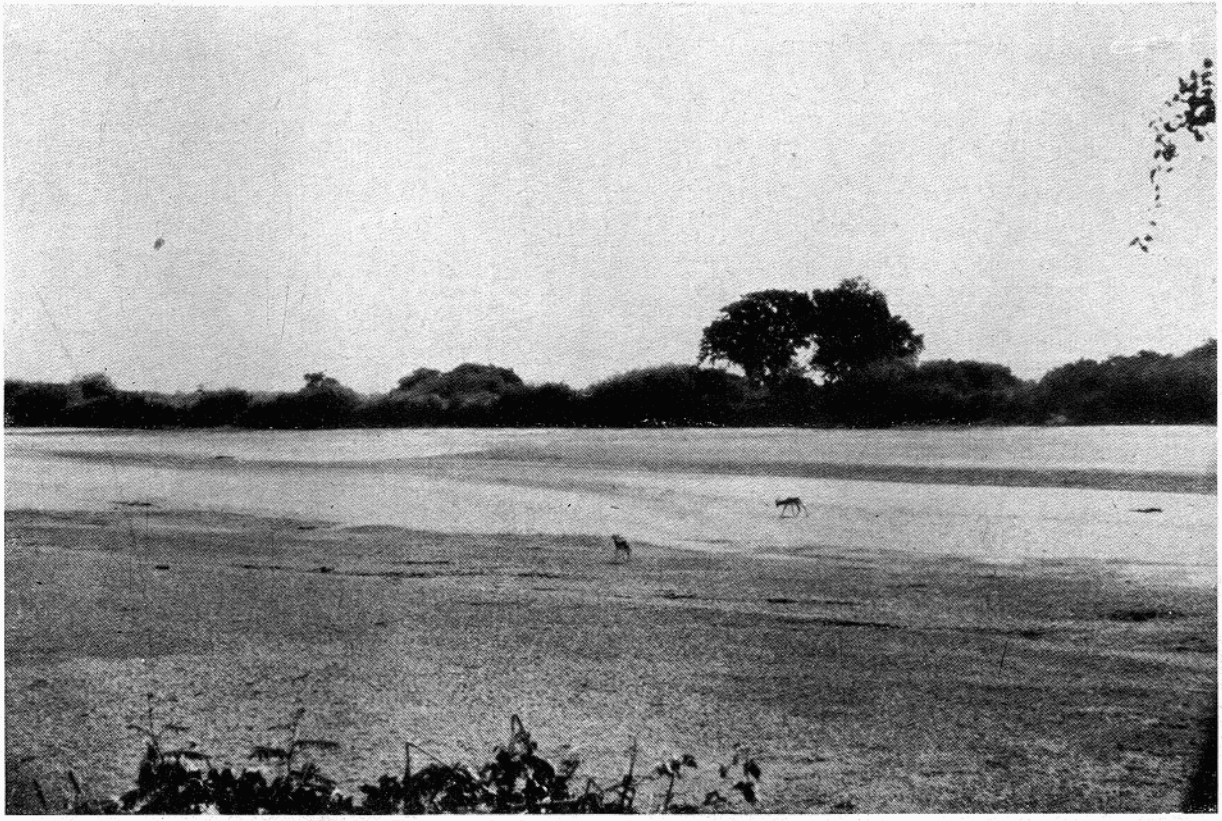
Napnyugtakor a gyöngytyukok ezrei szállnak a víz felé.



Elefántoktól kidöntött fák.



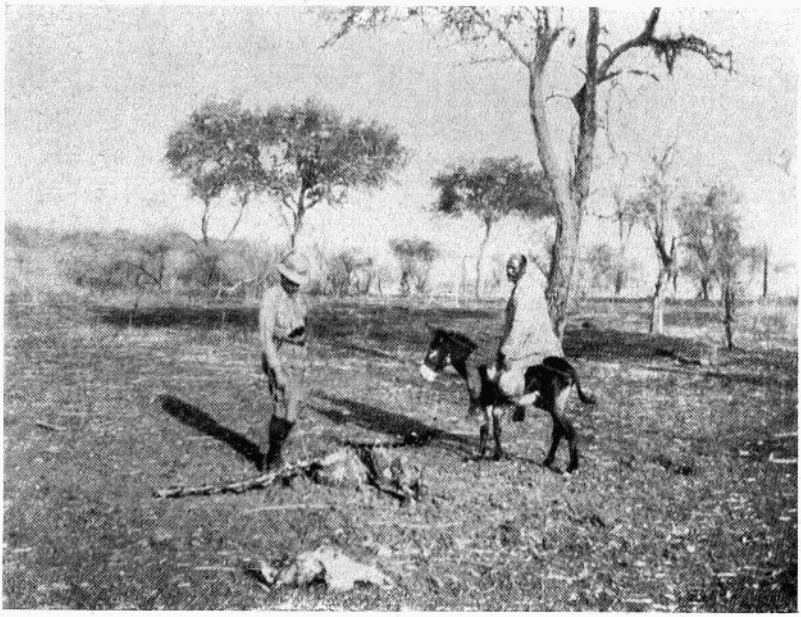
A Dinder medre.



Esti hangulat a folyómederben.



Antal zsiráfja . . .



. . . és ami másnapra megmaradt belőle.

a hőségtől rezgő levegőn át még a távcsővel sem lehetett kivenni, vajjon tényleg bivalyok-e. De mindenesetre elhatároztuk, hogy szerencsét próbálunk. Nagy kerülőt kellett tennünk, hogy észrevétlenül megközelíthessük a fákat. Ismét csak csodálhattam Ádám teljes biztosságát, ahogy a sűrű bozóton keresztül, az elképzelhető legrövidebb úton vezetett kitűzött célunk felé. A bennszülötteknek hihetetlen tájékozóképességük van.

A sűrű bokrokkal fedett akácoson keresztülhaladva, minduntalan összetalálkoztunk ariel- és tiang-csordákkal. Az embernek fogalma sincs arról, mennyi itt a vad. Könnyűszerrel lőhettem volna akár egy tucatszor is s valósággal *blazirtnak* éreztem magamat, amikor alig 100 lépésre vonultunk el néhány gyönyörű hartebeest mellett. De most minden reményem oda irányult, hátha sikerül a bivalyokkal összekerülni s ennél nagyobb vágya a Dinder-vadásznak nem lehet. Végre közeledtünk a tisztás széléhez. Óvatosságból még jó messze leszálltunk a tevékről, kezembe véve a Schönauert — nagy vigyázva követtem Ádámot, Ő meg a Mausert vitte. Elég szeszélyes szél fújt, ezért vigyáznunk kellett arra, hogy jó széllel kerüljünk a magas fák közelébe. Ádám minduntalan felszedett egy marék földet s azt újjai közt szétmorzsolgatva figyelte az elszálló por irányát.

Számításom szerint már alig lehettünk 100 lépésre a kiszemelt magas fáktól, bár koronájukat a mindent körülvevő sűrű cserjék miatt nem láthattuk. Félve vigyáztunk arra, hogy a rét szélén esetleg legelésző arielek észre ne vegyenek s menekülésükkel figyelmessé tegyék a bivalyokat. Végre elértük az utolsó bokrokat. Még néhány lépés és a kissé magasabban álló fák felé szabad kilátásunk lesz. Ebben a pillanatban — azt hiszem, ha módjában lett volna, még Ádám is elsápadt volna — nagyot riadt közvetlen előttünk egy ostoba bashmat suta. A rét felől dübörgő vágtatást hallunk. Most már úgyis hiába van minden, tán még sikerül egy gyors lövés kint a szabad terepen, Ádám máris előre törtet, néhány ugrással mellette vagyok s ekkor majd szoborrá meredve, a vadászláztól izzó szemekkel messze kinyujtott kézzel mutat az erdő széle felé «Nyilat,

Effendi! Nyilat!» Nem tudtam, mi a nyilat, de egy másodpercnek az a tört része is, ami alatt még megláthattam a fák között száguldó állatokat, elegendő volt arra, hogy felismerhessem az afrikai vadak legszebbikét, a hatalmas csavartszarvú Kudut.

Elképzelhető, mennyire sajnáltam, hogy nem juthattam lövéshez. A Kudu itt a Dinderen nagyon ritka állat és trófeumának jobban megörültem volna, mint a bivalynak.

Kis pihenőt tartottunk, azután tovább folytattuk cserkészutunkat. Én a Dinderen felfelé az Um Örug-sziget felé szerettem volna menni, de Ádám — tekintettel az abissziniai vadorzók táborára — határozottan tiltakozott ez ellen. Soká bolyongtunk a rétek szélén. De most, mintha megváltozott volna szerencsénk, sehol sem tudtunk a vadak közelébe jutni. Nagymennyiségű tiang vonult be az erdőbe, de sohasem tudtuk idejében útjukat állni. A ritka szálasban azonnal észrevettek és lassú ügetéssel továbbvonultak úgy, hogy állandóan jó messze elmaradtunk tőlük.

Az egyik tisztás szélén vagy 5—6 zsiráf állott. Hogy jobban szemügyre vehessem őket, leugrottam a tevéről és guggoló helyzetben figyeltem őket a távcsővel. Ebben a pillanatban lovagló tevém, mely alighanem összetévesztett Antival és még nem felejtette el azt, hogy az utóbbi egyszer a füle között sütötte el fegyverét, a tevéknél szokásos kaján bosszúvággyal hatalmasan hátbarúgott. Csak úgy gurultam a fűben Ádám és Ahmed óriási derültségére.

Feltápászkodva, a zsiráfokra fordítottam ismét figyelmemet. Érdekes látvány volt, amint az állatok hol magasan a fák koronáiban, hol pedig lábukat szétterpesztve, előrenyujtott nyakkal a fűben legelésztek.

Hazafelé indultunk. Folyton a szálas erdő szélén haladtunk, hogy áttekinthessük a Dindermenti legelőket. Már közel jártunk táborunkhoz, Ádám előttem lovagolt, egyenesen át akart vágni az egyik magas fűvel borított rétnek, hogy a folyó partját elérjük. Közvetlen mögötte haladtam, míg Ahmed néhány lépésnyire elmaradt tőlünk. Hirtelen Ádám tevéje furcsa horkanással megbotlott, aztán egy nagyot ugrott balra és térdre rogyott. Egy szempillantásra

rá az én tevém is akkorát ugrott, hogy kis híja, hogy le nem repültem róla. A tevék lábai közül valami dühös nyávogás hallatszott és a következő pillanatban gyönyörű szép, hatalmas párduc ugrott fel közvetlen alattunk a nagy fűben. Minden erőmmel a nyereg kápájába kellett kapaszkodnom, hogy a félelemtől megvadult tevéről le ne essem, így lehetetlen volt fegyverhez nyúlni. A párduc azonnal eltűnt a bozót közt. Mint később megállapíthattuk, Ádám tevéje egyenesen rálépett az alvó párducra s tán ez volt szerencsénk, hogy az egyébként veszélyes állat ijedtében csak menekülni igyekezett, a helyett, hogy támadott volna.

Délután már nagyon késő volt ahhoz, — egyébként is elég fáradt voltam — hogy hosszabb cserkészútra induljak. Elmentem hát a közvetlen táborhelyünk mögött levő kis rétre, ahol előző nap egy nagyobb falka katamburt láttunk. Tényleg, most is kint legelésztek a rét szélén, ezért Ádámmal nagyot kerülve az erdőben, óvatosan megcserkésztük őket. Zajtalanul közelítettük meg az utolsó fákat, köztük kitűnő fedezéket nyujtott egy magas termita-domb. Óvatosan felmásztam rá és közvetlen magam előtt láttam a három bikából és nyolc tehénből álló csordát. Célbavettem először a távolabb álló bikát, aztán gyorsan ismételve a tőlem alig 20 lépésre levő erősebbiket és mindkettőt lelőttem.

Furcsa játék következett. Mialatt a falka elmenekült, az először meglőtt katambur ismét felugrott. Megint lelőttem. Erre a második ugrott fel és ismét lőnöm kellett. Most már mindkét állat két-két lövéssel helyben maradt. Lövésre kész puskával közeledtem a közelebb fekvőhöz, majd miután nyakát felvágtam, a másodikhoz. Mintha csak előre sejtettem volna, harmadszor is felugrott és gyönyörű szökkenéssel keresztültörve néhány alacsonyabb bokron, az erdő felé menekült. Megint csak utána lőttem és újra eltaláltam. Összeesett, de magasan tartott fejjel maradt fekve. A Schönauert újra meg akartam tölteni, de sajnos, ekkor derült ki, hogy a távcsőtokban, amit állandóan Ádám hordott magával, tévedésből Mauser-patrónok maradtak. Nem lehetett mást tennünk, minthogy

Ádám visszaszaladjon a táborba, én pedig ezalatt őrizzem a sebesült vizibakot, mert szarva szépen kilátszott a fűből. Valamivel távolabb lekuporodtam és türelmesen cigarettázva vártam a kabir visszatérését. Nagyon gyorsan szaladhatott, mert negyedóra mulva ismét megjelent a rét szélén, most már Ahmed kíséretében. Csuromvíz volt szegény az izzadtságtól, de büszkén már messziről mutogatta a magával hozott töltényeket.

Még nagyobb baj történt: a töltényeket kezelő Abdul tévedéséből most meg a kis hollandi puskához való töltényeket hozták, úgy hogy ismét csak tehetetlenek voltunk. Most már Ahmed szaladt vissza azzal, hogy nemcsak töltényeket, hanem a Mauser-puskát is elhozza. Letelt újabb negyedóra és szamáron vágtatva feltűnt Ahmed a láthatáron. A katambur szarvainak hegye még mindig ugyanazon a ponton látszott ki a fűből. Ahmed már csak 50 lépésre van. A katambur megmozdul. Már csak 10 lépésre van. A bika feláll. Már mellettem van s izgatottan nyomom a töltényeket a zárba. A vizibak megindul, eltűnik szemem elől. Futólépésben utána indulok, egy pillanatig meglátom, ekkor már ő is vágtat, utána lövök egyszerkétszer, elhibázom és ezzel el is tűnt!

Közben lenyugodott a Nap és siettünk vissza a táborba, hogy még tevét küldhessünk ki legalább az egyik bikáért. Mialatt vacsoráztunk, embereink meg is hozták. Ennek csak két lövése volt, egyik a nyakába, a másik kicsit mélyen lapockája alatt. Éppen végeztünk a vacsorával, amikor megérkezett az angol kapitány karavánja és táborunk közvetlen szomszédságában telepedett le. Hosszú ideig elbeszélgettünk még vele a tegnapi bivalyhajtásról, egyúttal megpróbáltam tőle néhány, a Schönauerhez való Cordittöltényt is elkérni, mert ő is ugyanilyen fegyverrel vadászott és kitűnő angol töltényei voltak. Sajnos, keveselte készletét s így a remélt dézsma nélkül kellett nyugovóra térnem.

Ötödike.

Ma reggel a Kór Szemszir mentén cserkésztem egészen addig, amíg találtunk a patak medrében egy kis mocsaras

tócsát. Nagyon sok vadat láttam mindenfelé, de csupa tiang, vízi-bak és hartebeest került elénk. Mivel folyton abban reménykedtem, hogy hátha találkozom kuduval vagy legalább is bozóti bakkal, mert ezektől mindenáron szerettem volna trófeumot szerezni, nem lőttem.

Dél felé visszafordultunk. Más úton akartam hazafelé menni s így Ádám tanácsa ellenére a száraz őserdőn át vonultunk haza. Közel kétórás menetelés alatt egyetlen élőlényt sem láttunk, bizonyítékául annak, hogy a vadak nem távoznak messze a vízmedencéktől.

Táborunkban jó hírrel fogadtak; a keresésre kiküldött «hiénák» a délelőtt folyamán megtalálták a tegnap este megsebzett második vízibakomat is.

Ennek három lövése volt, kettő oldalbordái között, egy a hátsó combjában. Sajnos, az éj folyamán egy oroszlán alaposan kikezdte, hátsó részét és fejét teljesen széttépte.

Bosszankodtam, hogy mindig húsra éhes kísérőink miért nem hagyták ott, mert legalább erre az oroszlánra alapos kilátással ülhettem volna lesbe a dög közelében.

Úgy látszik, kissé elővett a láz, mert erős fejfájás és általános rosszullét fogott el. Weber aggódva diktált belém jó adag kinint és szívesen fogadtam meg tanácsát, hogy lefeküdjek.

Antal csak később jött vissza. A délelőtt folyamán a száraz erdőben egészen váratlanul két vonuló bivalybikával találkozott össze. Az egyiket alig harminc lépés távolságról meglőtte, úgyhogy az állat térdrerogyott. A másik bivaly vágtatva elmenekült, a megsebzett azonban nem messze ment és egy fának támaszkodva lehorgasztott fejjel megállott. Antal elkövette azt a megbocsáthatatlan hibát, hogy a helyett, hogy leadott volna még egy pár lövést, majdnem tíz percig leste, hogy mikor fog a bivaly összeesni.

Végre is a bivaly összeszedte magát s eleinte lassan vánszorogva, majd mind gyorsabban ügetve, elmenekült úgy, hogy Antal most már sehogyan sem jutott a sűrűn álló fák között lövéshez.

Természetesen nagyon sajnálta, hogy elvesztette a

trófeumot és eltökélt szándéka volt, hogy délután folyamán megkeresi.

Sebzett bivalybika üldözése nem éppen veszélytelen dolog. Bár mi az eddigiek után már nyakig voltunk a tapasztalatlan vadászok legnagyobb hibájában: a vad veszélyességének lebecsülésében.

Meglehetősen rosszul éreztem magamat, határozottan lázam volt, nem is keltem fel a késői ebédhez. Hirtelen belépett a sátorba Abdul és a legkomolyabban arra kért, hogy tartsam vissza Antalt a megsebzett bivaly követésétől. A derék ember oly komolyan adta elő az ügyet, hogy nem lehetett kitérnem. Tudtam, hiábavaló minden kísérlet, hogy Antalt lebeszéljem, bevettem tehát egy jókora adag fejfájás és láz elleni szert és közöltem Antallal, mivelhogy mit sem sejtett rosszullétemről, hogy elkísérem.

Három óra tájt Antal két kabirjával és Ádámmal elindultunk.

Abdul a táborban maradt, hogy a napokban elejtett tiangok és vízibakok preparálásával végezzen.

Antal reggeli vadászkalandjának színhelye elég messze volt a tábortól. A kabirok azonban sugáregyenesen odavezettek ahhoz a fához, amelyik mellett a sebesült bivaly állott.

A vérnyom az óriási hőségben természetesen már régóta felszáradt, úgyhogy a fekete talajon szó sem lehetett a vércseppek megtalálásáról A nagy állat patáinak nyomát azonban elég jól láthattuk. A kabirok ördöngős ügyességgel tartották ezt a nyomot lépésről-lépésre a szálas erdőn keresztül. Érdekes, hogy a sebesült bivaly hátatfordítva a Dindernek, egyenesen észak felé haladt. Jó öt kilométerre követtük a nyomot, akkor a kabirok hirtelen megállottak és teljes meggyőződéssel mondották, hogy hogy az állat sugáregyenesen a Rasz Amer mocsár felé tart. Nyilvánvaló, hogy a golyó a fején érte s ez rövid időre elkábította, most azonban egyenletes hosszú lépései után ítélve szinte kilátástalan, hogy valaha is utolérjük.

Nem tehettünk mást, minthogy visszaforduljunk. A hosszú lovaglás azonban, úgy látszik, használt nekem, mert sokkal jobban éreztem magamat.

Azért jöttem ki, hogy baj esetén Antal segítségére lehessek, a sors azonban úgy akarta, hogy éppen az ellenkezője álljon be.

Már nem voltunk messze Khór Szemszirtől, amikor egy bozóttal borított tisztás szélére érve, jó száz lépésnyire előttünk hatalmas varacskos-disznót pillantottam meg. Hiába mutattam Antalnak és a kabiroknak a kidőlt fatörzsek közt turkáló állatot, sehogyan sem látták meg. Végre is Antal unszolására egy fához támaszkodva odalőttem. A vadkan elvágódott. Sietve odamentünk, de amikor melléje értünk, az állat, amelynek vékonya volt átlőve, feltápászkodott első lábaira és így maradt ülve.

Eszembe jutott Rowland Wardnak a varacskos-disznóról adott leírása. Hangsúlyozza, hogy «rendkívül ellenséges indulata miatt még sebesületlen sem éppen kívánatos ismeretség».

— Várj csak Anti, ezt még fültövön kell lőnöm.

— Jó, csak vigyázz és ne menj olyan közel melléje — mondotta Antal.

Közvetlen az állat mellett egy kidőlt fatörzs volt, azt akartam megkerülni, hogy oldalról fejébe lőhessek. Közben megakadtam a földön heverő fa koronájában és önkéntelenül is lezártam a fegyverem biztosítékát, amíg kiszabadítom magamat. Ebben a pillanatban a vadkan villámgyorsan felém fordult és a fa törzse alatt lábamnak tartott. Nem tudtam hirtelen, hogy hogyan ugorjak a levegőbe és már szinte éreztem lábszárcsontjaim ropogását, mikor közvetlen a fülem mellett egy éles csattanás, forró légáram csapott el és a vadkan alig egy méterre tőlem élettelenül összerogyott. Antal villámgyors preciz lövésének köszönhettem végtagjaim épségét.

Ez a varacskos-disznó olyan vén állat volt, hogy nagyobbik agyarai már majdnem tövig le voltak koptatva. Érdekes, hogy a feketék mohamedánus létükre a legnagyobb nyugalommal osztozkodtak a zsákmány rájuk eső részén azzal az érveléssel, hogy a varacskos-disznó más állat, mint a közönséges vaddisznó.

Ez a kis kaland úgy látszik teljesen kigyógyított, mert

kitűnő étvággyal vacsoráztam a jó sertéskarajból és az este folyamán már teljesen jól éreztem magamat.

Holnap fogunk visszafelé indulni. Vadászexpedíciónknak s ezzel együtt egész utazásunknak ez tehát a legdélibb fordulópontja. Az abisszíniai határtól mintegy hatvan kilométernyire a Dinder legjobb vadászterületén vagyunk.

Sokáig elnéztem a déli láthatáron ragyogó, idegen csillagképet, a dél keresztjét. Holnaptól kezdve ismét az északi láthatáron egészen mélyen lent tündöklő Gönczöl-szekere felé fogunk vonulni.

Már csak néhány nap és újra kint leszünk az ős vadonból, távol a vadászterülettől és nekem még mindig nincsen bivalyom!

A táborunk közvetlen közelében felharsanó oroszlánordítás úgy zengett a fülemben, mint egy biztató ígéret.

Hatodikán.

Be sem várva a karaván felkészülődését, korán reggel tábort bontottunk. Antallal és a kabirokkal előreindultunk, hogy útközben még vadászhassunk.

A Dinder jobbpartján meneteltünk, mert erre sokkal könnyebb terepet találtunk, mint a rám nézve oly emlékezetes túlsó oldalon, ahol késő esti barangolásom annyi nehézséggel járt.

Hátas állataink mintha megérezték volna, hogy visszafelé tartunk, élénken és jókedvűen haladtak. Ma különben is nem akartam messze menni, mert úgy határoztunk, hogy a három órányira fekvő Bet-el-Vahasnál újra tábort ütünk, hogy ott a nagy szavannán újra szerencsét próbálhassunk. Antal a roan-antilopékkal, én a bivalyokkal.

Útközben láttunk egy feltűnően erős vízibakot, a szarva jóval nagyobb volt mindazoknál, amiket eddig lőttünk. Antal megkísérelte a megközelítést, de a bikával haladó tehenek ébersége miatt eredménytelenül.

Bet-el-Vahas előtt még egy nagy csorda Tora Hartebeest közelébe jutottunk. Mivel teljesen nyílt szavannán állottak, sehogyan sem tudott Antal megfelelő lőtávolba jutni s bár nem menekültek el, állandóan továbbhúztak.

M. NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Jó félóra hosszat vártam egy fa árnyékában Antalra. Végre is feladta a csorda követését és visszajött hozzánk.

Közben a magas fűből egy erős Bashmat-bakot ugrasztott fel, de csak könnyen sebezte meg kapásból utána küldött lövésével.

Már délelőtt tizenegy óra tájban elértük Bet el Vahast. A folyó mentén húzódó galéria erdőben közeledtünk a táborhelyünkül kitűzött magas deleb-pálmák csoportjához, amikor az egyik fa törzsén még jó kétszáz lépésnyi távolságra kis fehér foltot pillantottam meg egyidejűleg a kabirokkal.

Érdekes, hogy mindnyájan ugyanabban a pillanatban már biztosan tudtuk, hogy az nem lehet más, mint egy nekünk szánt levél.

Valóban, Larden barátunk hozzám címzett levele volt. Megírta benne, hogy a Raz Amer mocsártól leküldötte egyik kabirját Khór Galeguhoz, hogy meghívjon minket vacsorára. Sajnálta, hogy akkor már nem voltunk ott és tudatja velünk, hogy ő most vonul a Dinderen felfelé az abisszíniai határig.

Jellemző a dzsungel titokzatos hírszolgálatára, hogy levelében már gratulált Antal bivalyához, pedig sehogyan sem érthettük meg, honnan szerzett erről tudomást, hisz egymástól legalább hatvan kilométernyire voltunk.

Mindennek a magyarázata azonban egy félóra mulva meg is jött Larden személyében. Mert ő hirtelen felbukkant az egyik Dinder-sziget mögött.

Nagy örömmel üdvözöltük egymást. Megtudtuk tőle, hogy ma reggel érkezett ide azzal a szándékkal, hogy délután továbbvonul. A levelet azért tűzte ki, mert nem volt biztos benne, találkozik-e velünk, a délelőtt folyamán pedig Bet el Vahas környékén cserkészett.

Antal bivalyáról a Bimbasi karavánját követő egyik «hiénától» hallott, aki Khór Szemszirtől visszafordult.

Lardennek sem volt még bivalya és bár még két hétig vadászhatott a Dinderen felfelé, máris szívesen odaadta volna oroszlánját egy jó bivalybikáért.

Amikor elbúcsúztunk, egymásnak kölcsönösen a «legjobbat» kívántuk, vagyis legalább egy bivaly elejtését.

Sajnáltam, hogy nem tölthettünk több időt együtt a rokonszenves fiatalemberrel! Minden találkozásunk alkalmával úgy éreztem, mintha már régóta ismerném Kippling könyveiből.

Délben megérkezett Weber a karavánnal. Hamarosan tábort ütöttünk. Annak az óriási kiterjedésű szavannának a szélén táboroztunk, amelyben annakidején a Bimbasival és Ádámmal azt a majdnem végzetessé vált bivalyhajtást rendeztük.

Ebéd után felmásztam a mező szélén álló egyik magas fára, hogy a látcsővel végignézzem a nagy síkságot. Majdnem leestem örömemben az ágról, mert a hőségben rezgő levegőn át a túlsó erdőszél közelében, majdnem ugyanott, ahol a multkor, ismét megpillantottam a nagy bivalycsordát. Hangos ujjongásomra csakhamar odasereglett az egész hammla és most a fákról és a termita-dombról az egész expedíció bámulta a nagy fekete tömeget.

Egy pillanatig sem haboztam. A szél egyenesen abból az irányból jött táborunk felé. Arról tehát szó sem lehetett, hogy az erdőn keresztül megkerüljem a csordát! Ez egyébként is jó kétórai lovaglást jelentett volna. Ezért úgy határoztam, hogy a magas fűben a nyílt szavannán át toronyirányban megközelítem őket. Hogy azután majd hogyan jutok lövéshez, azt Szent Hubertusra bíztam. Antaltól elkértem a nagy Cordit-puskát, bár, tekintettel vékony kulcscsontjaimra, kissé féltem a lökésétől. Biztonság okából Ádámnak adtam a Schönauert, mint tartalékfegyvert és vele, valamint Ahmeddel társaim szerencsekívánataitól kísérve, nekivágtam a síkságnak.

Érdekes, hogy a két fekete minden habozás nélkül velem tartott, csak mindegyikük egy-egy hajítódárdát kért kölcsön a «hiénáktól.»

— Vigyázzon magára, — kiáltotta utánam Weber — nem okos dolog a bivalyokat nyílt síkságon megközelíteni!

Különös jókedv fogott el, amint a két fekete előtt jól kilépve haladtam a magas fűben. Majdnem biztosra vettem, hogy ez egyszer mégis csak sikerül bivalyt lőnöm.

Utóvégre minden eddigi találkozásunk a bivalyok

azonnali menekülésével végződött. Hogy egy héttel ezelőtt ugyanezen a helyen a nagy csorda nekivágtatott a tevehátán ülő kabiroknak, tán nem is történt támadó szándékkal. Khór Galegunál is elugrott előlem a bivaly, pedig közvetlen közelemben volt teljesen nyílt terepen. A Dinder-sziget mentén pedig ott álltam előttük a folyó medrében, minden takarás nélkül és bár az egyik bikát két lövéssel is megsebeztem, még csak nem is gondoltak arra, hogy ellenem forduljanak. Most pedig itt a nehéz Corditfegyver és a Schönauer, ezekkel teljes biztonságban érezhetem magamat.

Ily gondolatokkal törtettem a magas füvön keresztül. Nem mintha önmagamat akartam volna biztatni, hanem mert nyakig beleestem a tapasztalatlan afrikai vadász legnagyobb hibájába, a veszélyes nagyvad lebecsülésébe.

Hamarosan találtunk egy jól kitaposott vadváltót és ezen már könnyebben haladtunk előre. A száraz fű körülöttünk jóval meghaladta az embermagasságot, úgy hogy semmi kilátásunk sem volt, amíg ezt a kanyargós ösvényt követtük. Helyenkint egy-egy alacsonyabb fűvel borított tisztáson haladtunk át és ilyenkor visszafelé tekintve a tábor körül álló magas pálmák irányába, igyekeztünk tájékozódni.

A magas sásban szinte kibirhatatlan volt a hőség. Igaz, hogy a Nap is teljes erejével tűzött ránk, de a szalmaszínűre kiszárított fűszálak még fokozott mértékben sugározták vissza a hőséget. Lehetett itt legalább is 60 fok Celsius.

Rövid félóra mulva elértük a sás szélét. Előttünk ismét alacsonyabb növésű rét terült el, azon túl még egy keskeny magas sáv, de odébb már csak teljesen nyílt és minden fedezéknélküli sík terület. A bivalycsorda pedig ezen állott.

Minden reménységem egyszerre csalódássá változott. A legközelebb legelésző állatok is legalább négyszáz lépésre voltak és egy lépéssel sem mehettünk tovább, úgy hogy ne mutatkozzunk előttük.

Nem lehetett mást tennünk, minthogy a legszélső magas fűsávban letelepedjünk és megvárjuk, amíg a bivalycsorda közelebb legelészik. Kényelmes fekvőhelyet csinál-

tunk magunknak úgy, hogy a fűszálak között kitekinthessünk az alacsonyabb növésű rétre, aztán hosszas várakozásra elszántan letelepedtünk ízzó kemence belsejére emlékeztető leshelyünkön.

Eleinte még jól ment minden. A bivalycsorda széles arcvonalba fejlődve, sugáregyenesen felénk legelészett. Nem tudtam szememet levenni az impozáns látványról. Az állatok egymástól 8—10 lépésnyire teljesen kiigazodva, szinte egy sorban haladtak. A két szárnyon és középütt erős bikák, közöttük a tehenek borjaikkal.

Kényelmesen megszámlálhattam őket. Pontosan kilencvennégy darab volt. A kis sirályszerű élősdiszedő madarak állandóan egyiknek a hátáról a másikra röpdöstek. Még ezeket is igyekeztem megszámlálni, de csak hozzávetőlegesen állapíthattam meg, hogy vagy harmincan vannak, mert folytonosan mozgásban voltak.

Rendkívül impozáns, majdnem félelmet gerjesztő látvány az ilyen bivalycsorda. Az óriási koromfekete állatok hatalmas szarvukkal szinte éreztetik a szemlélővel, hogy ők a szavanna urai. Egy legelészve közeledő bivalycsorda elől — különösen ha borjas tehenek vannak közöttük — még a fűben déli pihenőjét tartó oroszláncsalád is azonnal kereket old. A széles paták és a nagy testek súlyos tömege támadó iramban mindent elsodorna, ami útjába kerülne.

Néha egy elfojtott mormogásszerű bőgés hallatszott a csorda felől, amint valamelyik tehén előre törtető borját parancsolta vissza.

Az állatok mozgása azonban kétségbeejtően lassú volt. Már jó félórája ültünk leshelyünkön és még alig közeledtek száz lépést. Persze, még így is messze, lőtávolon kívül voltak, mert a Cordit-fegyverrel legfeljebb 150 lépésnyire tanácsos lőni.

Ezalatt Ádámmal halkan suttogva megbeszéltük a teendőket. Bevárjuk, amíg a csorda 60—80 lépésnyire lesz tőlünk. Ekkor mutatkozunk előttük, amire minden valószínűség szerint az egész társaság félfordulatot végez vagy jobbra vagy balra és libasorban menekülésbe kezd. Így aztán a leghátul jövő sereghajtó bikát kényelmesen meglő-

hetem, mert a lövés zajára társai csak annál gyorsabb vágtatásba fognak és nem törődnek a hátramaradt sebesülttel.

Mindez olyan szépen volt kigondolva és megtervezve, hogy nem is teljesülhetett.

A csorda legelés közben lassankint arcélük közepe felé összébb tömörült és hirtelen bekövetkezett az, amitől a legjobban féltem: a középen haladó egyik nagy tehén egészen leshelyünkig hallható tompa zuhanással kényelmesen lefeküdt a fűben. Néhány perc mulva példáját követték a többiek. Ismét csak a két szárnyon maradt állva egy-két bika. Azok is oly mozdulatlanul, hogyha nem csapdostak volna bolyhos farkukkal, szinte szobornak lehetett volna őket vélni.

Ádám és Ahmed, úgy látszik, előre látták ezt a katasztrófát, mert a mohamedánusok igazi megnyugvásával lefeküdtek aludni. Kérdezősködésemre Ádám lemondóan felelt, hogy a bivalyok legalább is két-háromóra hosszat nem fognak megmozdulni.

Most délután három óra volt. A legjobb esetben tehát öt órakor kezdődik a dráma. Igyekeztem csalódottságomon erőt venni és szomorú szívvel elszítt cigaretta után szintén pihenőre tértem.

Jellemző, hogy mihelyt elhelyezkedtem és szememet lehúnytam, Ahmed, bár látszólag már jóízűen aludt, csendesen felült és átvette az őr szerepét.

A rekkenő hőségben hamarosan elnyomott az álom.

Valaki megérintette a vállamat. Csodálkozva néztem körül és az első pillanatban nem tudtam, hogy hogyan kerültem erre a fészekszerű fekhelyre a magas sás közepette.

— Shuf, Effendi, Zeraf! (Nézd, Uram, zsiráf!) — hajolt fölém Ahmed.

A bivalycsorda felé nézve, jobbkéz felől, a távoli erdőszéltől zsiráfok tartottak felénk. A szavanna képe egyébként is erősen megváltozott. Bivalyaink ugyan még mindig mozdulatlanul feküdtek egy helyben, az őrök kivételével, de az óriási réten mindenfelé állatcsordák vonultak. Nem messze a zsiráfoktól húsz-harminc darab roan-antilop lege-

lészett. Köztünk és a bivalyok között egy csoport ariel-gazella vonult. Balkéz felől nagy falka tiang vagy harte-beest közeledett.

Vadászember számára nem lehet szebb látvány, mint ez az afrikai vadbőség. Ilyenkor, késő délután, a síkságon, ameddig csak a szem ellát, kisebb-nagyobb csordák és falkák legelésznek. Napnyugta felé aztán a folyóhoz vonulnak inni, hogy az éjszakát ismét lehetőleg nyílt terepen töltsék. Így védekeznek leginkább félelmetes éjjeli támadóik, az oroszlán és a párduc ellen. A tehén-antilopék szinte rabszolgai hűséggel követik az ariel-gazellákat, ezeknek a rendkívül mozgékony és elővigyázatos állatoknak az éberségére bízva magukat. Még a bivalyok is szívesen látják közelükben az örökké ideges Bashmatokat, mert nappali őreik, az élősdikereső madarak az éjszakát az erdő valamelyik fáján töltik. Ilyenkor, a napnyugta előtti órákban alakul ki az éjszakára szánt csoportosulás.

Egyideig a zsiráfok kötötték le figyelmemet. Összesen tizennyolcan voltak. Közöttük két egészen fiatal borjú. Ezek is széles frontba fejlődve, egysorban közeledtek jobbkéz felől leshelyünkhöz. Úgy látszik, az volt a szándékuk, hogy köztünk és a tábor között vonulnak el.

Már alig lehettek száz lépésnyire, amikor a hozzánk legközelebb álló, vagyis a jobbszárny vezetője valami gyanúsat észlelhetett, mert hirtelen megállott és mereven felénk nézett. Furcsa, mulattató látvány volt, amint a többiek viszont fejüket mind egyirányba fordítva, ezt az éber társukat figyelték.

Percekig állottak így mozdulatlanul, míg végre a gyanakodó lassan megfordult és megindult visszafelé arra, amerről jöttek. A többiek is szép katonás rendben ugyanúgy sarkonfordultak és engedelmesen követték. Mintegy háromszáz lépésnyire megállottak és egy csoportba verődve, összedugták a fejüket. Jót nevettem ezen a különös haditanácson. Kis idő múlva — most már libasorban — visszajöttek újra és idegesen jobbra-balra tekintgetve, egyenesen táborunk felé tartottak. Féltem, hogy előrelátható menekülésükkel magukra vonják majd a bivalyok figyelmét és elriasztják

a csordát. Egyelőre azonban nem történt semmi és a zsiráfok eltűntek a láthatáron.

Hirtelen egy Bashmat-suta okozott újabb aggodalmat. A bivalyok felől jövet, egyenesen rejtekhelyünk felé tartott. A kabirokkal együtt, amennyire csak lehetett, lehúzódtunk a fűbe, hogy észre ne vegyen bennünket. Alig öt lépésnyire tőlünk beváltott a sásba. Mihelyt mögénk került, persze azonnal szelet kapott. Teljesen megnyujtotta testét és látszott, hogy most szívesen cserélne egy zsiráf hosszú nyakával, hogy beletekinthessen a magas fűbe. Elővettem zsebkendőmet és egy hirtelen mozdulattal meglobogtattam. A Bashmat akkorát ugrott, hogy szinte nyakát szegte, de célomat elértem, mert ijedtében nem maradt ideje a jellemző átható, füttyszerű rianására, mert ezzel feltétlenül a mi irányunkba terelte volna a bivalyok figyelmét.

Aggódva kérdeztem újra Ádámot, hogy vajjon továbbvonulnak-e a bivalyok még napnyugta előtt?

— Inshallah! (Ahogyan Allah akarja!) — volt a rövid válasz.

Azután a két derék szudáni, látva lehangoltságomat, hirtelen litániaszerű buzgó imádságba kezdett. Egymásnak felelgetve azért imádkoztak, hogy «Gyamusz ta ála hene» (a bivalyok jöjjenek erre).

Félhat óra tájt annyiban állott be változás a szinte kétségbeejtő helyzeten, hogy a bivalyokon üldögélő fehér madarak hirtelen felrebbentek és különös rikácsolást hallatva, egy rajban elrepültek a Bet el Vahasi medence alatt fekvő itatóhely felé. Ádám azonnal teljes éberséggel kezdte figyelni a csordát.

— Most már nemsokáig feküsznek — suttogta nekem.

Tényleg a bivalyok egyenkint felálltak. Már nem legelésztek, hanem mozdulatlanul állva várták, hogy a vezérbika mit fog határozni.

Kísérőim biztosra vették, hogy ugyanahhoz a tócsához fognak menni, amelyhez a madarak repültek. Ezért mi is elhagytuk eddigi leshelyünket és ameddig a magas fű engedte, abba az irányba húzódtunk. Így válhat a bivaly legéberebb őre néha árulójává.

A csorda tényleg lassankint összeverődött és az eddigi balszárny átvette a vezetést. Rendkívül lustán, tétovázva indultak előre.

Bevallom, hogy megdobbant a szívem, mert most már úgy látszott, mintha csakugyan kedvezne a szerencse és nem messze újabb leshelyünktől vonulnak majd el. A sors azonban ismét máskép akarta.

Hirtelen táborunk irányából hosszú, imbolygó futólépésben megjelent az előbbi zsiráfcsorda. A bivalyok megállottak és rosszat jósló nyugalommal figyelték a hosszúnyakúakat. Ámbár a zsiráfok szél ellen közeledtek felénk, alig harminc lépésnyire szaladtak el mellettünk vissza abba az irányba, ahonnan a délután folyamán kétszer is elindultak.

Kedves látvány volt a két kis borjú. Fejük még alig látszott ki a magas fűből, amint szorosan anyjuk sarkában igyekeztek tartani az iramot.

A szavannán legelésző többi állatok is figyelmesen nézték a tovarohanó csapatot, úgy látszik, valamennyien most határozták el, hogy a ma esti itatásnál kerülni fogják a Bet el Vahas medencét.

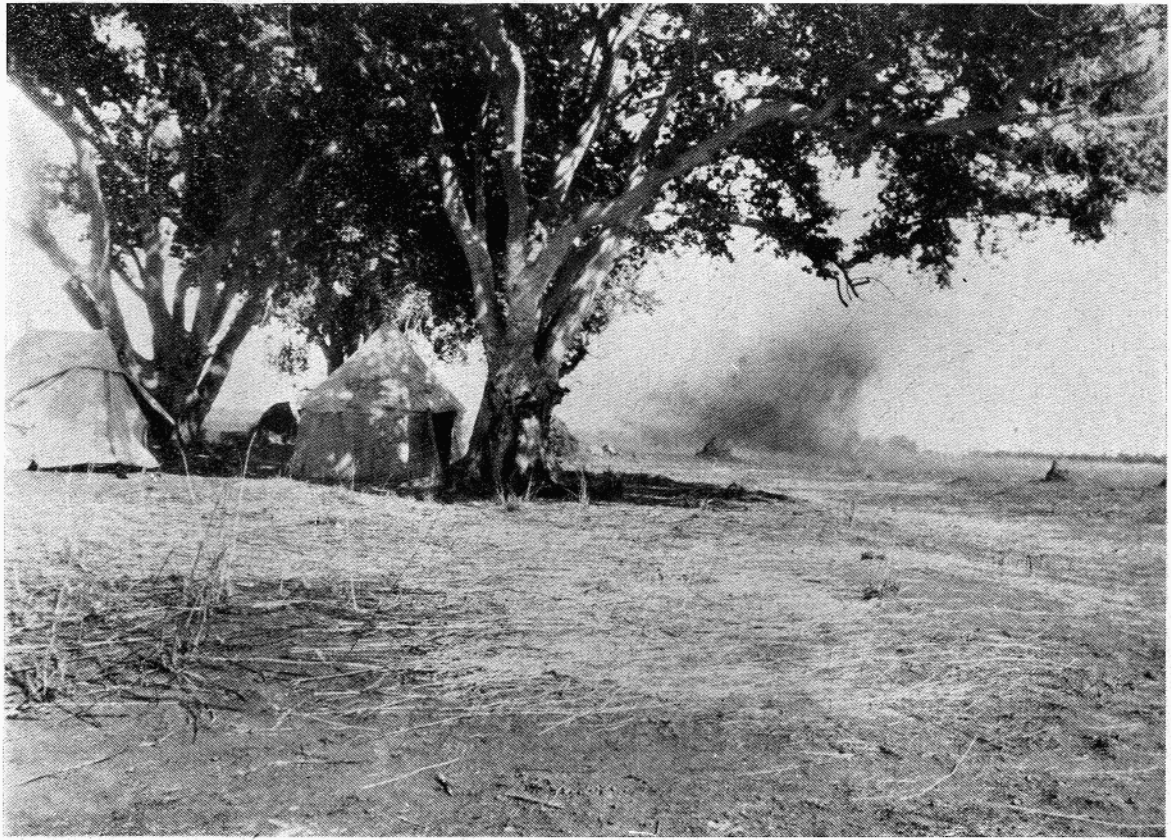
A katasztrófa bekövetkezett. A bivalyok megváltoztatták eddigi irányukat és a magas fű szélével párhuzamosan vonultak a zsiráfok után.

Így is valamivel közelebb jutottak hozzánk. De még a legközelebb haladó is jó kétszáz lépésnyire vonult el előttünk. Nem lehetett mást tennem, meg kellett próbálnom a lövést erre a távolságra. Még egyszer alaposan megnéztem a távcsővel a csorda végén haladó erős bikát, aztán felállva, vállamhoz emeltem a Cordit-puskát s irányzékát kétszázra állítottam.

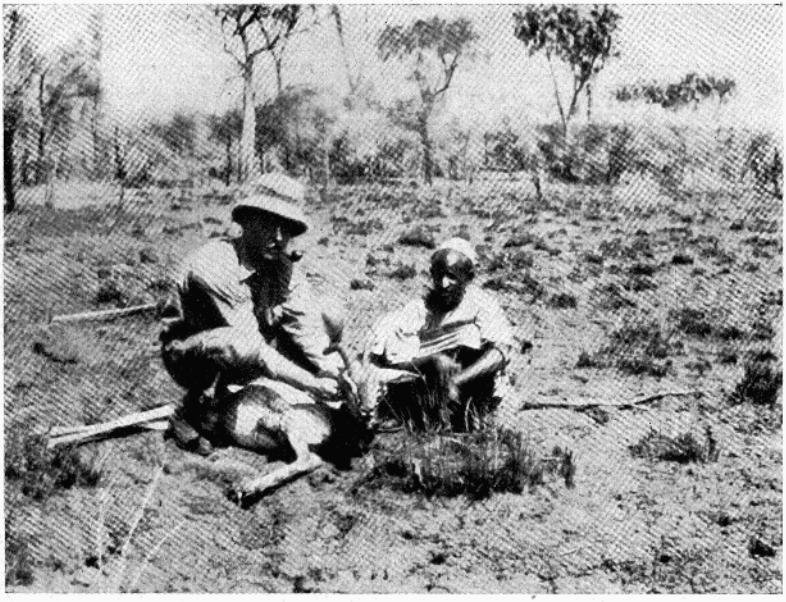
«Ffffft tam» és még egyszer «ffft tam».

A nagy golyó süvöltése után tisztán hallhattuk a bevágódást mindkétszer. (A vadászhévben nem is éreztem a puska lökését!)

A bika két hatalmas szökkenéssel jelezte a golyót, míg az egész csorda fergetegszerű robajjal sarkon fordult és óriási porfelhőt verve fel, visszafelé menekült előbbi pihenőhelyé-



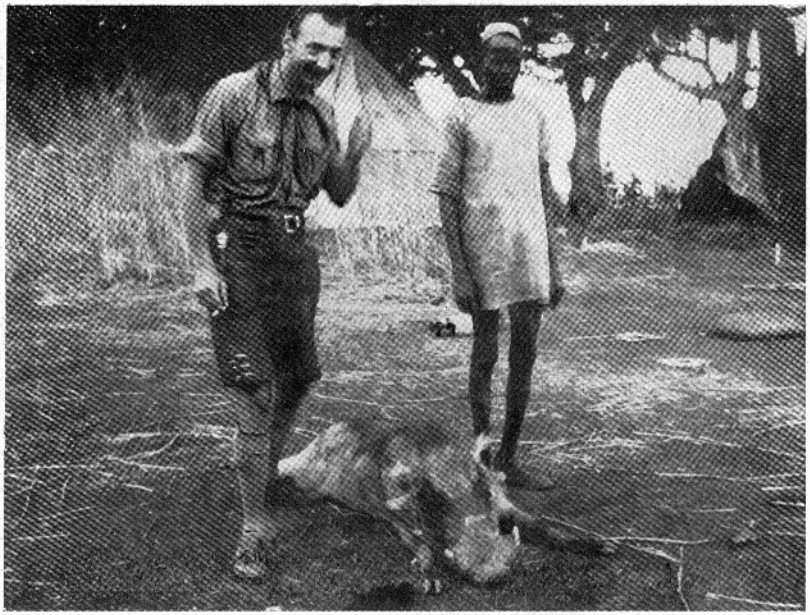
Forgószél Khor Galegunál.



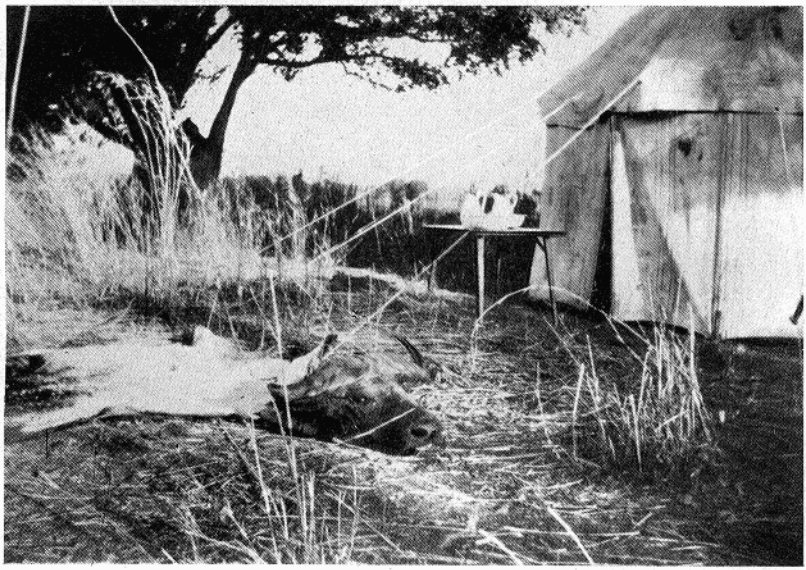
Ariel gazella.



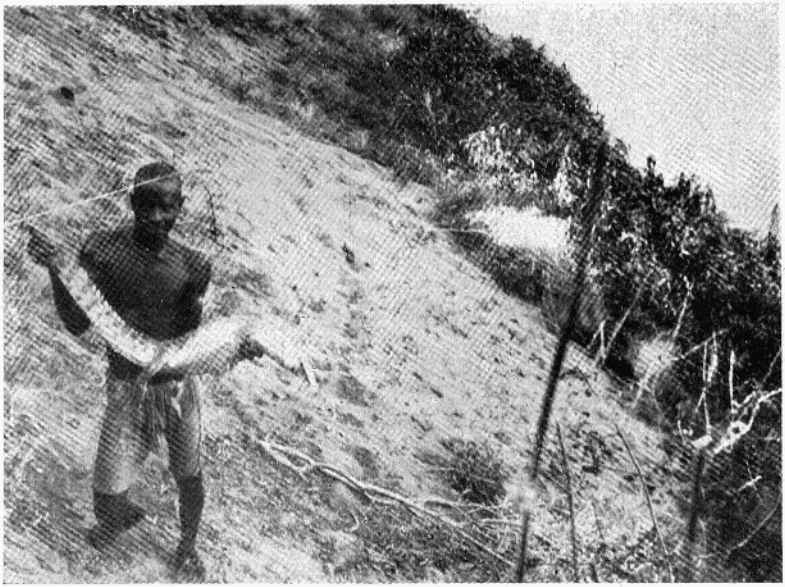
Tora tehénantilope.



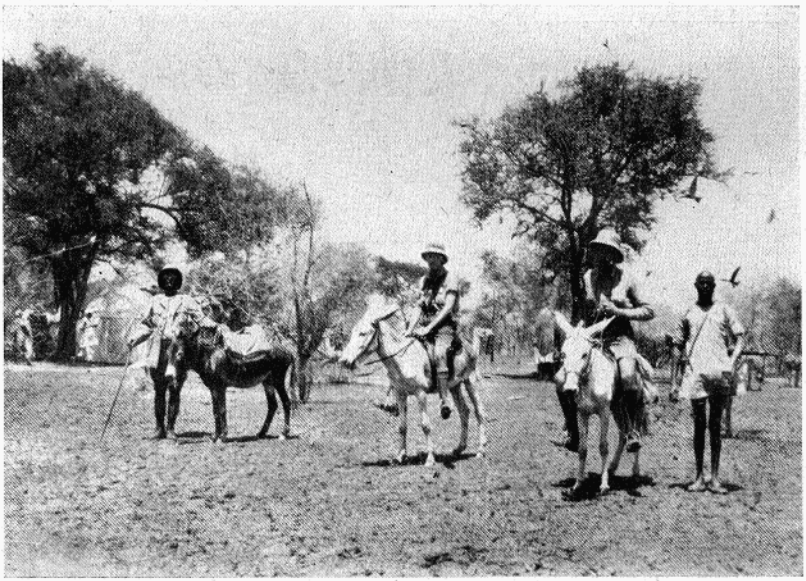
A «goromba» varacskos disznó.



Antal bivalybikája félszarvát leverekedte!



Egy kis «krok».



Visszafelé.

hez. Ott azután hirtelen megállottak és szorosan egymásmellé állva, fenyegető sötét tömegbe verődtek.

Érdekes, hogy ahányan voltak, annyi irányban állottak, úgy hogy az egész komor tömeg egy minden oldala felé védekező szarvfalanksszá alakult.

A sebzett állat nem bírta követni társait és tőlük valamivel távolabb egymagában megállt.

A két szudáninak nem tetszett a helyzet.

— Menjünk innen, Effendi! — suttogta Ádám. — Ki tudja, melyik irányba indulnak meg és ha észrevesznek bennünket, baj lehet!

Sajnos, a meglőtt bika most már túlmesszire állott ahhoz, hogy akár a Schönauerrel is még egyszer rálőhessek. Minden reményem tehát az volt, hogy holnap reggelre megtaláljuk a közelben kimúlva.

Szótlanul ballagtunk a tekervényes vadváltókon vissza a tábor felé. Most Ádám haladt előttem harcrakész lándzsájával, mert ilyenkor a magas fűben már megkezdi esti sétáját az oroszlán.

Mire elértük a tábort, éppen besötétedett. Antal, Weber és Abdul izgatottan kérdezték kalandomat, mert a délután folyamán többször figyelték látcsővel a bivalycsordát, minket azonban természetesen nem tudtak felfedezni. Amikor a két lövést hallották, már túlságosan sötét volt ahhoz, hogy a nagy távolságban kivehessenek valamit és különösen Weber némi aggodalommal várta visszatérésünket, mert sehogyan sem tetszett neki vállalkozásom. A holnap reggelre táplált reménységemet is azzal intézte el:

— Nem baj, ha nem is lesz meg a bika, a fő, hogy nem támadta meg magát a csorda.

Antalnak érdekes és bosszantó kalandja volt. A délutánt a táborban töltötte s a tevehajcsárok egyike jelentette, hogy nem messze, a Dinder egyik szigeténél, hat bivaly tart az ottlevő kis vízmedence felé. Mivel én a két erős puskát magammal vittem, Antal felkapta Weber Mauser-puskáját és kabirjával odarohant.

Mire a szigetre értek, a bivalyok már a víznél voltak,

úgyhogy Antal könnyűszerrel becserkészhette őket fönt a magas parton.

A part szélére lépve, közvetlenül maga alatt találta az ivó bivalyokat. Mind a hat erős bika volt. Antal kiszemelte az egyiket, célzott és lőtt, azaz hogy lőtt volna, ha a fegyver elsült volna. A bivalyok néhány pillanatig farkasszemet néztek vele, aztán vágtatva menekültek a Dinder medrén túl, a túlsó part felé. Amíg Antal a fegyverrel bajlódott, el is tűntek az erdőben. Kiderült, hogy a Mauser katonai biztosítéka tévesztette meg Antalt és hogy nem ismerve a fegyvert, a helyett, hogy kinyitotta volna, elzárta a biztosítót.

Roppant sajnáltam, hogy ennek a balszerencsének én voltam közvetlen okozója, mivel magammal vittem a Schönauert is és csak az vigasztalt, hogy Antal örökös jó kedélyével cseppet sem bosszankodott a dolog miatt.

Vacsora után elhatároztuk, hogy korán reggel valamennyien kimegyünk a megsebzett bivaly keresésére.

Hetedikén.

Elképzelhető, minő várakozással indultam útnak rövidesen napkelte után. Ádámon és Ahmeden kívül még Weber és az öreg karaványvezető kabir is velem jöttek, hogy megkeressük a sebzett bikát. Antal Abdullal és az ő embereivel külön cserkészútra ment a folyó balpartján lefelé, abban a reményben, hogy a nagy mező északi részén megtalálja a tegnap látott roan-antilope-csordát.

Milyen más a füves síkság képe ilyenkor reggel! Az állatok az ezer félelem között átvirrasztott éjszaka után ilyenkor, a hajnali órákban mintha kevésbbé lennének éberek. Hiszen legfélelmesebb ellenségük, az oroszlán ordítása már egy órája, hogy utoljára elhangzott és most minden vadon erőt vesz a fáradtság. Ilyenkor hajnalban lehet aránylag legkönnyebben megközelíteni a nagy gazellafalkákat, a ló és tehén-antilopék csordáit.

Egyenesen tegnapi leshelyünkhöz mentünk. Ádám az este néhány fűcsóvával megjelölte a helyet, úgyhogy rövid félóra múlva könnyűszerrel megtalálhattuk. Néhány perc

alatt rekonstruáltuk a tegnapi helyzetet és csakhamar kétségtelenül megállapíthattuk a lövés helyét. Sajnos, a visszafelé száguldó csorda nyomai teljesen elfedték a sebzett bivalyét, úgyhogy a vérnyom megtalálásáról szó sem lehetett. Ameddig a szem ellátott, a bivalynak hült helye volt.

A csorda nyomát egyideig könnyűszerrel követhettük. Nagy ívben kanyarodva, mégis ahhoz az itatóhelyhez tartottak, amelyet kísérői előre jeleztek. A sebesült állatnak, avagy nyomainak azonban se híre, se hamva.

Néhány pillanatra reményt keltett bennünk a síkság egyik távolfekvő pontján hirtelen összevonuló ragadozómadarak raja. Már azt hittük, hogy tán ott fekszik a kimúlt állat, de csak egy kis ariel-gazella maradványain marakodtak. Az éj folyamán alighanem egy párduc lakmározott belőle.

Hiába volt minden. A bivaly sebesülése, úgy látszik, nem volt halálos és társaival továbbvonult. Arról biztos voltam, hogy eltaláltam, mert nyugodtan és szépen, precízen lőttem. A Cordit-golyó azonban ekkora távolságra már nem tehetett sok kárt a bivaly közel három centiméter vastag bőrében. Weber megkockáztatta azt a feltevést, hogy hátha mégis elhibáztam az állatot, de ez ellen Ádám és Ahmed a legélénkebben tiltakoztak, erősítgetve, hogy tisztán hallották mindkét golyó beütődését.

Ez a vita egyébként expedíciónk hátralevő napjaira véget nem érő derültséget eredményezett. A kabirok ugyanis mindenféleképpen igyekeztek utánozni a beütődő golyó hangját, amivel végre én magam is megpróbálkoztam olymódon, hogy éles süvöltés után tenyeremmel a nyitott szájamra csaptam. A feketék ennek a pukkanó hangnak annyira megörültek, hogy alig lehetett velük bírni. Hangos örömkiáltásokkal és nevetéssel a fűben hemperegtek jókedvükben és mindenáron azon igyekezve, hogy megtanulják ezt a hangutánzást, fáradhatatlanul ütögették szájukat, amíg különben is duzzadt ajkuk teljesen fel nem dagadt. Mikor a délelőtt folyamán az eredménytelen keresés után beértünk a táborba, első dolguk volt, hogy az összesereglett tevehajcsároknak megmutassák ezt a rájuk nézve oly szen-

zációs új művészetet és végül is óriási hahotázás közepette küldöttséggel járultak hozzám, hogy mutassam meg újra, hogyan kell a golyó beütődését utánozni. Később, amikor elbúcsúztunk a Hamla embereitől, még akkor is kórusban ezzel a rájuk nézve oly mulatságos ajkütögetéssel váltak el tőlem.

Én azonban nem voltam ilyen jókedvű. Holnap tovább kell menetelnünk és immár a második bivalyt vesztettem el. Minél messzibb kerülünk észak felé, annál kevesebb a remény arra, hogy bivalyokat találjunk. Weber azzal biztatott, hogy változtassam meg eddigi taktikámat és ne járjak annyit cserkészni reggeltől estig, hanem maradjak a táborban és várjam be a jószerencsét «à la Prince», amint tréfásan elnevezte Antal eddigi vadászszerencséjét. Egyébként is kissé lázas voltam ismét, tehát megfogadtam tanácsát és lefeküdtem pihenni.

Abból az irányból, amelyre Antal ment, a délelőtt folyamán vagy féltucat lövést hallottunk gyors egymásutánban. Biztos jele annak, hogy Antal megtalálta a roanantilopékat.

Szózatot intéztem az összehívott tevehajcsárokhoz:

— Egy fontot kap az az ember, aki bivalyt mutat nekem, két fontot, aki arra a bivalyra lövéshez juttat. Három fontot, ha a bivalyt tényleg meg is lövöm.

Nosza, lett erre sürgés-forgás a táborban! Az összes önkéntes kísérőnk és a nélkülözhető hajcsárok lándzsákkal és baltákkal felfegyverkezve, széjjelmentek minden irányban. Így igazán egészen nyugodtan maradhattam a táborban, mert hiszen a kiküldött előőrsök a messzire átlátható terepen minden bizonnyal meglátják a környéken tartózkodó bivalycsordákat.

Délben Antal jókedvűen állított be azzal a hírrel, hogy sikerült két kapitális roan-antilopét lőnie.

Ebédünk után a kiküldött tevehajcsárok be is hozták a két gyönyörű szép nagy állatot. Egyikük erős, hosszú szarvának vége le volt törve, annak jeléül, hogy ezek az izmos állatok is alaposan megverekednek egymás között.

Délutáni álmomból az egyik néger tevehajcsár vert fel azzal a kiáltással:

— Etnen gyamusz, Effendi gesirá and mush beid henâk! (Két, bivaly uram, a szigetnél, nem messze, ott!)

Azonnal felkaptam a Cordit-puskát és a Mausert, majd a feketétől vezetve, Weber és Ádám kíséretében siettem a megjelölt sziget felé.

Óvatosan felmásztunk a kis sziget partjára s a magas nádban ott láttuk kuporogni a hírvivő társát, aki az izgalomtól remegő hanggal azzal fogadott, hogy a két bivaly épp az imént vonult el a sziget túlsó vége felé.

A jól kitaposott széles váltón sietve, de zajtalanul követtük a megjelölt irányt. A sziget túlsó végéhez érve, a néger hirtelen diadalmasan mutatott a Dinder-mederbe.

— Ott mennek, Uram!

Csakugyan jó kétszáz lépésnyi távolságra ott vonult két jól megtermett tiang-bika!

Csalódottságom dacára nevetnem kellett a két pénzéhes tevehajcsárnak még az enyémnél is csalódottabb arcára. Próbaképpen a Mauser-puskával célbavettem az egyik tiangot és lőttem. A bika, mintha villám sujtotta volna, összeesett, míg társa vad vágtatással menekült. Leléptük a távolságot a meder homokjában és ismét csak megállapíthattam, hogy mennyire csal a tropikus világítás, mert a szép erős bika teljes háromszázötven lépésnyire feküdt a lövés helyétől.

A Mauser-puska acélburkolatú hegyes katonai lövege lapockától lapockáig keresztülütötte az állat testét.

Csendben visszaballagtunk a táborba. Itt, úgy látszik, futótűzként elterjedt a hír, hogy valamelyik őrszem bivalyt jelentett, mert a lövés hallatára már sokan siettek elibénk, Abdullal az élükön. Amikor megtudták a valóságot, könyörtelenül kigúnyolták a két tevehajcsárt, hogy összetévesztették a tiangot a bivallyal.

A délutáni tea után Antal ismét elment cserkészni a Dinder-szigetek közé, én pedig feltett szándékom szerint a táborban maradtam.

Ma véletlenül a tevehajcsárok és a hiénák között heves csetepaté tört ki a roan-antilopok húsa miatt. Már egyszer átüzentem hozzájuk Tommal, hogy maradjanak csend-

ben, de ez mitsem használt. Kis idő mulva a legfiatalabb tevehajcsár, egy alig 15 éves fiú, aki úgy látszik súlyos tüdőbajjal állandóan köhögött, sírva szaladt hozzám azzal, hogy őt megütötték. Amennyire tudtam, leszidtam és megüzentem vele a többieknek is, hogy csend legyen.

Arab tudományom azonban, úgy látszik, csütörtököt mondott, mert a gyerek arca hirtelen felderült, és futva távozott, hogy azonnal visszatérjen diadalmasan mutogatva azt a faágat, amelyikkel őt megütötték. Látszott, hogy szentül meg van győződve arról, hogy engem az egész csetepatéból ez érdekelt legjobban.

Végre is megúntam a szűnni nem akaró hangos kiabálást és odamentem hozzájuk.

Gyerekes megszeppenéssel felugráltak, én meg a lehető legkomolyabb arccal, dörgő hangon elszavaltam nekik Toldi Miklós bevezető sorait, mert hiszen mindegy volt, hogy mit mondok nekik.

A hatás rettenetes volt. Már egy félóra mulva küldöttség jött, majdnem sírva kért arra, hogy vegyem le róluk ezt a szörnyű, idegen átkot, mert valamennyiüknek az összegyüjtött szárított húsa meg fog romlani.

Weber alig tudott komoly maradni, amikor ezt tolmácsolta nekem és alaposan össze kellett magamat szednem, hogy néhány ünnepiesen elmondott további strófával hatályon kívül helyezzem az «átkot».

Ezentúl sohasem keletkezett többé hangos csetepaté a táborban.

Salamoni igazságtételem után felmásztam a galeriaerdő szélén álló egyik magas termita-dombra és távcsővel végigkeresem a síkságot.

Hirtelen nagyot dobbant a szívem. A látcső körképében táborunkkal egyenesen szemközt, a szavanna déli sarkában négy fekete pont bukkant fel, amint az erdő felől jövet, a magas fűben mozgott felénk. Néhány perc múlva kiértek az alacsonyabb mezőre és most már semmi kétség sem lehetett a felől, hogy bivalyok. A kiáltásomra elősietö Ádám rögtön megállapította, hogy ezek csakis különösen erős, vén állatok lehetnek, úgynevezett «kivert bikák»,

amilyeneket a csorda verekedő természetük miatt nem tűr meg körében.

A szél ma ellenkezőleg fújt, mint tegnap, vagyis egyenesen táborunktól, a mező felé. A helyzet egyébként is kedvezőbb volt, mint a tegnapi, mert a bivalyok nem voltak messze a szavannát körülvevő erdő szélétől.

Tervünk tehát azonnal készen volt. A szavanna északi szélét határoló erdőben levonulunk egészen a túlsó oldalig. Ott jobbra kanyarodva, felnyomulunk a bivalyokkal egyvonalba, aztán a magas fű takarásában jó széllel becserkélem őket.

Mivel Antal magával vitte a Schönauert, a Corditfegyveren kívül még Weber Mauserját is elvittem. Előbbihez öt, utóbbihoz hat töltényt vettem magamhoz.

Most már tudtam, hogy nem érdemes sietni. Délután öt óra volt, mire odaérünk, elmúlik közel egy óra. A Nap hét órakor nyugszik, így tehát több mint egyórai időm lesz a bivalyok megközelítésére.

Nyugodtan felöltözködtem, míg felnyergelték hátas szamaramat, aztán a dárdákkal felfegyverzett Ádámmal és Ahmeddel ismét útnak indultam.

Webernek ma sem tetszett a dolog és megígértette velem, hogyha netán ez a négy bivaly csak egy nagyobb csordának lenne az előőrse, semmiesetre sem hagyom el az erdő takarását.

A derék feketék jól kiléptek és szamaram is kitett magáért, alig félóra mulva már elértük a rét sarkát. Itt aztán jobbra fordultunk, még mindig a fák között és mintegy háromszáz lépést siettünk előre.

Az erdőszél most ismét balra húzódott, úgyhogy újra eltávolodtunk volna a bivalyok helyétől.

Felmásztam tehát a legszélső fára és kimondhatatlan örömemre közvetlen a magas fű szélén, tőlünk alig háromszáz lépésnyire ott láttam a négy bivalybikát.

A szél egyenesen felőlük fújt úgy, hogy a sás takarásában könnyen megközelíthettem őket.

Alaposan megfigyeltem a nyugodtan legelésző bivalyok vonulásának irányát, azután oly irányban, hogy

eléjük vághassunk, megindultam Ádámmal. Ahmed a szamárral az erdő szélén maradt.

Nagy elővigyázattal, amennyire csak lehetett, zajtalanul csúsztunk előre a fűben.

A Nap már mélyen állott úgy, hogy levehettem trópusi sisakomat és hátranyujtottam Ádámnak. Fejemet biztonság kedvéért bekötöztem zöld cserkésznyakkendőmmel és a mindjobban alacsonyodó fűben mélyen lehajolva, lépésről-lépésre így cserkésztünk előre.

Sohasem fogom elfelejteni ezt a néhány száz lépésnyi cserkészetet. Az embernek ilyenkor minden érzéke megfeszül, mozdulatai szinte ösztönösekké válnak és egész lénye hasonló lesz a prédáját megközelítő, ragadozó vadállatéhoz.

Egészen lassan, alig észrevehető mozdulattal egy kissé felegyenesedtem, hogy a fűszálak fölött megláthassam a bivalyokat. A magas fű széle itt rézsút haladt a mi irányunkkal úgy, hogy az alacsonyabb részen legelésző bivalyokat kissé balra fordulva kellett megcserkésznünk.

Hirtelen, mintha villanyütés ért volna: a bivalyoktól jobbra, tőlük távolabb, de hozzánk alig hatvan lépésnyire a magas sásból gyönyörű, szép nagy párduc siklott elő. Adám is azonnal észrevette.

— Shuf, Effendi! Nemer. (Nézd, uram! Párduc) — suttogta alig hallhatóan.

Egy pillanatig megtántorított a vadászvágy, hiszen olyan könnyű lövés lett volna. De mit törődtem én most párduccal, nem messze előttem minden vágyam netovábbja, a bivalyok! És ezzel rövidesen hátat fordítottam a szép ragadozónak.

Még néhány percnyi óvatos előrecsúszás és most már tisztán láthattam a bivalyokat. Nem messze mögöttünk néhány nagy roan-antilope legelészett, azok között is volt egy egészen kapitális bika.

Visszapillantottam. A párduc észrevehetett bennünket, mert nyomtalanul eltűnt. Nem messze onnan, ahol az előbb lapult, most megláttam azt, amire alighanem ő cserkészett az imént. Nagy anyavaddisznó három, sárgacsíkos kis malacával.

Szent Hubertus! Mennyi különböző vad úgyszólván lőtávolon belül.

Még valamivel közelebb siklottam a fekete óriásokhoz. Közvetlenül a magas fű szélén legelésztek egymástól mintegy tíz lépésnyire, jobboldalukat felénk fordítva oly módon, hogy a hozzám legközelebb álló volt legelől, míg a másik három egyenlő távolságban lépcsőzetes sorban állott.

Még egyszer megbizonyosodtam, hogy a fegyver irányzéka a normális távolságra van beállítva, emlékezetembe véstem, hogy a ravaszt szép egyenletesen kell elhúzni, mert ennek a puskának nincsen támaszpontja, azután megtapogattam a jobb nadrágzsebembe sülyesztett három tartaléktöltényt.

A mitsem sejtő bivaly alig volt harminc lépésnyire tőlem. Lassan, óvatosan felemeltem a fegyvert, csövével szétválasztottam az engem takaró magas fűszálakat és mivel az állat kissé rézsút elfordulva állt, valamivel a lapocka mögé céloztam.

A Cordit-töltény hatalmas durranásával a bika óriásit rúgott két hátsó lábával, aztán mind a négyen balra fordulva, nagy dübörgéssel belevágtattak az előttünk húzódó magas sásba.

Egész hosszamban kinyúlva, jól láthattam, amint tőlünk mintegy százötven lépésnyire a meglőtt állat hirtelen nagyot bukfencezett úgy, hogy mind a négy lába az égnek állott, azután társai megállottak és most már csak három bivaly hátának fekete vonala látszott ki a sásból.

Nem tudom leírni, hogy milyen érzés fogott el. Megvolt az első bivalyom. Szinte gépiesen újratöltöttem az expresszfegyver jobb csövét, azután cigarettára gyujtottam. Adámmal csendesen kezet fogtunk.

— Nehârak sa' id! (Áldott legyen ez a nap!) — suttogta a derék szudáni.

Egy ideig szótlanul állottunk egymás mellett. A három bivaly sötét alakja még mindig ott látszott a magas fűben. Hirtelen valami pokoli jókedv fogott el. A vadászengedélyen két bivaly van engedélyezve, ennél jobb alkalom már sohasem nyílik! Gyors elhatározással tehát Ádámhoz for-

dultam és tudattam vele, hogy «hogy két bivaly többet érvén, mint egy bivaly, szándékom őket újra megközelíteni és egy másikat is lőni».

A kabir csillogó szemmel helyeselte az ötletet.

Ismét óvatosan előrecserkésztünk. A sás itt megint magasabb lett és széle újra jobbfelé fordult úgy, hogy egy ideig nem láthattuk a bivalyokat. Hogy mekkora hibát követtünk el mindketten, azt csak az ezután történtek lezajlása juttatta eszembe!

Az afrikai bivaly majdnem kivétel nélkül a kimúlás pillanatában hangos fájdalmas bőgést hallat. Ezt jól tudtam, mert sokszor olvastam és sokan mondták nekem, sőt Antal bivalyát is úgy találták meg a sűrű, magas bozótban, hogy ennek a hangnak az irányában keresték. Úgy látszik, az első örömmámorban mindketten megfeledkeztünk erről.

Elég hiba, hogy az imént, a hozzám legközelebb álló bikára lőttem, mert a legelésző csoport vezetője volt. Szigorú vadászszabály, hogy az ember mindig csak a leghátul haladó állatra lőjjön úgy, hogy a többiek ne maradjanak vezető nélkül és azt követve meneküljenek el. Most is alighanem úgy lehetett, hogy a másik három bika vezetőjük elestével nem tudott határozni, hogy merre meneküljenek és ezért maradtak vagy tíz percig elhullott társuk mellett.

Ami ezután következett, szempillantások alatt történt, sokkal rövidebb idő alatt, mint ahogyan elmondhatom. Ismét a magas fű szélére érve, ott láttam magam előtt, alig ötven lépésnyire a közben előrelépett három bikát.

Kettő közülük már teljesen kinn állott a csupasz legelőn, míg a harmadik fél testével még a sásban állott. Mindhárman most libasorba állva ismét jobboldalukat mutatták.

Annyira alábecsültem ezeket a félelmetes vadállatokat, hogy elkapatottságomban, kis távolság ellenére is, még a látcsővel is alaposan megnéztem őket, hogy vajjon melyiknek legnagyobb a szarva. Választásom ismét az elől haladó, hozzám legközelebb állóra esett.

Felemeltem az expresszt és nyugodtan a jobblapockájába lőttem.

A lövés engem egy kissé hátratántorított, a bika azon-

ban meg sem mozdult. Szétterpesztett lábbal újra vállhoz emeltem a fegyvert és ismét lapockán lőttem a balcsővel. Mindhárom bivaly lassan felém fordította a fejét.

Ennek már fele sem volt tréfa! Most már kissé idegesen szétnyitottam a puskát és beledugtam két utolsó Cordittöltényemet.

Amikor a fegyvert összecsettintettem, mindhárom bivaly hirtelen mozdulattal felém fordult.

Mondhatom, nagyon rossz érzés, amikor az ember ilyen nagy, erőteljes puskával kezében, hirtelen tehetetlennek érzi magát a vaddal szemben.

Újra céloztam. Most már valamivel nehezebben, mert a sebzett állat egyenesen szemközt állt velem.

Abban a pillanatban, amint a ravaszt lassan visszahúztam, — bár nem láthattam oda — szinte ösztönszerűen éreztem, hogy tőlem balra valami történik. Ugyanekkor Ádám hangosan rikoltott:

— Adrup, adrup Effendi! (Lőjjél, lőjjél uram!)

Lövésem eldördült, de már csak önkéntelenül, mert minden figyelmem a sebzett bikától elfordult a balfelől közelgő veszély felé. Ezért ezzel a harmadik lövéssel el is hibáztam az állatot.

Villámgyorsan balra fordultam és mondhatom, abban a pillanatban a szívverésem is elállott. A harmadik bivaly, amelyik az imént a magas fű széléből lépett ki és amelyet eddig nem is bántottam, égnek emelt farkkal és magasra tartott orral dühösen bömbölve nekem támadott. Úgy rontott rám, mint egy gőzhenger, menekülésre még csak gondolni sem lehetett.

Egyetlen dologgal voltam tisztában: ezzel az utolsó töltényemmel nem szabad addig lőnöm, amíg a lövésem nem holtbiztos.

Az ember agyveleje ilyenkor villámgyorsan működik. Pontosan emlékszem, hogy szemrebbenés alatt átgondoltam mindazt, ami még megmenthetett. Nem szabad, hogy a nehéz fegyvert az arcomnál tartsam, mert akkor az utolsó pillanatban biztosan félrerántom!

A puskát tehát félig felemelve vártam a dübörgő tá-

madást, közben gépiesen ismételgetve magamban ezt a két szót: «bal cső, bal cső», nehogy izgalmamban a jobboldali ravaszt húzzam meg.

Mintegy tizenöt lépés távolságig még bírták az idegeim. Aztán nem tudtam tovább várni. Felkaptam a fegyvert és egyenesen szemközt lőttem a bivalyt.

Hihetetlen szerencsém volt, mert az állat a fején keresztül olyan bukfencet vetett, akár egy nyúl, úgyhogy hátsó lábaival alig néhány arasznyira tőlem csapott a fűbe.

Tovább azonban már nem bírtam. Tudtam, hogy jobbkéz felől szemközt áll velem a két lövéssel megsebzett második bika, az utolsó Cordit-töltényem pedig ki volt lőve.

Villámgyorsan megfordultam és a magas fűben futásnak eredtem. Adám mint a nyíl mellettem termett és kikapva kezemből az expresszfegyvert, odanyújtotta a Mansert.

— Adrup, Effendi, adrup! — kiáltotta.

Megfordulva, az eddig mozdulatlanul álló sebzett bivalyt láttam, amint most ugyancsak magasra emelt farkkal és messze hátraszegezett szarvval vágtatva utánam eredt.

— Simalek, simalek! (Balra, balra!) — ordított Ádám.

Félreértettem szándékát, mert ugyanabban a pillanatban ugrottam balra, amikor ő magasra emelt hajítódárdáját akarta a bika oldalába döfni. Mozdulatommal azonban eléje kerültem és ezzel megakadályoztam dobását.

A bivaly alig néhány lépésnyire száguldott el mellettünk s ezalatt gyorsan felkaptam a Mauser-puskát és rálőttem. Izgalmamban azonban elhibáztam.

Ismét futásnak eredtünk a felbőszült állat mögött, mely lomhán megfordulva újra üldözőbe vett. Egy pillanatra megállottam és mintegy húsz lépésnyire minden energiámat összeszedve, szemközt lőttem.

A golyó nagyot csattant és süvítve pattant le a bivaly széles szarvpáncéljáról. Ütése azonban oly hirtelen állította meg, hogy szinte leült a hátsó lábaira.

Megint lőttem, de az izgatottságtól, ismét csak elhibáztam.

A bivaly újra felegyenesedett. Hangos bőgést hal-

latott s most már lassú cammogó ügetéssel megint megindult felénk.

Futottunk, amilyen gyorsan csak tudtunk. Előttem Ádám folyton balra intett és most megértettem szándékát: oldalt kell kerülnünk a bivalytól és minél messzebb a többiektől.

Húsz-harminc ugrás után ismét megállottam és mert éreztem, hogy a rekkenő hőségben nem bírom sokáig a futást, elkaptam Ádám dárdáját és a földre állítva, balkezemmel ahhoz fogtam a puska csövét. A bivalynak most baloldalát láttam alig negyven lépésnyire.

Lélekzetemet visszafojtva céloztam és lőttem. Ez a lövés talált, a bivaly megtántorodott és felénk fordult. Ismételtem és újra lőttem. Le sem írhatom azt az érzést, amely elfogott, mikor a bivaly erre a lövésre összerogyott.

Mialatt a csőbe repetáltam az elővigyázatosságból töltött hatodik és most már legutolsó töltényemet, a bika hangos fájdalmas bőgést hallatva, hosszan kinyúlt a fűben és nem mozdult többé.

Ebben a pillanatban, amikor már azt hittem, hogy vége minden bajnak, az előbb kapásból szemközt lőtt első támadóm, amelyiktől most, menekülésünk folytán már mintegy százötven lépésnyire voltunk, újra talpraugrott. A harmadik bivaly, szerencsénkre mindeddig mint csendes szemlélő egy helyen állva nézte a dolgot.

Szent Isten! Mi lesz, ha most a sebesült bivaly is támadásba kezd? Hiszen már csak egyetlen Mauser-töltényem van. Amilyen gyorsan tudtunk, Ádámmal újra futásnak eredtünk. A magas fűben bukdácsolva, hátra-hátra néztünk és láttuk, amint a sebesült bika lassú lépésben tart kimúlt társa felé.

Végre jó kétszáz lépésnyire egészen magas, kiszáradt sásba értünk. Itt Ádám példáját követve, a földre vetettem magamat.

— A gyufát, Effendi! Vedd elő a gyufát és ha ismét felénk jön, gyujtsd meg a füvet, — zihálta Ádám.

Ennél többet most már nem is tehettem volna. Csen-

desen lapultunk és a fűszálak fölött néha ki-kilesve néztük, hogy mi fog történni.

A kimúlt bivalytól nem messze megállott megsebzett társa, az, amelyik először támadott. Valamivel odébb még mindig egy helyben állott a harmadik — sebesületlen — bika és most mögötte a magas fűben hirtelen megpillantottuk a negyedik bika hátát is. Vagyis azét, amelyiket az egész kaland legelső lövésével meglőttem és amelyiket azon a helyen láttunk, amint elvágódott. Tehát ő is ismét talpon van?

Őszintén megmondom, hogy minden elkeseredésem a Cordit-fegyver ellen fordult. Hogyan lehetséges az, hogy a legelső bika, amelyiket oly szépen lapockán lőttem és oly rövid vágtatás után felbukott, most ismét talpon áll a nagy fűben, hogy a másik bika, amelyikbe két Cordit-golyót küldtem, ennyire megkergetett és csak három további Mauser-lövés után múlt ki? És hogy a harmadik, amelyiket vadászengedélyem szerint nem is szabadott volna lőnöm, melyre azonban önvédelemből kellett tüzelnem, a közvetlen közelből szügybe kapott Cordit-löveg ellenére, szintén újra felkelt?

Most már megbántam elkapatottságomat, hogy minden figyelmeztetés ellenére úgy mentem neki a bivalyoknak a teljesen szabad, minden fedezéknélküli szavannában, mintha csak holmi kis gazellák lettek volna.

Teljesen elvesztettem hitemet a 450-es, elefántlövő Cordit-puskában és resteltem a dolgot Ádám előtt, aki az egész idő alatt nemhogy cserben hagyott volna, amint az európaiak lekicsinylően beszélik a bennszülöttekről, hanem minden igyekezettel csak azon volt, hogy a bivaly támadását magára hárítva, lándzsájával nekimehessen.

Sokáig ültünk rejtekhelyünkön, míg végre beállott az esti homály. Aztán óvatosan visszacserkésztünk és végre szinte futólépésben siettünk az erdő szélén várakozó Ahmedhez.

Szegény fiú majdnem szürke volt az izgalomtól. Hallotta a lövéseket és a bivalyok vésztjósló bőgését és mármár azt hitte, hogy baj történt.

Amikor Ádám elmondta neki a történteket, egészen különös extázisba esett. Vadászbaltáját a feje felett forgatva nagyokat rikoltott, hogy ő visszamegy és baltájával csapja agyon azt az állatot, amelyik meg meri támadni a Bashmahandiszt! Ezalatt szeme csak úgy forgott és szája habzott, úgyhogy Ádámnak kellett lefognia a dühparoxizmusban tomboló embert.

Egyébként, azt hiszem, mindhárman egy kissé hisztérikusak voltunk a történtek után.

Már teljes sötétségben értünk a táborba, ott is nagy kavarodást találtunk. Hallották első lövésemet és már örültek annak, hogy ezzel biztosan meg lesz a bivaly. Aztán hirtelen alig tíz perccel rá áthangzott a Cordit-expressz négy mély durranása gyors egymásutánban és mindjárt rá a Mauser öt éles csattanása.

Antal mesélte később, hogy Weber teljesen kétségbe volt esve. A nagy lövöldözésből arra következtetett, hogy valami baj történt, biztosan tudta, hogy a bivalyok megtámadtak és abban volt minden reménysége, hogy csak tíz lövést hallottak, pedig tudta, hogy tizenegy töltényt vittem magammal.

Bevallom, kissé rosszul esett, hogy társaim — amikor elmondtuk a történteket — valamennyien nekem estek és alaposan leszidtak azért az «őrültségemért», hogy nekimentem a szabad szavannában legelésző bivalyoknak.

Hogy Antal, ha még nem lőtte volna meg bivalyát, ezt az «őrültséget» éppúgy elkövette volna, arról szentül meg vagyok győződve, mert hiszen a bivaly trófeuma a Dinder-vadász mindenekfölött álló vágya.

Holnap reggel táborbontás előtt valamennyien visszamegyünk a harc színhelyére és ha netán mind a három bivalyt ott találnók, Ádám igazolásával jelentést kell írnom a vadászfelügyelőségnek, hogy a harmadikat kényszerűségből, tisztán önvédelemből kellett lőnöm.

Nyolcadika.

Nyugtalanul töltöttem az éjtszakát. Egyrészt attól féltem, hogy hátha a bivalyokkal szemben ért eddigi bal-

szerencsémhez híven, reggelre majd hűlt helyét találjuk mindhárom állatnak, másrészt minduntalan magam előtt láttam álmomban a támadó bivaly félelmetes alakját.

Már jóval napkelte előtt talpon voltam és megreggeliztem. Teljesen borús napra virradtunk. A közelgő esős évszak jele volt.

Végre felkészültek társaim és ma valamennyien, Antal, Weber, Abdul és mind a négy kabir eljöttek a tegnap esti dráma színhelyére.

Lovaglótevémen vezettem a menetet. Amikor elértük a magas fű szélét, már-már megijedtem: a tegnapi harcnak nyoma sem volt.

Ádám egy ideig ide-oda nézett. Úgy látszik a nagy síkságot szegélyező erdőrészletek után tájékozódott, azután megadta az irányt «jóval messzebb, balra!»

Néhány száz lépésnyire követtük a sás szélét, állandóan fürkészve az alacsonyabb füves területet, amikor az elől haladó Ádám hirtelen oldalt fordult és hangos «kúúi» harckiáltását hallatta.

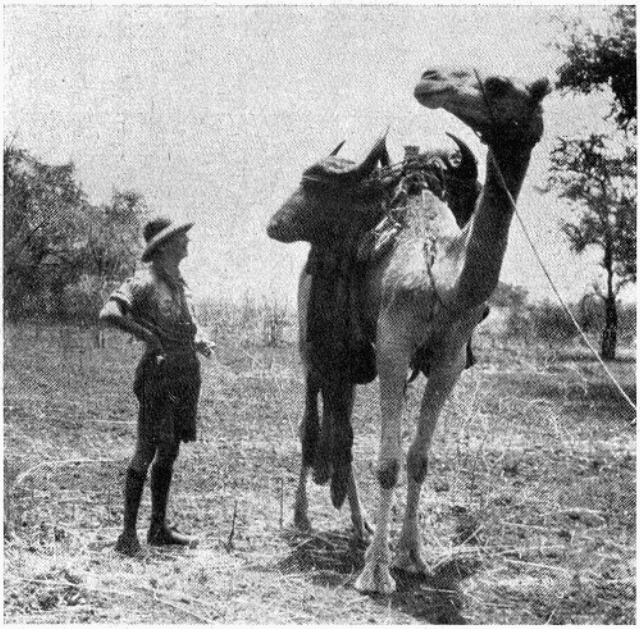
Ott feküdt előttünk az egyik bivaly.

Az volt, amelyiket másodszor szemeltem ki és amelyik oly csúfosan megkergetett. A Cordit-fegyverrel háromszor lőttem rá, két első lövésem egymástól alig öt centiméternyire ott volt pontosan jobb lapockájában. Az expresszpuska harmadik lövésével — ahogyan azt már tegnap sejtettem — tényleg elhibáztam.

A Mauser-puskával pedig, amikor ez a bivaly is ránk támadott, öt lövés közül háromszor találtam el. Az egyik golyó nyoma ott volt a szarv páncélszerű kiszélesedésén, amely a homlokot takarja. Szabályos kis kerek lyuk, mintha csak furóval lett volna furva, azonban nem hatolt keresztül a hatalmas szarvon és csak a golyó acélköpenyének egy kis darabkáját hagyta hátra. A másik két Mauser-lövés a bivalyt baloldalán érte, közülök az egyik — alighanem az utolsó — oly magasan, hogy eltörte az állat hátgerincét. Egyetlen golyó sem ütötte keresztül az óriási testet. Kétségtelenül ez volt az az állat, amelyik már tegnap este szemünk láttára múlt ki.



Strucc, arielek és tiangok Semsirnél.



Tanulmány profilokban.



Bivalykalandom másnapján.
(A háttérben álló csoportnál másik elejtett bivalyom fekszik.)



Abdul a preparator.



. . . «Heijja, heijja Hamla» . . .

Rövid keresés után, alig száz lépésnyire, a valamivel magasabb fűben megtaláltuk a másik bivalyt is. Körülötte mindenfelé le volt taposva a fű és haláltusájában nagy területen valósággal felszántotta szarvaival a kemény talajt. Nem régen múlhatott ki, mert még egészen meleg volt. Ez volt első támadóm, amelyiket a Cordit-puskával közvetlen közelről szemközt lőttem. A golyó súrolta jobboldali pofacsontját és nyaka mellett egyenesen elülről hatolt a szügybe. Nagy volt a meglepetésünk és szinte ujjongtam az örömtől, amikor ezt az állatot átfordítva másik oldalára, jobboldalán rézsút, valamivel a lapocka mögött, egy másik Cordit-golyó sebét találtuk.

Ezzel meg volt magyarázva minden! Ugyanaz az állat volt, amelyet legelső lövésemmel meglőttem és melyet láttunk, amint társaitól követve elszáguldott, majd pedig összeesett.

Igy tehát nem is lőttem három bivalyra, amint eddig gondoltuk és első támadóm nem is volt sebesületlen, hanem azalatt az idő alatt, amíg a fűben előrecserkészve másodszor közelítettük meg az állatokat, ez a bika újra talpra állt és mialatt én társára lőttem, ez volt az, amelyik féltestével a sásban állva, rám támadott, mihelyt észrevett engem.

A negyedik sebesületlen bika, úgy látszik, az egész idő alatt ott maradt a magas fűben, amint visszavonulásunk után ott is láttuk.

Örömem természetesen határtalan volt. Már-már azt hittem, hogy súlyosan vétkeztem az angol vadásztörvény ellen és íme, most derül ki, hogy csak két bivalyra lőttem és mindkettőt el is ejtettem.

A tegnap leadott tíz lövésem közül tehát hét talált.

Következett az ünnepies fényképezés és a hatalmas fekete állatok alapos megvizsgálása.

Mindkettő rendkívül erős, vén bika volt, elejtésüket még a régi afrikai vadászok is irígyelhették volna.

A kabirok azonban sokkal kevésbbé örültek a zsákmánynak. Az állatokat kimúlva találtuk, tehát a mohamedán ritus szerint azoknak húsa rájuk nézve elveszett. Magam

is nagyon sajnáltam ezt a nagy veszteséget, mert csak saját asztalunk számára fejthettük ki a szép tüdőpecsenyéket.

Abdul a kabirok segítségével nagy erőfeszítéssel megnyúzta a két állatot. A nyakbőrt a vállnál lefejtve, felhúzták a fej fölé, azután elvágták az állatok nyakát a koponya alatt. A két bőrt szépen összehajtogatva átfektették az egyik teve nyergén, aztán jobbról-balról ráakasztották a két fejet. Festői látvány volt a büszke trofeumokkal megrakott dromedár.

Még mialatt dolgoztunk, a ragadozómadarak százai gyülekeztek körülöttünk és alig vonultunk el a nagy véres tetemektől, máris óriási verekedés támadt körülöttünk. Biztosra vehettük, hogy az éjszaka folyamán a hiénák és párducok mellett még az oroszlánok is kiveszik részüket ebből a számukra váratlan nagy zsákmányból.

Mire visszaértünk a táborba, a karaván már felkészült és most már derűs jókeddvel vágtam neki az útnak.

Minden vágyam teljesült! Elértem, sőt messze túlhaladtam kitűzött célunkat az automobillal. És most, a sok fáradságos cserkészút után, végre büszkén legeltethettem szememet az előttem haladó teve hátán imbolygó két komor bivalyfejen.

Embereink, mint minden örvendetes alkalommal, most is belekezdtek a Hammla különös dalába. Valamelyik elölhaladó tevehajcsár furcsa, panaszosan ujjongó, magas fejhangon belekezd a nótába. Csak egyetlen rövid mondatot énekel, de ezt aztán órákhosszat különböző variációkban megismétli. Társainak hosszú során pedig a tevék imbolygó lépéséhez mért hullámzó ütemben végigzúg a karaván ősi refrénje: «Heija-heija-Hammla!»

Máskor néha majdnem bántott, hogy a szudániak még a legkisebb munkát sem tudják ellátni anélkül, hogy egymást ezzel a monotón nótázással ne buzdítsák. Most azonban órák hosszat is szívesen elhallgattam a különös dalt:

«Bashmahandis daraptel Gyamusz chebir
Heija, heija, Hammla.
Mot halász el Gyamusz chebir!
Heija, heija, Hammla!»
(Bashmahandisz meglőtte a nagy bivalyt.
Teljesen halott a nagy bivaly!)

Amint a karaván hosszú lánca ünnepélyesen ballagott a napfényben rezgő őserdőn át vissza észak felé, vadászörömöm lassankint lehangoltsággá vált. Elszorult szívvel gondoltam arra, hogy néhány nap mulva már vége ennek a felejthetetlen, szabad vadászéletnek és mintegy szomorú búcsúszó visszhangzott bennem a különös dallam: Heija, heija, Hammla!

Vissza északnak.

A szíves olvasó türelmét nem akarom továbbra is igénybe venni vadásznaplómmal. Egybefoglalom tehát az ezután következő vadásznapokat, hisz már úgysem nyujthattak többet a Bet el Vahasi felejthetetlen kalandnál.

Aznap még Khór Galegun túl, Ein el Seimszig meneteltünk. Antal útközben elhibázott egy vízibakot, én viszont a teveháton imbolygó két bivaly-trofeumom tiszteletére lemondtam a vadászatról.

Másnap, kilencedikén reggel, mielőtt a karaván elindult, két emberemmel kissé körülnéztem a vidéken és a Dinder egyik tócsájánál egészen friss elefántnyomokat találtunk. Alighanem ugyanazok az állatok lehettek, amelyeket Antal látott Galegunál, mert a nyomok után ítélve, három fiatal elefánt volt. Alig egy félórával lehettek itt előttünk, mert a víz az általuk kiásott kutakban még egészen zavaros volt és a homokon köröskörül mindenfelé széjjelfreccsentve, még fel sem száradt.

Az elefánt nem iszik közvetlenül a medence vizéből, hanem, akárcsak a bennszülöttek, a víz mellett lyukat ás a homokba és az abba szivárgott tiszta vizet szívja fel.

Követésükre az idő rövidsége miatt már nem gondolhattunk és egyébként sem lehettek volna lövésre érdemesek ezek a fiatal állatok.

Délelőtt Vad-el-Hagig mentünk, ahol annak idején az oroszlánhajtást rendeztük.

Én valamivel előresiettem teveháton és amikor a vízmedence fölött kiértem a Dinder partjára, felejthetetlenül szép látvány tárult elém.

Közel ezer ariel-gazella itatott a víz partján.

Ahogy megpillantottak engem, a meredek magas part szélén törtettek felfelé, vissza az erdőbe. Az óriási tömeg persze csak lassan tudott feloszlani az aránylag keskeny vadváltón. Közel tíz percig tartott, amíg végre az utolsó is elmenekült.

Sohasem tudom megbocsátani magamnak, hogy egyik fényképezőgépem sem volt velem.

Ebben a táborban, amelyet közvetlenül a part szélén ütöttünk, többek között azzal szórakoztunk, hogy ebéd alatt a kitűnő bivalypecsenyéből egy-egy szeletet kidobtunk a folyómeder fölé, hogy a vijjogó milánok röptében elkapják. Közben kenyérdarabkákat is dobáltunk, ezekre azonban sohasem csaptak le.

Ez alkalommal egy kis műlövészetet is tartottunk. Egész rakás ragadozó lett az áldozata.

Volt itt még egy vadászkalandunk. Délután Antal nem messze a tábortól szép, erős Bashmat-bakot lőtt. Egyik szarvvége 4—5 centiméter hosszúságban le volt törve.

Egy órával később mintegy két kilométernyire ettől a helytől én is lőttem egy kapitális Bashmat-bakot. Valamennyi közül ez volt a legerősebb. Abdul később a táborban megnyúzta és balválla alatt megtalálta Antal bakjának letört szarvhegyét. Mégis csak különös véletlen, hogy két vadász majdnem egyidejűleg lőjje meg a két verekedő ellenlábast!

Tizedikén reggel elindultunk az Ereif el Diek-medencék felé és délben tábort ütöttünk régi helyünkön, Vád Mustafánál.

Útközben a karaván rendje egyidőre teljesen megbomlott, mert nagy nőstény-oroszlán ugrott el a tevék előtt s ettől teljesen megvadultak. Weber és a tevehajcsárok csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták az ordítozó, rúgdalódzó állatokat megfékezni.

Antallal és a kabirokkal jóval a karaván előtt haladtunk és ezalatt egy helyen fogadásból rálőttem a Mauserpuskával egy messze elvonuló ariel-bakra. Szentül meg voltam győződve arról, hogy elhibáztam, de Ádám és a jó

Abdul — akik bivalykalandom óta olyan büszkék rám, mint a szemük fényére — teljesen lehetetlennek tartották, hogy a Bashmahandisz bármit is elhibázzon. Tényleg, a közelbe érve, a távcsővel láttam, hogy az állat erősen vérzik és ezért Antal kis Holland-puskájával utána mentem.

A sebesült ariel bevonult egy kis füves bozótba és ott lefeküdt. Alig húsz lépés távolságról lapockájára lőttem, de villámgyorsan felugrott és mintha kutyabaja sem lenne, második sebével is elvágtatott.

Ismét csak tükörbe kellett lőnöm Antal és Weber nagy derültségére.

Az Ereif el Diek-medencéhez érve, hatalmas krokodilust láttunk a túlsó parton. Felénk fordulva, tátott szájjal sütkérezett. A Mauser-puskával belelőttem torkába, de még így is maradt elég ereje ahhoz, hogy elérje a vizet. A kabirok később zsinegre kötött dárdával halászták ki a háromméteres hüllőt, azután megnyúzták.

Tizenegyedikén reggel még egyszer kiültem ahhoz a medencéhez, amelyiknél idejövet először láttam a vízilovat. Egy különösen nagy krokodilusra pályáztam, azonban órákhosszat sem akart kijönni a szárazra.

Közben óriási halakat láttam a tócsában, köztük két méter hosszúak is voltak.

A parton egyébként találtam is egy pár halcsontvázat, amit a halászó bennszülöttek a húst lefejtve, hátrahagytak. Ezek is beillettek volna egy-egy kis cápának.

A krokodilus végre is féltestével kimászott a túlsó partra és ekkor a Mauser-fegyverrel fejbelőttem. A lövésre majdnem egy méter magasat ugrott és visszavágódott a vízbe.

Amikor átmentünk előbbi fekhelyéhez, Ádám szótlanul szedegette markába a krokodilusnak vagy féltucat kilőtt fogát; ott hevertek szanaszét a homokban. A csúnya hűllő tehát egy kis fogfájás árán menekült meg.

Tábori életünk most is a régi. Weber kemény fegyelmet tart a Hammla emberei között és különösen a «hiénákra» vigyáz, mert gazdag szárított hús-zsákmányukkal most már minél előbb szeretnének megszökni, hogy a na-

pokban véget érő Ramadan megünneplésére értékesíthessék az összegyüjtött húst.

Az örökre szolgálatrakész Abdul állandóan rendezgeti és tisztogatja trofeumainkat, hisz már négy teverakományt tesznek ki! A karaván már sok konzervesládától szabadult meg, de helyettük most az állatbőröket és szarvakat cipeljük. E mellett minden teve meg van rakva a hajcsároktól összegyüjtött szárított hússal, míg a hiénák kis szamarai alig látszanak ki a hatalmas hús-zsákok alól.

Az emberek minden este hozzám jönnek különböző betegséggel. A szudáni minden fehér embert orvosnak hisz és gyerekes örömmel vesz be orvosságot. Háromhetes expedíciónk tartama alatt állandóan akadt dolgom a feketék kisebb-nagyobb bántalmaival. Többnyire töviseket kellett kihúznom és a szúrt és vágott sebeket jóddal és kötésekkel kezelnem. Két emberünk folyton betegeskedett és lázzal küzdött; kinínt és fejfájás elleni szert adtam nekik.

Komolyabb baj csak egyszer volt, mert második suffragink Khór Szemszirnál oly erős lázrohamot kapott, hogy már-már kétséges volt felgyógyulása. Az egyik éjszaka Abdul azzal keltett fel, hogy az ember haldoklik. Tényleg szívverése már oly gyenge és rendetlen volt, hogy kénytelen voltam a rendelkezésemre álló utolsó segédeszközhöz nyúlni. Két koffein-injekciót adtam neki ezen az éjszakán, ahogyan a kairói angol orvostól tanultam és ezzel sikerült is a krízisen átsegíteni. Most, visszafelé menet, aránylag már jól van.

Komoly nagybetegünk csak egy van. De ezen nem segíthetne még az én gyarló igyekezetemnél összehasonlíthatatlanul nagyobb tudományú tanár sem. A Hammla legfiatalabb tagja, a tevehajcsár kis fia súlyosan tüdőbeteg. Szívettépő hallgatni köhögését és bár néha éjszaka bántóan idegesített a szegény gyerek köhögése, nem volt szívem ahhoz, hogy a magammal vitt kodeinnal ideig-óráig elfojtsam baját, hogy azután azzal az érzéssel hagyjam hátra szomorú sorsára, hogy «járt erre valamikor egy fehér ember, akinek az orvossága segített és aki biztosan meggyógyított volna, ha itt marad!»

Állatainkon is meglátszott az út fáradalma. Hiszen több mint háromszáz kilométert tettek meg három hét alatt.

A szamarak számára magunkkal hozott durrah néhány napja kifogyott és ez erősen észrevehető volt a szegény kis állatok állandó csetlésén-botlásán. Antal, a legsúlyosabb köztünk, már nem is lovagolhat szamáron, hanem kénytelen az egyik tevét használni.

Hihetetlen ügyességre tett szert a tevelovaglásban és nagy kedvteléssel vágtat fel-alá kényelmetlen hátasállatán.

A Nap teljesen eltűnt. Az ég állandóan borús és a feketék félve siettetnek, hogy még az első eső leszakadása előtt elérjük a falukat.

Délután továbbmenetelünk észak felé. Ismét a kiégett, száraz erdőt járjuk, számtalan elefántnyom között botorkálva.

Vadászatra már nem is igen gondolunk. Töltényeink egyébként is fogytán vannak.

A derék Abdul állandóan mellettünk lovagol és sok érdekes történetet beszél eddigi utazásairól.

Ő már két ízben járt a Dindernél és Khór Galeguig ismerte a vidéket. A háború kitörése előtt egy angol tudományos expedícióval mint preparátor, a Kék-Nílus mentén, Abissziniában is járt és ezen az úton több mint ezer különféle madárfajtát gyüjtöttek és preparáltak.

Antallal együtt annyira megszerettük a kitűnő beduint, hogy szinte félünk az elválás pillanatától. Egyelőre azonban még jóideig velünk marad, mert hiszen Kairóig együtt utazunk.

Elhagytuk Kukát. Innentől kezdve helyenkint még jól láthatók a Steyr nyomai. Estefelé a Gereiba-medencénél ütöttünk tábort.

Itt, a Dinder egyik nagyobb medencéjében, éppen halásztak a bennszülöttek. A víz mindkét partján két csoportba osztva, a medence egyik végétől hirtelen nagy ordítozással és lándzsalobogtatással rohannak a medence közepe felé. Ezt azért teszik, hogy a krokodilusokat elriasszák a medence túlsó végére. Aztán belemennek egy sorban a vízbe úgy,

hogy egymástól alig egy lépésnyire állanak és így rajvonalban a középen nyakig érő vízben, magasra emelt lándzsákkal mennek lassan visszafelé a medence végéhez. A közben mellettük elsuhanó nagy halakat ördöngős ügyességgel döfik keresztül dárdával.

Tizenkettedikén korán tábort bontottunk és folytattuk utunkat az El Regeiba kunyhók felé.

A délelőtt folyamán már találkoztunk három teveháton szemközt jövő bennszülöttel. Azt mesélték, hogy egy zsiráfnak a húsáért mennek, amelyet oroszlánok öltek meg a közelben.

Délben egy kis kitérővel meglátogattuk Durraga falut. A sejk rendkívül ünnepélyesen fogadott. Azonnal elvezettek minket a falu közepén álló, valamivel tágasabb, kúpalakú nádkunyhóba s néhány angarebet és a falu legdíszesebb gyékényszőnyegeit hozták oda.

Kis idő mulva már előttünk volt a forró kávé és a fahéjjal fűszerezett tea.

Az ünnepélyes köszönés és kávészürcsölés után a sejk nagy titokzatosan tudomásunkra adta, hogy tartogat számunkra valamit, ami a miénk.

Rövid várakozás után a falu véneinek küldöttsége hozta a durva vászonba takart titokzatos tárgyat. Nem volt más, mint a jó öreg Steyr-kocsi hátsó számtáblája. Az erdőben csatangoló bennszülött vadászok találták meg Szaid visszautazása után.

Itt egyébként mulatságos epizódust mesélt a derék sejk a közelben elszórt kunyhók lakóiról. Ezelőtt közel egy hónappal, vagyis ideutazásunk idejében a félelemtől reszketve jelentették, hogy az erdőn megveszett elefánt vonult keresztül rettenetes bömböléssel, mindent elsodorva és letaposva útjában. Ez is a mi Steyr-kocsink volt, mely ekképpen megalapozta a környékbeli szudáni négerek későbbi generációi számára a «tüzes elefánt» legendáját.

Amikor elbúcsúztunk, azokat a gyékényszőnyegeket, amelyeken ültünk, ajándékul adták nekünk és a legnagyobb zavarban voltunk, hogy hogyan viszonozzuk ezt a vendégajándékot, hisz még megköszönni sem illik.

A bennszülöttek szokásaiban jártas Abdul végre is azt tanácsolta, hogy kérjünk a sejktől két vezetőt az alig másfélórányira fekvő El Gereiba faluig. Ezekkel aztán visszaküldhetjük ajándékainkat. Úgy határoztunk, hogy az amúgy is feleslegben megmaradt cukorból küldünk egy ládával. Így tettünk eleget az előzékeny szudániak vendégszokásainak.

El Regeiba lakói örömujjongással fogadtak és ugyancsak nagy volt a mi örömünk is, amikor a kis szalmafedeles Rest House mellett ott láttuk a reánk várakozó bérautót. Vezetője a Steyr nyomain minden nehézség nélkül jött idáig.

Egy kis meglepetés is ért. Az autó görög vezetője átnyujtotta a kartumi ügynökség levelét, ebből kitűnt, hogy ugyanannyiba került volna egy bérautó kiküldése Szennarból vagy Szingából, ahol csak néhány gépkocsitulajdonos van, mint Kartumból. Ezért az értünk küldött kocsi Kartumból jött és ha elférünk rajta, azzal mehetünk vissza akár egészen Kartumig.

A görög három nap alatt tette meg az útat és mivel semmiféle nehézséggel nem találkozott, kis Fiat-kocsija és gumijai pedig majdnem újak voltak, elhatároztuk, hogy másnap, tizenharmadikán, nekivágunk az ötszáznyolcvan kilométeres útnak. Szennartól kezdve a Gezirában úgyis a vasút mellett haladunk és történjék bármi, elérhetjük a tizenharmadikán este Szennarból induló gyorsvonatot Kartum felé. Kartumból viszont tizennegyedikén reggel indul a vonatunk, tehát ezen módon nem szalaszthatjuk el.

Ez az utolsó délután a Hammla körében ezerféle dolgot adott.

Átadtuk a trofeumokat pontos jegyzék szerint Webernek, hogy majd küldje őket utánunk Európába. Összeállítottuk a kiosztandó baksis végtelen listáját és megírtuk a kabirok bizonyítványait. Mondanom sem kell, hogy Ádámnak olyan bizonyítványt állítottam ki, amivel bátran nézhetett a jövő elé.

A derék Weber mindenben segítségünkre volt. Nagy körültekintéssel és szokott határozottságával készítette elő

a karaván Szennárban történendő leszerelését. Ő rá bíztam, hogy útközben hálás köszönettel adja vissza a Szingában kölcsönkapott Schönauert a megmaradt hatvan darab tölténnyel együtt.

Nálánál jobb karaványfőnököt nem is találhattunk volna és mindketten őszinte hálával köszöntük meg rendkívüli fáradozását, ahogy rólunk gondoskodott.

Nagy örömet okoztak a kartumi ügynökségtől megküldött felvételeink képei. Alig győztük csodálni őket!

Weber vacsora előtt még lőtt egy krokodilust a Dinderben, mint vadászatunk utolsó zsákmányát. Azután mindent előkészítettünk a kora hajnali indulásra és szomorú szívvel tértünk utoljára pihenőre kedves sátrunkban.

Tizenharmadikán reggel már négy órakor keltünk és elbúcsúzva Webertől, elfoglaltuk Abdul kíséretében kissé szűkre szabott helyünket a kis autóban.

A Hammla emberei mind talpon voltak és ünnepélyes kézfogással mondtunk Istenhozzádot mindegyiküknek. Utoljára hosszan szorítottam kezet Ádámmal. Szemében könnyek csillogtak.

Úgy intéztük a dolgot, hogy amíg kiérünk a bozótból Makvarnál, én fogok vezetni, mivel a legtöbb tapasztalatom volt a vadonban való autózáshoz. A Gezira útjain azután Antal és a görög felváltva veszik át a kocsit, úgyhogy minden megállás nélkül megtehessük a nagy utat lehetőleg Kartumig.

Abu Hasimban az összesereglett bennszülöttek megállítottak, hogy átadják a három kis papagály közül az egyetlen életbenmaradottat, pedig már teljesen megfeledkeztem róluk.

Vezetőre most már nem volt szükség, mert a Steyr négy nyoma a tegnap érkezett kis kocsinkéval együtt könnyen volt követhető.

Nem kíméltem a gépet és aránylag rövid idő alatt elértük Szingát.

Innen Makvarig már kissé húzódott az út, de déli tizenkét órára már büszkén robogtunk át a hatalmas gáton.

Makvarban alig félórás ebédpihenőt tartottunk, aztán

teljes sebességgel folytattuk utunkat a Gezirán végig. A melegtől nem igen szenvedtünk, mert az ég most is be volt borulva. Óráról-órára robogtunk megállás nélkül észak felé. Antal és a görög után ismét rám került a sor, míg végre a reflektorok fényénél este nyolc órakor berobogtunk Szudán fővárosába.

Hogy alaposan el voltunk fáradva ezután a tizenhatórás autó-út után, mondanom sem kell.

Weber szállodájában, a csinos Royal-Hotelben szálltunk meg éjszakára és összesereglett kartumi barátainknak még sokáig mesélnünk kellett Dinder-menti kalandjainkról.

Hazafelé.

Szudáni utazásunk befejeződött. Kartumból vonaton és hajón öt nap alatt tettük meg azt az utat, amit annyi nehézséggel küzdöttünk végig automobilon.

A Szudán-vasút «Napsugár-Expressz» nevű kékablakos, hófehér vagónjaiban szinte kibírhatatlan hőségben haladtunk visszafelé a Berber és a Nubiai-sivatagon keresztül. Mindenütt a Ramadam végét ünneplő arabok csoportjai integettek a vonatnak. A sivatag számozott kitérői között sok helyütt láttuk Steyr-kocsink mélyen a homokba szántott nyomait.

Itt-ott megismertek bennünket és szívből gratuláltak sikerünkhöz.

Igazi pihenést csak a Nílus-gőzösön töltött két nap hozott Vadi Halfától Asszuanig. Itt még az egyiptomi vonat indulása előtt megtekintettük a hatalmas gátat és a régi filei-templom víz alá merült romjait.

Luxorban csak néhány órai megállás, mert a nagy szállodák már mind zárva vannak. Ismét a Nílus termékeny völgyében repít a gyorsvonat és végre is kellemesen hűvös reggelen kiszállunk a kairói pályaudvaron. Szaid vár ott a fényesen kitisztított Steyr-kocsival.

Csak két nappal ezelőtt érkezett tengelyen Szuezből, minden baj nélkül.

Néhány nap Kairóban, köszönő látogatásokat teszünk az egyiptomi és angol hatóságoknál, mindenütt a legszívélyesebben gratulálnak. Hálásan búcsúzunk el expedíciónk megszervezőjétől, Munaritól és szinte röptében tesszük meg a Kairó—Alexandriai útat.

Még néhány felejthetetlen nap a magyar főkonzul vendégszerető, gyönyörű palotájában, egy pár kirándulás Alexandria környékén, míg végre április 23-án reggel megcsörren a gőzdarú lánca a Lloyd-gőzös fedélzetén és felemelkedik a Steyr-kocsi a tenger vize fölé.

Szaid ezekben a napokban Egyiptom legünnepeltebb soffőrje. Motorcsónakon kíséri a «Viennát» a nyilt tengerig.

Ismét a Földközi-tenger, Kréta csupasz sziklapartjai, Brindisi, Velence és Trieste.

Szerencsecsillagunk még most sem tűnt le, mert az első ember, akivel találkozunk, ugyanaz az olasz taxisoffőr, aki a berakodáskor segített.

Április huszonhetedikén reggel felbúg a páratlan motor és nekivágunk az Opcina szerpentináinak. Olasz, jugoszláv és osztrák vámkezelés, kaleidoszkópszerű, röpke képekben és az ezer viszontagságban agyonsanyargatott kocsi meggyötört abroncsolásával még aznap este diadalmasan lépte át a magyar határt!

A M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA

TARTALOM.

	Lap
Előszó	5
Bevezetés	7
Útrakészen	9
Afrika felé	11
Alexandria—Kairó	15
Kairó	18
Egyiptomon keresztül	24
Luxor—Sellal	31
Az egyiptomi határig	42
A Szudánban	45
Kartum	101
A Kék-Nílus országában	110
Vadász-napló	133
Vissza északnak	277
Hazafelé	235

KÉPEK JEGYZÉKE.

Kartumban : Szaid, Szerző, Herceg Eszterházy Antal..... 1

Behajózás Triesztben. — Kairó felé. — Forgalmi akadály. — Steindorff tanárral a piramisoknál. — Heliopolisz. — Első próbák a sivatag homokjában..... 16—17

A Nílus töltésén. — Bonyolult zsilip-híd. — Düledező töltésen. — A karnaki szfinksz-sorok között. — Tut-enkh-Amon sírja. — Szaid mint útkaparó ..... 32—33

Edfú előtt. — Különös sziklaalakulatok Asszuánnál. — A Nílus-járó bárkán. — Az első kudarc a Szaharában. — Esz Szebua temploma ..... 48—49

A felduzzasztott Níluson. — Próbamenet a halfai kormányzóval.— A Nubiai-sivatagban. — Már csak egy méteren mult . . . — Egy órai deszkázás után, végre a töltésen. — A «sunshine express». — Elszakadt a ventilátor-szíj..... 64—65

Abu-Hamed. — Deszkázás. — A Berber-sivatag sziklái felé. — Az egyik sziklás vádiban. — Vasúti hídon. — . . . óvatosan előre ..... 80—81

Talpfáról-talpfára . . . — Végre ismét a vasútvonal «mellett». — Berber. — Az egyik «khoron» keresztül. — Csontvázak jelzik a karavánutat ..... 96—97

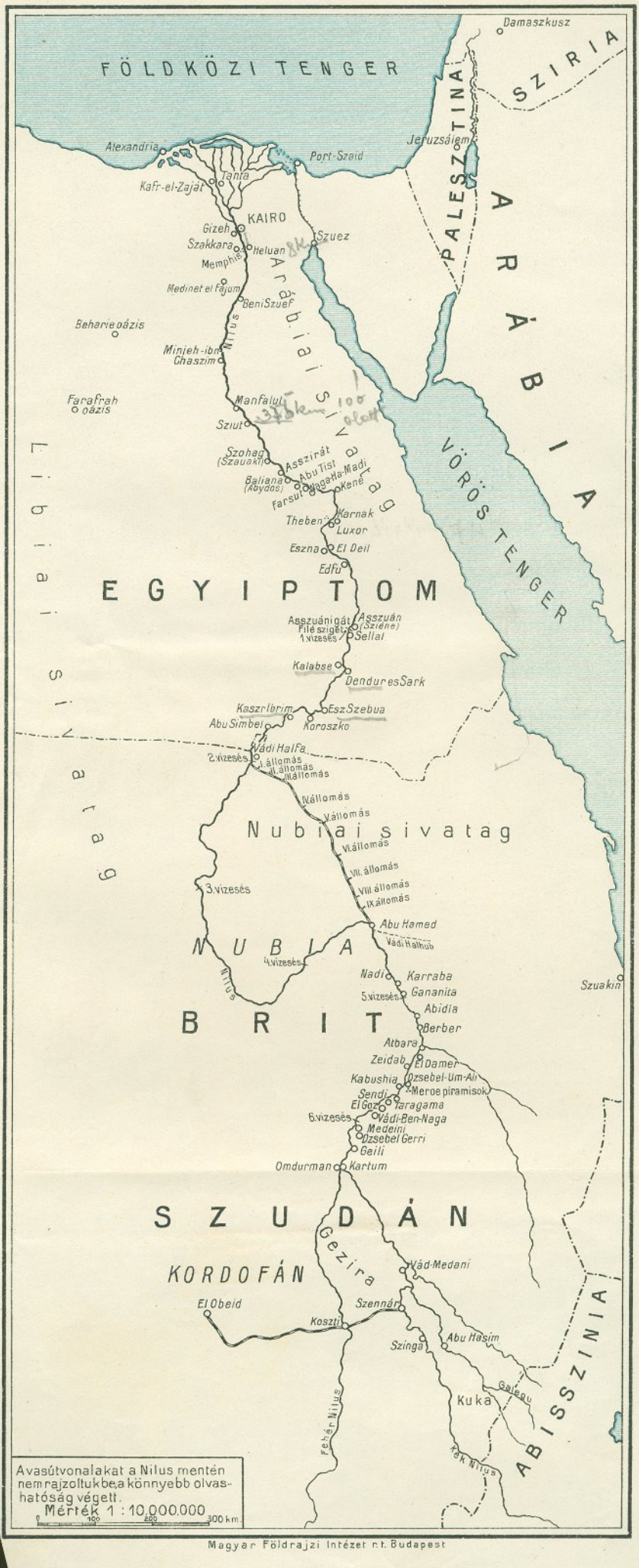
A Meroe piramisoknál. — Akik már nem félnek az autótól. — . . . hamarosan megbarátkoznak Szaiddal. — A Court-Treatt kocsik nyomán. — Ahol nem okoztak nehézséget a «khorok» 112—113

A lakók elmenekültek az «ördögszekér» elől. — Homoksáv a bozótosban. — Medeini gyapot-ültetvény. — Találkozás Kartum előtt. — A Kék-Nílus hídján. — A kitűzött célnál! 128—129

Gordon pasa szobra Kartumban. — Omdurman romjai. — A máhdi sírja. — A derék gép ünnepélyes megjutalmazása. — A Gezira karaván útján ..... 144—145

Gyapot-munkások. — A makvari gáton. — Sűrű bozótosban. — Abu-hasimi táborunk. — Az első krokodilus. — Búcsú a Steyrtől ..... 160—161
Csoportkép: Abdulla, Ádám, Antal, Achmed, szerző, Tom, Abdul, Weber. — Tábori konyhánk. — Kabirjaink pihenője. — Az első nap zsákmánya. — Elejtett tiangok beszállítása. — Vízi bak ..... 176—177
Napnyugtakor a gyöngytyúkok ezrei szállnak a víz felé. — Elefántoktól kidöntött fák. — A Dinder medre. — Esti hangulat a folyómederben. — Antal zsiráfja. — ... és ami másnapra megmaradt belőle ..... 192—193
Forgószél Khor Galegunnál. — Ariel gazella. — Tora tehénantilope. — A «goromba» varacskos disznó. — Antal bivalybikája félszarvát leverekedte. — Egy kis «krok». — Visszafelé ..... 208—209
Strucc, arielek és tiangok Semsirnél. — Bivalykalandom másnapján. — Tanulmány profilokban. — Abdul, a preparator. ... «Heijja, heijja Hamla!» ..... 224—225

A.M. MÚZEUM KÖNYVTÁRA



Magyar Földrajzi Intézet r. t. Budapest